

METSÄHALLITUKSEN LUONNONSUOJELUJULKAISUJA. SARJA C 167

Maakylän–Räyskälän alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

Översättning: Pimma Knight

Kansikuva: Hämeen kylmäkukka. Kuva: Teijo Heinänen.

Hoito- ja käyttösuunnitelman laatimiseen on saatu Euroopan komission LIFE-rahoitusta (Paahde-LIFE, LIFE13NAT/FI/000099). Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan komissio tai EASME ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä.

© Metsähallitus, Vantaa 2020

ISSN-L 1796-2943

ISSN (verkkojulkaisu) 1796-2943

ISBN 978-952-295-270-7 (pdf)

Maakylän–Räyskälän alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

Paahde LIFE (LIFE13NAT/FI/000099)

 **METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEAHCIRÁÐÐEHUS**

Kuvailulehti

Julkaisija	Metsähallitus	Julkaisu-aika	30.10.2020
Toimeksiantaja	Metsähallitus	Hyväksymispäivämäärä	25.6.2020
Luottamuksellisuus	Julkinen	Diaarinumero	MH 132/2019
Suojelualuetyyppi/Suojeluohjelma	Luonnonsuojelualue, Natura 2000 -alue, harjijensuojeluohjelma, rantojensuojeluohjelma, vanhojen metsien suojeluohjelma, soidensuojeluohjelma		
Alueen nimi	Maakylä-Räyskälä, Komio		
Natura 2000 -alueen nimi ja koodi	Maakylän-Räyskälän alue FI0327003		
Tekijä(t)	Metsähallitus		
Julkaisun nimi	Maakylän-Räyskälän alueen hoito- ja käyttösuunnitelma		

Tiivistelmä

Suunnittelualue käsittää Maakylän-Räyskälän alue -nimisen Natura 2000 -kohteen (FI0327003) valtion maat ja yksityiset luonnonsuojelualueet. Kanta-Hämeen maakunnassa, Lopen ja Tammelan kunnissa sijaitsevan suunnittelualueen kokonaispinta-ala on 1 811 ha, josta 3 % on vettä. Sen ytimen muodostaa asetuksella 383/1995 perustettu Komion luonnonsuojelualue. Komiolla on lisäksi myöhemmin valtiolle siirrettyjä luonnonsuojeluun varattuja alueita, joita on myös Melkuttimien, Purinsuon ja Kerityn ympäristössä. Alueella on harjujen-, rantojen-, vanhojen metsien- ja soidensuojeluohjelman kohteita. Suunnittelualueeseen kuuluu n. 66 ha Metsähallitus Metsätalous Oy:n hallinnassa olevia monikäyttömetsiä sekä tutkimusmetsiä, joiden hoitoa ja käyttöä ohjaa Luonnonvarakeskus. Muilla kuin suojelu-/suojeluun varatuilla alueilla Natura-verkoston toteutustapana on maa-aineslaki.

Maakylän-Räyskälän alue on valtakunnallisesti erittäin merkittävä ja monimuotoinen luontotyyppien kokonaisuus Hämeen järviylängöllä. Alueella on edustavaa harjuluontoa, luonnontilaisia keidassoita, karuja ja kirkasvetisiä harjujärviä ja suppalampia sekä humuspitoisia järviä. Harjujakso on osa III Salpausselkää, ja lähes koko harjualue on tärkeää pohjavesialuetta. Suunnittelualueella esiintyviä luontodirektiivin II- ja IV-liitteen lajeja sekä erityisesti suojeltavia lajeja. Pitkään ylläpidetyn palojatkumon ansiosta alue on tärkeä paahteisista elinympäristöistä sekä palaneesta ja hiiltyneestä puuaineksesta riippuvaisille lajeille. Suunnittelualueella on monipuolista virkistyskäyttöä ja sen reitistö on osa Hämeen Ilvesreitistä. Vuotuiseksi käyntimääräksi arvioidaan 15 000–20 000 käyntiä. Palvelurakenteiden ja reittien huollosta vastaavat käyttöoikeussopimuksin paikalliset toimijat ja kunnat.

Keskeisiksi suojelu- ja käyttöarvoiksi tunnistettiin 1. harjumetsät, borealiset luonnonmetsät ja keidassuot, 2. harjumuodostuma, pohjavesialue, suo-, metsä- ja järviökosysteemit, 3. rakentamattomat rannat ja ehjä maisemakokonaisuus. 4. monipuoliset retkeilymahdollisuudet sekä 5. ylläpidon toimintamalli ja monipuolinen toimijaverkosto. Arvoihin kohdistuvat uhkatekijät liittyvät sekä aiempaan että ulkopuoliseen maankäyttöön ja niihin liittyviin paineisiin (mm. vesilojen muutokset, ojitukset, vedenotto, lentokentän/ilmalukituksen ja sen toimintojen mahdollinen laajentuminen, melu) mutta myös itse alueella lisääntyvään virkistyskäyttöön haittavaikutuksiin (mm. luvaton maastoajoneuvojen käyttö, luvaton tulenteke). Harjuluonnon ja paahdeympäristöjen kannalta merkittävin uhka on sukkession myötä etenevä umpeenkasvu ja luontaisten metsäpalojen puute.

Hoidon ja käytön päämääränä on säilyttää luontotyyppien ja lajien edustavuus, turvata alueen geologisten arvojen sekä metsä-, suo- ja vesiekosysteemien säilyminen ja ylläpitää monipuolista virkistystoimintaa alueen erämainen luonne ja rauhallinen ympäristö säilyttäen. Tavoitteisiin pääsemiseksi suunnittelualueella mm. hillitään harjumetsien umpeenkasvua, ylläpidetään palojatkumoaluetta sekä parannetaan virkistyskäytön ohjausta. Virkistyskäyttö pyritään keskittämään Melkuttimille ja Komion ydinalueille, jotka yhdessä Palolammin leirialueen kanssa osoitetaan retkeily- ja luontomatkailuyöhykkeiksi. Pääosa suunnittelualueesta (66 %) pidetään ns. syrjävyöhykkeenä, joka säilytetään mahdollisimman rauhallisena ja luonnontilaisena. Suunnittelualueen tutkimusmetsiä hoidetaan Luonnonvarakeskuksen ohjauksessa. Muilla metsätalousalueilla toimitaan Metsähallitus Metsätalous Oy:n ympäristöoppaan mukaisesti Natura-alueen suojeluperusteet turvaten. Suunnittelun loppuvaiheessa Metsähallituksen Luontopalvelujen hallintaan siirtyi n. 278 ha Natura-alueella sijaitsevia maita Komion ja Kerityn ympäristössä. Ne eivät ole mukana suunnittelualuerajauksessa, mutta suunnitelmaan on kirjattu yleispiirteisiä toimenpidetarpeita myös niiden hoitamiseksi osana suojelualuekokonaisuutta.

Suunnitelma on laadittu osallistavaa suunnittelutapaa noudattaen yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa. Metsähallituksen hallinnassa olevien valtionmaiden osalta suunnitelman on vahvistanut Metsähallituksen luontopalvelujohtaja 21.3.2019 ja Komion luonnonsuojelualueen osalta ympäristöministeriö 25.6.2020. Hoito- ja käyttösuunnitelman laatimiseen on saatu Euroopan komission LIFE-rahoitusta (Paahde-LIFE, LIFE13NAT/FI/000099).

Avainsanat	Hoito- ja käyttösuunnitelmat		
Muut tiedot	Hoito- ja käyttösuunnitelman on laatinut projektiryhmä, johon kuuluivat Meri-Hilkka Mäkelä, Teijo Heinänen, Ari Lahtinen, Arto Pummila, Jukka Salovaara, Juha Tuomola ja Ilkka Korhonen Metsähallituksesta sekä Riitta Ryömä Hämeen ELY-keskuksesta. Suunnitteluun ovat osallistuneet myös Heli Saloniemi, Annukka Rasinmäki, Annamari Ilola, Olli Urpanen, Seppo Kallonen, Tapani Tuovinen ja Tanja Tenhunen Metsähallituksesta sekä Maritta Liedenpohja-Ruuhijärvi Hämeen ELY-keskuksesta.		
Sarjan nimi ja numero	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 167		
ISSN-L	1796-2943	ISSN (verkkojulkaisu)	1796-2943
ISBN	978-952-295-270-7 (pdf)		
Sivumäärä	128 s.	Kieli	Suomi
Kustantaja	Metsähallitus		

Presentationsblad

Utgivare	Forststyrelsen	Utgivningsdatum	30.10.2020
Uppdragsgivare	Forststyrelsen	Datum för godkännande	25.6.2020
Sekretessgrad	Offentlig	Diarienummer	MH 132/2019
Typ av skyddsområde/ skyddsprogram	Naturskyddsområde, Natura 2000-område, åsskyddsprogrammet, strandskyddsprogrammet, skyddsprogrammet för gamla skogar, myrskyddsprogrammet		
Områdets namn	Maakylä-Räyskälä, Komio		
Natura 2000-områdets namn och kod	Maakylän-Räyskälän alue FI0327003		
Författare	Forststyrelsen		
Publikation	Skötsel- och användningsplan för Maakylä-Räyskälä-området		

Sammandrag

Planeringsområdet består av de statens marker och privata naturskyddsområden som ingår i ett Natura 2000-område som kallas Maakylä-Räyskälä området (FI0327003). Planeringsområdet ligger i Loppi och Tammela kommuner i landskapet Egentliga Tavastland och dess totala areal är 1 911 ha, varav 3 % är vattenområden. Komio naturskyddsområde, som inrättades genom statsrådets förordning 383/1995, utgör kärnan av området. I Komio finns det därtill för naturskydd reserverade områden, som överfördes till staten senare. Dyliga områden finns också kring Melkuttimet. Purinsuo och Keritty. I området finns objekt som ingår i ås-, strand- och myrskyddsprogrammen samt i skyddsprogrammet för gamla skogar. Till planeringsområdet hör även ca 66 hektar mångbruksskogar, som förvaltas av Forststyrelsen Skogsbruk Ab, samt forskningsskogar, vars vård och användning styrs av Naturresursinstitutet. I andra än skyddsområden och områden reserverade för naturskydd verkställs Natura-nätverket med stöd av marktäktslagen.

Maakylä-Räyskälä är ett nationellt sett mycket viktigt område med en mångfald av naturtyper på Tavastlands sjöplatå. I området finns representativ åsnatur, högmossar i naturtillstånd, karga åssjöar med klart vatten samt små dödissjöar och humusrika sjöar. Åskedjan ingår i Stängselåsen III, och hela åsområdet är ett viktigt grundvattenområde. I planeringsområdet förekommer flera arter som ingår i bilagorna II och IV till EU:s habitatdirektiv samt arter som kräver särskilt skydd. Tack vare sitt långa brandkontinuum är området viktigt för arter som är beroende av solexponerade livsmiljöer eller förkolnad eller brunnen ved. Det förekommer mångsidigt rekreatjonsbruk i planeringsområdet och friluftslederna ingår i leden Hämeen Ilvesreitti. Det årliga besökarantalet uppskattas vara 15 000–20 000. Lokala aktörer och kommuner med nyttjanderättsavtal svarar för servicestrukturernas och ledernas underhåll.

Som centrala skydds- och bruksvärden definierades 1. åsskogar, naturliga gamla skogar (västlig taiga) och högmossar, 2. åsformationen, grundvattenområdet, myr-, skogs- och sjöekosystem, 3. obebyggda stränder och intakt landskapshelhet, 4. mångsidiga utflyktsmöjligheter samt 5. verksamhetsmodell för underhållet och ett mångsidigt nätverk av aktörer. Hoten mot de centrala värdena har att göra med både tidigare och utomstående markanvändning och trycket från dem (bl.a. förändringar i vattenförhållandena, dikning, vattentäkt, eventuell utvidgning av flygfältet och dess verksamhet, buller) men också med det ökade rekreatjonsbruket och dess olägenheter i själva området (bl.a. olovlig körning med terrängfordon, olovligt uppgörande av eld). Det största hotet mot åsnaturen och de solexponerade miljöerna är igenväxning i och med successionen samt bristen på skogsbränder.

Målsättningarna för skötseln och användningen är att bevara naturtypernas och arternas representativitet, trygga områdets geologiska värden och bevara skogs-, myr-, och vattenekosystemen samt att upprätthålla ett mångsidigt rekreatjonsbruk så att områdets ödemarkskaraktär och lugn bevaras. För att nå målen kommer man i planeringsområdet bl.a. att motarbeta igenväxningen av åsskogar, upprätthålla brandkontinuumet samt förbättra styrningen av rekreatjonsbruket. Rekreatjonsbruket kommer att koncentreras huvudsakligen till Melkuttimet och Komio kärnområde, vilka tillsammans med Palolampi lägerområde utses till naturturism- och rekreationszoner. Största delen (66 %) av planeringsområdet kommer att vara så kallad grundzon, som bevaras så fridfull och i naturligt tillstånd som möjligt. Skötseln av planeringsområdets forskningsskogar styrs av Naturresursinstitutet. I de övriga skogsbruksområdena följer man Forststyrelsen Skogsbruk Ab:s miljöguide (Ympäristöopas) för att trygga Natura-områdets skyddsgrunder. I slutskedet av planeringen flyttades ca 278 ha områden i närheten av Komio och Keritty i Natura-området över till Forststyrelsens Naturtjänster. Dessa ingår sålunda inte i planeringsområdet, men i planen upptas dock behov av åtgärder även för dem för att trygga deras skötsel som en del av skyddsområdeshelheten.

Planen har utarbetats genom deltagande planering, i samarbete mer olika aktörer i området. Forststyrelsens naturtjänstdirektör har den 21.3.2019 fastställt planen vad gäller de statsägda marker som förvaltas av Forststyrelsen och miljöministeriet har den 25.6.2019 fastställt planen vad gäller Komio naturskyddsområde. För uppgörandet av skötsel- och användningsplanen fick man LIFE-finansiering (Paahde-LIFE, LIFE13NAT/FI/000099) av Europeiska kommissionen.

Nyckelord
Övriga uppgifter

Skötsel- och användningsplaner
Skötsel- och användningsplanen utarbetades av en projektgrupp, som bestod av Meri-Hilkka Mäkelä, Teijo Heinänen, Ari Lahtinen, Arto Pummila, Jukka Salovaara, Juha Tuomola och Ilkka Korhonen från Forststyrelsen samt Riitta Ryömä från NTM-centralen i Tavastland. I planeringen deltog även Heli Saloniemi, Annukka Rasinmäki, Annamari Ilola, Olli Urpanen, Seppo Kallonen, Tapani Tuovinen och Tanja Tenhunen från Forststyrelsen samt Maritta Liedenpohja-Ruuhijärvi från NTM-centralen i Tavastland.

Seriens namn och nummer	Forststyrelsens naturskyddspublicationer. Serie C 167		
ISSN-L	1796-2943	ISSN (online)	1796-2943
ISBN (pdf)	978-952-295-270-7 (pdf)		
Sidantal	128 s.	Språk	Finska
Förlag	Forststyrelsen		

Sisällys

Yhteenveto.....	7
NYKYTILAN KUVAUS.....	12
1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne.....	12
2 Perustamistarkoitukset	17
3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia	19
4 Luontodirektiivin luontotyypit	21
5 Yhteenveto lajistosta.....	26
6 Kulttuuriperintö.....	27
7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu.....	29
7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä	32
8 Erätalous	34
9 Tutkimus	37
10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset	38
KESKEISET ARVOT JA UHKAT	40
11 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat	40
TAVOITTEEN ASETTELU	45
12 Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta	45
13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke.....	59
13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke.....	60
13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet	61
TOTEUTUS.....	62
14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet.....	62
15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet.....	64
16 Erätalouden toimenpiteet	67
17 Muut luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet.....	70
18 Hallinto	74
19 Resurssit	77
20 Osallistaminen	79
LÄHTEET	92
LIITTEET	97
Liite 1 Kooste yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä.....	98
Liite 2 Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja luonto- ja lintudirektiivien lajit.....	102
Liite 3 Ote maakuntakaavakartasta.....	108
Liite 4 Karttaliite.....	110
Liite 5 Ympäristöministeriön vahvistuskirje	128

Yhteenveto

Suunnittelun nimi, sijainti ja pinta-ala

Maakylän–Räyskälän alue sijaitsee Kanta-Hämeen maakunnassa, Lopen ja Tammelan kunnissa. Suunnittelun kokonaispinta-ala on 1 811 ha, josta 3 % on vettä.

I Nykytilan kuvaus

Suunnittelun alueeseen kuuluvat Maakylän–Räyskälän alue -nimisellä Natura-kohteella (FI0327003) sijaitsevat valtion maat ja yhdeksän yksityistä luonnonsuojelualuetta. Valtion maiden ytimen muodostaa asetuksella 383/1995 perustettu Komion luonnonsuojelun alue. Komiolla on lisäksi myöhemmin valtiolle siirrettyjä luonnonsuojelun varattuja alueita, joita on myös Melkuttimien, Purinsuon ja Kerityn ympäristössä. Suunnittelun alueeseen kuuluu n. 66 ha Metsähallitus Metsätalous Oy:n hallinnassa olevia monikäyttömetsiä ja tutkimusmetsiä. Tutkimusmetsien hoidosta ja käytöstä vastaa Luonnonvarakeskus.

Maakylän–Räyskälän alue on valtakunnallisesti erittäin merkittävä ja monimuotoinen luontotyyppien kokonaisuus Hämeen järviylängöllä. Alueella on edustavaa harjuluontoa, luonnontilaisia keidassoita, karuja ja kirkasvetisiä harjujärviä ja suppalampia sekä humuspitoisia järviä. Harjujakso on osa kolmatta Salpausselkää ja lähes koko harjualue on tärkeää pohjavesialuetta. Alueen vallitsevat Natura-luontotyypit ovat harjumetsät, keidassuot, borealiset luonnonmetsät ja puustoiset suot. Erilaisten elinympäristöjen ansiosta Maakylän–Räyskälän alue on lajistoltaan monipuolinen. Suunnittelun alueella esiintyviä luontodirektiivin II- ja IV-liitteen lajeja sekä erityisesti suojeltavia lajeja. Pitkään ylläpidetyn palojatkumun ansiosta alue on tärkeä paahteisista elinympäristöistä ja palaneesta ja hiiltyneestä puuaineksesta riippuvaisille lajeille. Suunnittelun alue on hämeen kylmäkukan läntisimpiä esiintymisalueita.

Historiallisesti Komion ydinalueet ovat yhteisiksi nautinta-alueiksi määritellyjä maita, jotka jäivät Isojassa ns. kruunun maiksi. Suunnittelun alueelta on arkeologisessa inventoinnissa löytynyt lukuisia tervahautoja, hiilimiiluja, vedenalaisia liistekatsikoja ym. historiallisen ajan jäänteitä, jotka kertovat metsä- ja muiden luonnonvarojen vuosisataisesta hyödyntämisestä.

Maakylän–Räyskälän Natura-alueen toteutustavat ovat luonnonsuojelulaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, maa-aineslaki ja vesilaki. Suunnittelun alueella Natura-verkoston tavoitteet toteutetaan pääosin perustamalla luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaisia luonnonsuojelun alueita. Tutkimusmetsien ja muiden valtion metsätalousalueiden osalta toteutustapana on maa-aineslaki, jolloin suojelutavoitteet saavutetaan yksittäisten hankkeiden maa-aineslain mukaisella lupamenettelyllä. Suunnittelun alueella toteutetaan Natura 2000 -verkoston tavoitteiden lisäksi valtakunnallisia harjujen-, soiden-, vanhojen metsien ja rantojen suojeluohjelmia.

Maakylän–Räyskälän alue on osa Hämeen järviylängön luonnonsuojelu- ja virkistysaluekokonaisuutta, johon kuuluvat lisäksi Liesjärven ja Torronsuon kansallispuistot, Koijärvi ja Saaren kansanpuisto. Suunnittelun alueella kulkevat Paaran Patikan ja Poronpolun reitistöt, joihin liittyy vakiintuneita retkeilytapah-tumia. Patikointireittien lisäksi alueella on opastettu maastopyöräreitti ja talvella ylläpidetään latua. Alueen reitistö on osa Hämeen Ilvesreittiä. Ulkoilijat suosivat Iso-Melkuttimien ympäristöä ja Komion luonnonsuojelun alueita. Komiolla on kaksi varauskäytössä olevaa leirialuetta. Iso-Melkuttimella on laitesukellusharrastuksen tukikohta. Suunnittelun alueen vuotuisiksi kävijämääräksi arvioidaan n. 15 000–20 000 käyntiä. Palvelurakenteiden ja reittien huollosta vastaavat leirialueita lukuun ottamatta käyttöoikeussopimuksin Hämeen virkistysalueyhdistys, Lopen kunta ja Lopen Samoojat ry. Leirialueita ylläpitää Metsähallitus.

Suunnittelun alueella on voimassa kymmenen metsästysvuokrasopimusta seitsemän eri metsästysseuran kanssa. Sopimukset koskevat sekä pienriistaa että hirvieläinten ajoa ja metsästystä. Metsähallituksen

hallinnassa olevat vesistöt kuuluvat Metsähallituksen Etelä-Suomen vapalupa-alueeseen (7413) ja osa lammista lisäksi Häme ja Satakunta -pyydyslupa-alueeseen (6004).

Tutkimuskohteena suunnittelualue on monipuolinen ja siellä tehdään mm. vesistötutkimusta ja -seuranta, ennallistamis- ja luonnonhoitoseurantoja, lajistoseurantoja sekä pinta- ja pohjavesiseurantoja. Alueella on Luonnonvarakeskuksen tutkimusmetsiä.

Suunnittelun loppuvaiheessa Metsähallituksen Luontopalvelujen hallintaan siirtyi n. 278 ha Natura-alueella sijaitsevia maita Komion ja Kerityn ympäristössä. Ne eivät ole mukana suunnittelualuerajauksessa, mutta suunnitelmaan on kirjattu yleispiirteisiä toimenpidetarpeita myös näiden alueiden hoitamiseksi osana suojelualuekokonaisuutta. Nämä alueet mukaan lukien suunnitelma kattaa n. 36 % Natura-alueen pinta-alasta. Koko Natura-alueen tasolla tarkastelua tehdään yhteistyössä Hämeen ELY-keskuksen kanssa laadittavassa Natura-alueen tilanarvioinnissa (NATA).

II Keskeiset arvot ja uhkat

Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot:

- **Harjumetsät, boreaaliset luonnonmetsät ja keidassuot.** Suunnittelualueella esiintyy 15 luontodirektiivin luontotyyppiä ja neljä lajia, mm. hämeen kylmänkukka ja liito-orava. Alueella on laajuudeltaan merkittäviä, mutta edustavuudeltaan vaihtelevia harjumetsiä. Luutasuon ja Purinsuon luonnontilaisena säilyneet keidassuot ovat edustavia. Osa luontodirektiivien luontotyypeistä ja lajeista on uhanalaisia. Suunnittelualueen sisävesiluontotyyppien merkitys syntyy niiden yhteydestä koko laajemman Natura-alueen erilaisten järvien muodostamaan kokonaisuuteen.
- **Harjumuodostuma, pohjavesialue, suo-, metsä- ja järvi ekosysteemit.** Suunnittelualue on osa kolmannen Salpausselän monipuolista harjualueutta. Maakylän–Räyskälän harjujakso on tieteellisesti erittäin merkittävä, koska siinä näkyy Itämeren kehitysvaiheisiin liittyvä vedenpinnan äkillinen lasku. Pohjoisosassa Pernunnummen sandurdelta muodostaa kirkasvetisine lampineen ja järvineen hyvin säilyneen ja edustavan luontokokonaisuuden, joka on maisemallisesti erittäin merkittävä. Lähes koko Maakylän–Räyskälän harjualue on pohjavesialuetta. Alue sijaitsee vedenjakajalla ja sisältää seudullisesti harvinaisia karuja ja kirkasvetisiä harjujärviä, suppalampia ja humuspitoisia järviä. Niiden merkitys on vain valtion alueista muodostuvalla suunnittelualueella kuitenkin vähäisempi suhteessa koko Natura-alueeseen. Alueen useimpien järvien vedenlaatu on lähes luonnontilainen. Osa järvistä ja lammista on edustavuudeltaan ja luonnontilaltaan erinomaisia. Pienvesistä arvokkaimpia ovat Iso-Melkuttimen ja Onkilammen laskupurot.
- **Rakentamattomat rannat ja ehjä maisemakokonaisuus.** Suunnittelualue on osa Hämeen järviylängön laajaa metsäaluetta. Pääosin rakentamattomana säilyneet rannat ja melko luonnontilaiset harju- ja järvimaisemat muodostavat ehjän maisemakokonaisuuden, joka luo alueelle erämaisen vaikutelman suhteessa sitä ympäröivään useiden taajamien ja kaupunkien tiiviisti rakennettuun kehään.
- **Monipuoliset retkeilymahdollisuudet.** Laajat Hämeen Ilvesreitit, Poronpolun ja Luutaharjun Samon sekä Pikku-Samon reitistöt sijoittuvat osin suunnittelualueelle. Ulkoilijat suosivat Iso-Melkuttimen ympäristöä ja Komion luonnonsuojelualueutta, joissa on palveluvarustusta. Varattavissa olevat leirialueet, laitesukellusharrastuksen tukikohta ja esimerkiksi pyöräilyyn erinomaisesti soveltuva maasto luovat puitteita monipuoliselle harrastustoiminnalle. Kohde on lähiseutujen ja -kaupunkien asukkaille ja mökkeilijöille merkittävä virkistyskohde, jonka suosion voi tulevaisuudessa odottaa kasvavan myös pääkaupunkiseudulla. Retkeilyn vetovoimatekijöitä ovat maisemiltaan avara, helppokulkuinen ja vaihteleva harju-, järvi- ja suoympäristö sekä kattava palveluvarustus. Räyskälän ilmailukeskus ja kyläkauppa täydentävät aluekokonaisuuden palvelutarjontaa.
- **Ylläpidon toimintamalli ja monipuolinen toimijaverkosto.** Suunnittelualue on paikallisille toimijoille sosiokulttuurisesti erittäin tärkeä. Monipuolinen toimijaverkosto ylläpitää ja kehittää alueen palveluita ja tapahtumia, merkittävältä osin myös vapaaehtoisvoimin. Retkeilyn

palveluvarustuksen ylläpidosta vastaavat Metsähallituksen lisäksi Hämeen virkistysalueyhdistys, Lopen kunta ja Lopen Samoojat ry.

Suunnittelualan luontoarvoihin kohdistuvat uhkatekijät liittyvät sekä aiempaan maankäyttöön (mm. metsätalous, vesiolojen muuttaminen) että ulkopuoliseen maankäyttöön (mm. vesiolojen muutokset, ojitukset, vedenotto, lentokentän/ilmailukeskuksen ja sen toimintojen mahdollinen laajentuminen, melu) mutta myös itse alueella lisääntyvään virkistyskäyttöön haittavaikutuksineen (mm. luvaton maastoajoneuvojen käyttö, luvaton tulenteke). Harjuluonnon ja paahdeympäristöjen kannalta merkittävin uhka on sukkession myötä etenevä umpeenkasvu ja luontaisten metsäpalojen puute.

III Tavoitteen asettelu

Suunnitelman päämäärät

Suunnittelualan hoidolle ja käytölle asetetaan seuraavat päämäärät:

- 1) Suunnittelualan luontotyytit ja lajisto (erityisesti Natura-luontotyytit, direktiivilajisto ja uhanalainen lajisto) ovat edustavia. Niiden edustavuutta ja luonnontilaisuutta parannetaan aktiivisilla hoitotoimenpiteillä.
- 2) Alueen luonnon- ja geologiset arvot on turvattu. Metsä-, suo- ja vesiekosysteemit säilyvät toimivina.
- 3) Alueen erämainen luonne säilyy lisääntyvästä virkistyskäytöstä huolimatta. Rauhallinen ympäristö turvaa mm. lintujen pesimätuloksen ja luo kävijöille edellytykset mukaviin retkikokemuksiin.
- 4) Suunnitteluala on tunnettu, kiinnostava ja monipuolinen luonto- ja virkistyskohde Hämeessä.

Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut

Melkuttimien alue, Komion ydinalueet Luutalamin ympäristössä sekä Palolamin leirialue osoitetaan retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeiksi, joille alueen virkistyskäyttö pyritään keskittämään. Vyöhykkeellä voidaan ylläpitää, kunnostaa ja pienimuotoisesti kehittää olemassa olevaa palveluvarustusta ja ulkoilureitistöä. Melkuttimien alueelle voidaan tarvittaessa sijoittaa myös uutta palveluvarustusta. Suurten ryhmien leiriytyminen ja useamman päivän leirit ohjataan Komionlampien ja Palolamin varattuille leirialueille.

Pääosa suunnittelualueesta (66 %) kuuluu ns. syrjävyöhykkeeseen, jonka tavoitteena on säilyttää alue mahdollisimman rauhallisena ja luonnonmukaisena. Vyöhykkeellä käytön ohjauksen tarve on vähäinen ja alueella saa retkeillä ja liikkua jokamiehen oikeuksien mukaisesti. Syrjävyöhykkeelle ei ohjata virkistys- ja luontomatkailukäyttöä, mutta alueella jo olevien ulkoilureittien (mm. Ilvesreitti, ladut) ylläpito on mahdollista. Melkuttimien maastopyöräilyreitti voidaan linjata kulkemaan osittain Pernunnummen syrjäosalla. Samoin Pernunnummelle voidaan linjata polkuyhteys Härkätien ja Kaitalammille päättyvän Ilvesreitien välille. Syrjävyöhykkeelle ei rakenneta muuta uutta retkeilyn palveluvarustusta. Yksityiset luonnonsuojelualueet kuuluvat syrjävyöhykkeeseen.

Alueelle ei osoiteta rajoitusvyöhykettä.

IV Toteutus ja toimenpiteet

Asetettuihin päämääriin pyritään suunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä. Suunnittelualueeseen kuuluvat suojeluun varatut valtionmaat perustetaan säädösvalmistelussa luonnonsuojelualueiksi tai liitetään Komion luonnonsuojelualueeseen. Perustetulle luonnonsuojelualueelle laaditaan kävijöitä ohjaava järjestysääntö. Eri keinoin pyritään lisäämään kävijöiden tietoisuutta alueella sallituista ja kielletyistä toimista.

Luonnonhoito- ja ennallistamistoimin hillitään harjumetsien umpeenkasvua ja parannetaan paahteisista elinympäristöistä riippuvaisen lajiston elinolosuhteiden säilymistä. Komion palojatkumoaluetta ylläpidetään säännöllisesti toistuvien ennallistamispolttoin. Muita toimenpiteitä ovat esimerkiksi kivennäismaan paljastukset, laidunnus, uhanalaisen lajin siirtoistutukset sekä kuusialikasvoksen poisto ja puuston harvennus valoisuuden lisäämiseksi.

Kävijäpainetta ohjataan jo virkistyskäytössä oleville, parhaiten kulutusta kestäville alueille. Alueella on tarve toteuttaa kävijälaskenta. Melkuttimilla esiintyvää maastoliikennettä ja metsäteillä ajamista pyritään vähentämään puomittamalla suojelualueen sisällä kulkevia metsäteitä ja lisäämällä virallisia, info- tauluin varustettuja pysäköintialueita. Iso-Melkuttimen Purinlahdelle perustetaan maksullinen veneenpitopaikka. Tammelan Kaitajärvelle vakiintunut luvaton tulipaikka voidaan muuttaa huolletuksi tulente-kopaikaksi ja sen käyttö järjestää myös osin vuokrausperustaisesti niin, että ryhmillä olisi mahdollisuus vuokrata kohde lyhyeen leiriytymiseen. Luvattomat nuotiokohdat poistetaan huoltokäytien yhteydessä. Palveluvarustuksen laajentaminen edellyttää ulkopuolista tai hankerahoitusta ja ylläpitosopimusta ulkopuolisen toimijan kanssa sekä tarvittavien tienkäyttöoikeuksien järjestämistä. Olemassa olevan palveluvarustuksen ja reitistön ylläpitoa jatketaan nykyisen mallin mukaisesti käyttöoikeussopimuksin.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei osoiteta muutostarpeita suunnittelualueen metsästys- tai kalastuskäyttöön.

Metsähallitus hoitaa ja käyttää suunnittelualueen tutkimusmetsiä Luonnonvarakeskuksen ohjauksen mukaisesti. Suunnittelualueen muilla metsätalousalueilla metsätaloutta harjoitetaan Metsähallitus Metsätalous Oy:n ympäristöoppaan mukaisesti Natura-alueen suojeluperusteet turvaten.

Ympäristövaikutusten arviointi ja seuranta

Hoito- ja käyttösuunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä pyritään säilyttämään ja parantamaan alueella esiintyvien luontodirektiivin luontotyyppien ja lajien sekä muiden keskeisten arvojen tilaa. Suunnitelma ohjaa alueen käytön järjestämistä niin, että virkistys- ja muu käyttö ei aiheuta merkittäviä riskejä alueen luontoarvoille. Suunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä pyritään turvaamaan alueen suojeluperustelajin hämeenkylmänkukan elinympäristöä ja lisäämään lajin esiintymiä.

Suunnitelman toteuttaminen ei heikennä niitä suojeluarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Näin ollen luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaista Natura-vaikutusten arviointia ei tarvitse suorittaa. Suunnitelman toteutuksen ja vaikuttavuuden seurannassa käytetään Metsähallituksessa hyväksytyjä mittareita.

Vahvistaminen

Metsähallituksen hallinnassa olevien valtionmaiden osalta hoito- ja käyttösuunnitelman on vahvistanut Metsähallituksen luontopalvelujohtaja 21.3.2019.

Komion luonnonsuojelualueen osalta hoito- ja käyttösuunnitelman on vahvistanut ympäristöministeriö 25.6.2020.

Lisätietoa suunnittelusta

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus. Sen avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunnitelman avulla sovitetaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja alueen muun käytön tavoitteet. Suunnitelmakausi on noin 15 vuotta.

Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelua. Osallistumistilaisuuksia ja palautemahdollisuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä pohjaksi hoidon ja käytön ratkaisuille. Keskustelun avulla pyritään saamaan tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä sekä luomaan pysyvä yhteistyö ja vuorovaikutus eri toimijoiden kesken.

Hoito- ja käyttösuunnitelma ohjaa Metsähallituksen toimintaa valtion mailla. Yksityisille luonnonsuojelualueille (YSA) tai muille Natura-alueeseen kuuluville yksityisalueille ei osoiteta suunnitelmalla velvoitteita tai rajoitteita, vaan mahdolliset em. alueita koskevat toimenpide-ehdotukset ovat suosituksia. Toimintaa yksityisillä alueilla ohjaavat YSA-kohteiden rauhoitusmääräykset ja luonnonsuojelulain (1096/1996) Natura 2000 -alueita koskevat säädökset.

Hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu Euroopan komission LIFE-rahoituksella (Paahde-LIFE, LIFE13NAT/FI/000099).

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelualan kuvaus ja suunnittelutilanne

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaisten kotiseutuasioista ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle. Kooste yksityisten luonnon-suojelualueiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty liitteessä 1.

Suunnittelualan nimi	Maakylä–Räyskälä	Pinta-ala (ha)	1811,29
		Josta vesialuetta (ha)	61,76

Maakunta	Kunta
Kanta-Hämeen maakunta	Loppi
	Tammela

Suunnittelualan yleiskuvaus

Suunnitteluala sijaitsee Kanta-Hämeen maakunnassa, Lopen ja Tammelan kunnissa. Valtaosa alueesta kuuluu Maakylän–Räyskälän alue -nimiseen Natura 2000 -verkoston kohteeseen (FI0327003), jonka toteutuskeinoina ovat luonnonsuojelulaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, maa-aineslaki ja vesilaki. Hoito- ja käyttösuunnitelma kattaa Natura-alueen valtion maat sekä yhdeksän alueelle perustettua pienialaista yksityistä luonnonsuojelualuetta eli noin 30 % Natura-alueen kokonaisalasta. Muut Natura-alueeseen kuuluvat yksityisomistuksessa olevat alueet eivät ole mukana suunnittelualueessa. Koko Natura-alueen tasolla tarkastelua tehdään yhteistyössä Hämeen ELY-keskuksen kanssa laadittavassa Natura-alueen tilanarvioinnissa (NATA).

Valtion maiden ytimen muodostaa asetuksella 383/1995 perustettu Komion luonnonsuojeluala. Sen yhteydessä on suojelupäätöksen jälkeen valtiolle siirtyneitä, luonnonsuojeluun varattuja kohteita, joiden liittäminen luonnonsuojelualueeseen tapahtuu säädösvalmistelussa. Suunnittelualan länsiosassa sijaitsevat Melkuttimien, Purinsuon ja Kerityn alueet ovat nekin valtion luonnonsuojeluun varattua maata. Osa Natura-rajauksen sisällä olevista valtion maista on Metsähallitus Metsätalous Oy:n hallinnassa ja niillä Natura-arvot turvataan maa-aineslain mukaisessa menettelyssä. Valtaosa valtion metsätalousalueista on tutkimusmetsiä, joiden hoidosta ja käytöstä vastaa Luonnonvarakeskus. (Kuvat 1, 1a, 1b.)

Maakylän–Räyskälän alue on valtakunnallisesti erittäin merkittävä ja monimuotoinen luontotyyppien kokonaisuus Hämeen järviylängöllä. Alueella on edustavaa harjuluontoa, luonnontilaisia keidassoita, karuja ja kirkasvetisiä harjujärviä ja suppalamia sekä humuspitoisia järviä. Harjujakso on osa III Salpausselkää ja se on hämeenkylmänkukan läntisimpiä esiintymisalueita. (1)

Hoito- ja käyttösuunnitelmaprojektin loppuvaiheessa Metsähallituksen Luontopalvelujen hallintaan siirtyi n. 278 ha uusia, suojelutarkoituksiin valtiolle hankittuja alueita Komion ja Kerityn ympäristöstä. Nämä alueet eivät ole mukana varsinaisessa suunnittelualueessa, mutta tarpeelliset linjaukset niiden hoitamiseksi osana suojelualuekokonaisuutta on käsitelty suunnitelman yhteydessä. (Kuva 1c.)

Suunnittelualueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet					
Nimi	Koodi	Tyyppi	Toteutustapa	Suunnitelman kattama alue (ha)	Osuus Natura-alueesta (%)
Maakylän-Räyskälän alue	FI0327003	SAC-alue	luonnonsuojelulaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, maa-aineslaki, vesilaki	1644,76	28,1

Suunnittelualan maankäyttö				
Perustetut suojelalueet	Kohdetyyppi	Perustamisajankohta	Suunnitelman kattama alue (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
Komion luonnonsuojelualue	Muu luonnonsuojelualue (MH)	1995	593,65	
Yksityiset suojelalueet	Kpl	Suunnitelman kattama alue (ha)	Lisätietoja	
Yksityismaiden luonnonsuojelualue (YSA)	9	12,32	YSA203969 on Metsähallituksen hallinnassa.	
Suojeluun varatut valtion alueet	Kpl	Suunnitelman kattama alue (ha)	Lisätietoja	
Luonnonsuojeluohjelmien alue (MH)	6	947,62	Kulonummi (AMO); Luutasuo (sso); Purinsuo (sso) + Keritty-Melkuttimet (rso); Keritty-Melkuttimet (rso+nat laaj); Keritty / Melkutin; Vääräojansuo (sso+nat laaj).	
METSO-ohjelman alue (MH)	1	5,04	Karhunlukko -tila	
Kaavan suojelualuevaraus (MH)	1	13,70	Komio SL-183	
Suojelumetsä (MH)	1	170,84	Komion laajennus	
Muut valtion erityiskohteet	Kpl	Suunnitelman kattama alue (ha)	Lisätietoja	
Metsätalousalue, naturaverkosto	1	16,22	Maakylän-Räyskälän alue (nat); Komion alue	
Metsätalousalue, tutkimusmetsä	1	50,39	Ruotsinkylän tutkimusmetsät. Tutkimusmetsien hoidosta ja käytöstä vastaa Luonnonvarakeskus.	

Kansainväliset sitoumukset ja suojeluohjelmat		
Nimi	Tyyppi	Lisätietoja
-		

Saamelaisten kotiseutualueet			
Suunnittelualue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella			
☐	Osittain	☐	Kokonaan
		☒	Ei ollenkaan
Lisätietoja			

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu			
Kaava			
Nimi	Hyväksymisvuosi	Kattaa suunnittelu-alueesta (%)	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040		100	Kokonaismaakuntakaavan päivitystyö on käynnissä ja se käsitellään maakuntavaltuustossa v. 2019. Ehdotusvaiheen kaavassa suojelualueeksi (S) merkittävät kohteet ovat laajentuneet kattamaan Natura-alueen suojellut ja suojeluun varatut valtionmaat. S-alueet ovat laajentuneet myös Komionvuoren pohjoispuolella. Muutoin maakuntakaavan päivitys ei sisällä suunnittelun alueen kannalta merkittäviä muutoksia. (2)
Kanta-Hämeen 2. vaihemaakuntakaava	2016	100	Kanta-Hämeen 2. vaihemaakuntakaava käsittelee liikenteen ja luonnonvarojen aihealueita. Koko suunnittelun alue sijaitsee tärkeällä tai vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella. (3)
Kanta-Hämeen 1. vaihemaakuntakaava	2014	100	Kanta-Hämeen 1. vaihemaakuntakaava keskittyy alue- ja yhdyskuntarakenteen, asumisen ja elinkeinotoimintojen sekä liikennejärjestelmän ja teknisen huollon palvelujen kehittämiseen. Suunnittelun alueen kupeessa sijaitseva Räyskälän lentokenttä lähiympäristöineen on osoitettu elinkeinon kehittämisen kohdealueeksi (ekk). (4)
Kanta-Hämeen maakuntakaava 2006	2006	100	Suunnittelun alue kuuluu luontomatkailun kehittämisen kohdealueelle. Kerityn vesialue: Wsv (tärkeä vesialue, linnustonsuojelu, virkistyskäyttö). Kerityn ympäristö ja Purinsuo: SL (luonnonsuojelualue) ja ulkoilureittivaraus. Pernunnummi: EOhmy (soran- ja hiekanottoalue, erityinen maisemointitarve), MYg (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla erityisiä ympäristöarvoja, arvokas geologinen muodostuma tai maa-aineslain tarkoittama kaunis maisema), YTm (kehitettävä matkailutie), ulkoilureitti ja -varaus, tiellä hevosvaellusreitti. Melkuttimien alue: Ws, SL ja ulkoilureitti. Melkuttimilta kaakkoon: MYg, Wv, VR (retkeilyalue), RMs (matkailupalvelujen alue, jolla arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön peruspiirteet säilytetään), ulkoilureitti, melonta- ja vesiretkelureitti, kiinteä muinaisjäännös. Komio: SL, ulkoilureitti. Komion eteläpuoli: MYg, VR. (5) Aiemmat maakuntakaavat korvaava Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040 on tekeillä. Kaavaehdotus käsitellään maakuntavaltuustossa v. 2019. (2)
Punelian tienoon rantaosayleiskaava	1994	7	Kaava kattaa Komion luonnonsuojelualueen läntisimmän osan ja Metsähallitus Metsätalous Oy:n hallinnassa olevan Ruotsinkylän tutkimusmetsän. Suojelualue merkinnällä SL, tutkimusmetsä S- ja MU-alueita. (6)

Kerityn ranta-alueiden osayleiskaava	1992	15	Kaava on vanha, eikä siinä näy Natura-rajausta. Purinsuo, Kerityn Karhunsaaari ja Mutinperä on merkitty suojelualueiksi SL. Järvien rannat pääosin M- ja MU-alueita. Suurin osa Kerityn rannan RA-kohteista on siirtynyt valtion omistukseen ja suojeluun. (7)
Suunnitelma: luonnonsuojeluhallinto			
Nimi	Hyväksymisvuosi	Kattaa suunnittelualueesta (%)	Suunnittelualueita koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Komion luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma	2001	30	Komion luonnonsuojelualueen hoidon ja käytön tavoitteena on harjuluonnon ja siellä esiintyvien lajien (erit. kangasajuruoho) elinolojen turvaaminen ja parantaminen, suoluonnon suojelu, tutkimus- ja opetuskäyttö sekä virkistyskäytön edellytysten kehittäminen. Vyöhykkeiksi on osoitettu tie- ja polkuverkon kattama nähtävyydosa, siitä erottuva syrjäosa ja näille sijoittuvat luonnonhoidon ja ennallistamisen alueet. (8)
Komion luonnonsuojelualueen ennallistamissuunnitelma	2002	30	Suunnitelman tavoitteena on Komion luonnonsuojelualueen puustoltaan nuoren ja lajistoltaan paikoin yksipuolisen metsäluonnon ennallistaminen erityisesti Komion harjaluonnon paahderinteillä viihtyvän lajiston säilyttämiseksi. Ennallistamiskeinoina on mm. hallittujen metsäpalojen ja lahoppuun keinotekoinen tuottaminen sekä metsien rakenteen monimuotoisuuden lisääminen pienaukottamalla. Hoitotoimenpiteet ovat luonteeltaan toistuvia lajiston säilymisen turvaamiseksi myös pitkällä aikavälillä. Alueella on toteutettu ennallistamistoimia suunnitelman mukaisesti. (9)
Lopen Komion ympäristöarvometsän ennallistamissuunnitelma ja Komion luonnonsuojelualueen laidunnussuunnitelma	2007		Ennallistaminen ja luonnonhoito (10)
Kerityn ja Purinsuon valtion maiden ennallistamissuunnitelma	2005		Ennallistaminen (11)
Lopen Melkuttimien valtion maiden ennallistamissuunnitelma	2004		Ennallistaminen (12)
Komion luonnonsuojelualueen hyönteisselvitys ja hoitosuunnitelma	2002	30	Paahdealueiden ennallistaminen (13)
Salmijärven kunnostussuunnitelma	2014	0	Salmijärvi sijaitsee Natura-alueella, mutta ei suunnittelualueella. Valuma-alueen kunnostusohjelmat suositellaan lopetettavaksi. Suunnitelmassa esitetään ohjeita myös muihin metsätaloustoimenpiteisiin sekä valumavesien suodatukseen, haja-asutuksen jätevesien käsittelyyn, ravintoketjukurkennostukseen, kalkitukseen ja omaehtoiseen järven tilan tarkkailuun. (14)
Forssan seudun pohjavesialueiden suojelusuunnitelma	2006		Suunnittelualueeseen kuuluvat Lopen kunnan alueella olevat Natura-alueen osat. Suunnitelmassa käsitellään ensisijaisia pohjaveden käyttöönoton kehittämiskohteita, pohjavesien suoja-alueita, vedenlaadun riskiarvioita, ennakoivan pohjaveden suojelun periaatteita ja annetaan ohjeita pohjavesialueiden maankäytön suunnitteluun. (15)

Riihimäen seudun pohjaveden suojelusuunnitelma	2003		Suunnittelualueeseen kuuluvat Lopen kunnan alueella olevat Natura-alueen osat. Suunnitelmassa käsitellään mahdollisia pohjaveden käyttöönotto kohteita, pohjavesien suoja-alueita, vedenlaadun riskiarvioita, vedenottamoiden tarkkailuohjelmia, ennakoivan pohjaveden suojelun periaatteita ja annetaan ohjeita pohjavesialueiden maankäytön suunnitteluun. (16)
Natura-alueiden yleissuunnitelma 2016	2017	100	Maakylän–Räyskälän alueella on erittäin kiireellinen hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisen tarve. (17)
Suunnitelma: MH / MT / ulkoinen			
Nimi	Hyväksymisvuosi	Kattaa suunnittelu-alueesta (%)	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelma ja suunnitelman välitarkastus	2009	100	Vuoden 2005 luonnonvarasuunnitelmassa päätettiin perustaa Komion luonnonsuojelualuetta täydentävä suojelumetsä, Komion laajennus. Vuoden 2009 välitarkastuksessa Komio ja Melkuttimien alue on määritelty Kanta-Hämeen virkistys- ja luontomatkailun aluekokonaisuuteen. (18; 19)

Alueen asema osana toiminnallisia verkostoja/alueita
Maakylän–Räyskälän alue on osa Hämeen järviylängön luonnonsuojelu- ja virkistysaluekokonaisuutta, johon kuuluvat lisäksi Liesjärven ja Torronsuon kansallispuistot, Kojjärvi ja Saaren kansanpuisto. Maakuntakaavassa koko suunnittelualue kuuluu luontomatkailun kehittämisen kohdealueelle (Hämeen Järviylänkö), jolla katsotaan olevan edellytykset kehittyä monipuoliseksi luontomatkailun ja vapaa-ajan aluekokonaisuudeksi. (5)
Perustietojen yhteenveto
Kanta-Hämeen maakunnassa, Lopen ja Tammelan kunnissa sijaitseva suunnittelualue kattaa Maakylän–Räyskälän alue (FI0327003) -nimiseen Natura 2000 -kohteeseen kuuluvat valtiomaat ja yksityiset luonnonsuojelualueet. Suunnittelualueen pinta-ala on 1811 ha. Komion luonnonsuojelualue (596 ha) on perustettu asetuksella 383/1995. Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnassa on lisäksi 1137 ha suojeluun varattuja maita. Metsähallitus Metsätalous Oy:n hallinnassa on 51 ha tutkimusmetsiä ja 16 ha monikäyttömetsiä. Yksityisessä omistuksessa olevia YSA-kohteita on 8 kpl (yht. 12 ha).
Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen
Pääpiirteittäin
Lisätietoja
Komion luonnonsuojelualueelle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma vuonna 2001. Suunnitelman toimenpidetarpeiden pääpaino on kangasajuruohokasvustojen elinolosuhteiden turvaaminen ja parantaminen sekä metsien luonnontilaistumiskehityksen palauttaminen ja paahdelajistolle suotuisten elinolosuhteiden ylläpito ennallistamispoltoin. (8) Komion luonnonsuojelualueella on toteutettu hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisia luonnonhoidon ja ennallistamisen toimenpiteitä mm. Komion palojatkumoa ylläpitämällä.

2 Perustamistarkoitukset

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualuetta koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissäädöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen hoidon ja käytön päämäärien sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. lomake 12, Tavoitteenasettelu).

Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Kohdetyyppi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus
Karhunlukko-tila (Metso-rahoitus)	METSO-ohjelman alue (MH)		
Keritty–Melkuttimet	Rantojensuojeluohjelma (RSO)	Rantojensuojeluohjelma	Ohjelma-alueiden säilyttäminen rakentamattomina ja luonnontilaisina (20)
Komion laajennus	Suojelumetsä (MH)	Tasemuutos LTAE 2006 (Dnro: 3053/648/2005)	Alueen luontoarvot ja sijainti.
Komion luonnonsuojelualue	Muu luonnonsuojelualue (MH)	Asetus 383/1995	Hämeen järviylängöllä sijaitsevan edustavan harjumuodostuman, siihen kuuluvien suppilampien, metsien ja soiden, sekä siellä elävien eliölajien suojeleminen.
Kulonummi	Vanhojen metsien suojeluohjelma (AMO)	Vanhojen metsien suojeluohjelma	Vanhojen luonnonmetsien sekä niille ominaisten kasvi- ja eläinlajien säilyttäminen. (21)
Luutasuo, Purinsuo, Vääröjan-suo	Soidensuojeluohjelma (SSO)	Soidensuojeluohjelma	Säilyttää riittävästi suoyhdistymiä luonnontilaisina kaikkien suoyhdistymätyyppien alueilla. Suojelun perusteita ovat mm. suoalueen vesitalouteen ja pinnanmuodostukseen liittyvät erityispiirteet sekä alueella esiintyvien eri suotyyppien ja suolintujen määrä ja jakauma, uhanalaiset eliölajit, kohteen tutkimus- ja opetuskäyttö sekä sen maisemallinen merkitys. (22)
Maakylän–Räyskälän harjujakso	Harjijensuojeluohjelma (HSO)	Harjijensuojeluohjelma	Harjujen geologisten, geomorfologisten ja maisemallisten piirteiden suojeleminen. (23)
Yksityiset luonnonsuojelualueet (YSA)	Yksityinen luonnonsuojelualue (LsL 24 §)	Perustamispäätökset, Hämeen ELY-keskus (aik. ympäristökeskus)	Suunnittelualueella on 9 yksityistä luonnonsuojelualueita, joista yksi on siirtynyt Metsähallituksen hallintaan (YSA203969). Alueiden perustamispäätöksillä toteutetaan valtakunnallisia suojeluohjelmia, kaavoituksen suojeluvaramuksia sekä Natura 2000 -verkoston suojelutavoitteita. Yhteenveto YSA-kohteiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty liitteessä 1.

Yhteenveto

Suunnittelualueen suojelulla toteutetaan Natura 2000 -verkoston tavoitteiden lisäksi valtakunnallisia harjujen-, soiden-, vanhojen metsien ja rantojensuojeluohjelmia (Kuva 2). Suojelupäätöksillä turvataan edustavan harjumuodostuman geologisten, geomorfologisten ja maisemallisten piirteiden suojelua, suppalampien, metsien ja soiden sekä siellä elävien eliölajien suojelua sekä alueen säilyttämistä rakentamattomana ja luonnontilaisena.

Pernunnummen ja Kerityn alueet sisältyivät myös vuonna 1976 annettuun Kansallispuistokomitean mietintöön, jossa alueelle ehdotettiin perustettavaksi kansallispuisto (24). Melkuttimet, Punelia ja Keritty valuma-alueineen on määritelty erityissuojelua vaativiksi vesistöiksi, joiden suojelun tavoitteena on turvata järvien tilan säilyminen vähintään nykyisellään sekä niiden maisemalliset arvot. Lisäksi tavoitteena on turvata Helsingin yliopiston harjujärvien tutkimuksen toimintaedellytykset. (25)

Suunnittelualue kuuluu kokonaan Natura 2000 -verkoston kohteeseen Maakylän–Räyskälän alue (FI0327003), jonka toteutuskeinoina ovat luonnonsuojelulaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, maa-aineslaki ja vesilaki. Natura-verkoston tarkoituksena on luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien ja niiden elinympäristöjen suotuisan suojelutason turvaaminen. Verkostoon kuuluvalla alueella on toteutettava suojelutavoitteita vastaava suojelu. Suunnittelualueella Natura-verkoston tavoitteet toteutetaan pääosin perustamalla alueesta luonnonsuojelulain (1096/1996) mukainen luonnonsuojelualue. Pieni osa suunnittelualueesta toteutetaan maa-aineslailla, jolloin suojelutavoitteet saavutetaan yksittäisten hankkeiden maa-aineslain mukaisella lupamenettelyllä. Lupa-asiaa ratkaistaessa tai muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on noudatettava luonnonsuojelulain Natura-verkosta koskevia säännöksiä. Metsätalouden harjoittaminen on maa-aineslailla toteutettavilla alueilla metsälain mukaisesti sallittu niin, ettei toimenpiteillä heikennetä niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on valittu Natura-verkostoon. Vesialueet toteutetaan vesilain mukaisessa lupamenettelyssä. Vesistöluontotyyppien suojelutavoitteena on säilyttää veden laatu ja vesitalous sellaisena, että luontotyyppille luontaiset lajit säilyvät. (26)

3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia

Vastuuprosessi

Luonnonsuojelu

Selite

Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen geologiaa, geomorfologiaa ja veden laatua. Laatuluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa.

Vesistöt

Kuvaus alueen vesistöistä (järvet, syvyys, joet, valuma-alueet)

Suunnittelualue sijaitsee vedenjakajalla. Sen vesistöt kuuluvat länsiosaltaan Karjaanjoen päävesistöön (Kerityn valuma-alue, Sakaran–Punelian valuma-alue ja aivan lounaiskulmassa Hunsalanjoen valuma-alue). Pohjois- ja itäosan vesistöt kuuluvat Kokemäenjoen päävesistöön (Kaartjärven valuma-alue, Loppijärven valuma-alue ja länsi-lounaassa Kauhaojan valuma-alue). Suunnittelualueella on karuja ja kirkasvetisiä harjujärviä, suppalampia ja humuspitoisia järviä (yht. n. 62 ha), joiden pintavesien ekologinen tila on hyvä tai erinomainen. (20; 25; 27.)

Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaiden pienvesien kartoituksessa alueen lammet on määritetty luokkiin 3 ja 4 (28). Melkuttimet, Punelia ja Keritty valuma-alueineen on määritely erityissuojelua vaativiksi vesistöiksi. Suojelun tavoitteena on turvata järvien tilan säilyminen vähintään nykyisellään ja niiden maisemalliset arvot (25).

Kuvaus alueen pohjavesistä

Alueella on tärkeä merkitys pohjavesialueena: lähes koko Maakylä-Räyskälän harjualue on pohjavesialuetta (1 lk, vedenhankinnalle tärkeä alue tai varsinainen muodostumisalue). (Kuva 3)

Kuvaus alueen meristä (tyypit, syvyys jne)

-

Vesialueiden ja pohjaveden nykyinen käyttö (väylät, kalankasvatus, pohjaveden otto jne)

Suunnittelualueelta ja sen välittömästä läheisyydestä suunnitellaan otettavaksi pohjavettä. Pisimmälle on edennyt Forssan kaupungin vedenottamosuunnitelma Portaan alueella Tamme-lassa, johon liittyen on laadittu Natura-vaikutusten arviointi. Sen mukaan vedenhankinta Vääränojasta ja sen pumppaus Portaanharjuun sadetusta varten ei merkittäväällä tavalla vaikuta niihin arvoihin, joiden vuoksi Maakylän–Räyskälän alue on otettu Natura 2000 -verkostoon (29).

Parkuvanlammen rannalla aivan Natura-alueen ulkopuolella Räyskälässä tehtiin koepumppausta v. 2014, mutta vedenottamon rakentaminen ei ole edennyt.

Pinta-alat ja osuus alueesta			Pintavesien tila (% pinta-alasta)		Muuta	
Nimi	ha	%	Erinomainen/hyvä	0,4	☐	VPD:n mukainen suojelualuerekisterikohde
Järvet p-ala	61,62	3,4	Tyydyttävä	0,0	☐	Koskiensuojelukohde
Joet p-ala	0,13	0,0	Välttävä/huono	0,0	☐	Voimakkaasti muutettu vesistö
Merialueet p-ala	0,00	0,0	Ei tietoa	99,6	☐	Säännöstelty vesistö

Geologia	
Kuvaus alueen geologiasta (kallioperä)	
<p>Maakylän–Räyskälän alueelle osuu useita eri kivilajien vyöhykkeitä. Alueen luoteis- ja keskiosissa on mikrokliinigraniittivyöhykkeitä mm. Tammelan Saarijärven ja Kaitajärven alueella sekä Kalajärven luoteisosassa, Kerityn pohjoisosassa ja Pikku-Punelian, Saarijärven ja Iso-Malvan alueilla. Granodioriittia tavataan niin ikään Natura-alueen luoteis- ja keskiosassa, Pernunnummen alueella, Kerityn eteläosassa ja Luutasuolla ja sen ympäristössä. Emäksistä tuffiittia ja amfiboliittia on kolme kaistaletta eri puolilla aluetta, pohjoisin kaistale Tammelan Kaitajärven ja Melkuttimien eteläpuolella ja Purinsuon alueella sekä kapeita kaistaleita Luutasuon pohjoispuolella ja Palolammin–Karhunkulman alueella. Gneissivyöhyke ulottuu Räyskälän–Läyliäistennummelle asti. Lisäksi Natura-alueen kaakkoiskärjessä on pieni kaistale porfyryristä mikrokliinigraniittia. Pirunlinnan kallio ja Salmilammin kalliot on arvioitu luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaiksi kallioalueiksi. (20; 30).</p>	
Kuvaus alueen geologiasta (maaperä ja geomorfologia)	
<p>Maakylä–Räyskälä on III Salpausselkään liittyvää monipuolista harjualueita. Harjujakso on tieteellisesti erittäin merkittävä, koska siinä on nähtävissä Itämeren kehitysvaiheisiin liittyvä vedenpinnan äkillinen lasku: Väärästämaen delta kerrostui Baltian jääjärven tasoon ja sen luoteispuoliset harjun osat noin 30 m alemmaksi Yoldianmeren tasoon. Pohjoisosassa Pernunnummen sandurdelta muodostaa kirkasvetisine lampineen ja järvineen hyvin säilyneen ja edustavan luontokokonaisuuden, joka on maisemallisesti erittäin merkittävä. Monipuolisuutensa vuoksi alue on myös erinomainen opetuskohde. (25; 30; 31)</p>	
Muuta	
☐	Valtakunnallisesti arvokas kalkkikallioalue
☒	Valtakunnallisesti arvokas moreenialue

4 Luontodirektiivin luontotyypit

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Sisältö	Lomakkeella kuvataan luontodirektiivin luontotyypit koko suunnittelualueella, luontotyyppien pinta-alat ja edustavuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin.

Luontotyyppi	Prior	Inventoitu pinta-ala (ha)	Arvioitu pinta-ala (ha)	Kokonaispinta-ala (ha)	Edustavuus		Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
					Luokka	Syy	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
3110 - Karut kirkasvetiset järvet		19,59	0,00	19,59	C	Ympäristötekijät	2,02	10,3	6,87	35,1	8,49	43,3	2,22	11,3
3150 - Luontaisesti ravinteiset järvet		0,06	0,00	0,06	B	Esiintymän koko tai muoto	0,00	0,0	0,04	70,3	0,02	29,7	0,00	0,0
3160 - Humuspitoiset järvet ja lammet		38,95	0,00	38,95	B	Ympäristötekijät	7,50	19,3	31,45	80,7	0,00	0,0	0,00	0,0
3260 - Pikkujoet ja purot		0,58	0,00	0,58	B	Kasvillisuustyyppien / habitattien poikkeavuus	0,00	0,0	0,36	61,7	0,22	38,3	0,00	0,0
6270 - Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt	P	0,77	0,00	0,77	C	Lajiston poikkeavuus	0,00	0,0	0,00	0,0	0,77	100,0	0,00	0,0
7110 - Keidassuot	P	495,13	0,00	495,13	B	Kasvillisuustyyppien / habitattien poikkeavuus	159,33	32,2	309,11	62,4	26,69	5,4	0,00	0,0
7140 - Vaihtumissuot ja rantasuot		0,21	0,00	0,21	B	Kasvillisuustyyppien / habitattien poikkeavuus	0,00	0,0	0,21	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0
7160 - Lähteet ja lähdesuot		0,35	0,00	0,35	C	Kasvillisuustyyppien / habitattien poikkeavuus	0,00	0,0	0,00	0,0	0,35	100,0	0,00	0,0
7230 - Letot		0,07	0,00	0,07	B	Lajiston poikkeavuus	0,00	0,0	0,07	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0

8220 - Silikaattikalliot		0,02	0,00	0,02	D		0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,02	100,0
9010 - Luonnonmetsät	P	117,93	0,00	117,93	C	Kasvillisuustyyppien / habitaattien poikkeavuus	0,00	0,0	32,14	27,2	73,22	62,1	12,58	10,7
9050 - Lehdot		1,18	0,00	1,18	C	Lajiston poikkeavuus	0,00	0,0	0,34	28,9	0,84	71,1	0,00	0,0
9060 - Harjumetsät		823,92	0,00	823,92	C	Kasvillisuustyyppien / habitaattien poikkeavuus	3,52	0,4	143,25	17,4	481,28	58,4	195,87	23,8
9070 - Hakamaat ja kaskilaitumet		3,09	0,00	3,09	C	Lajiston poikkeavuus	0,00	0,0	0,00	0,0	3,09	100,0	0,00	0,0
9080 - Metsäluhdat	P	0,05	0,00	0,05	C	Lajiston poikkeavuus	0,00	0,0	0,00	0,0	0,05	100,0	0,00	0,0
91D0 - Puustoiset suot	P	486,28	0,00	486,28	B	Kasvillisuustyyppien / habitaattien poikkeavuus	158,10	32,5	124,51	25,6	192,72	39,6	10,94	2,3

Luontotyyppi	Suhteellinen pinta-ala	Suojelu [luonnontila]		Yleisarviointi	Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	Keskeinen suojeluperuste tai -arvo	Suojelutavoite	Toimenpidetarve	Arvioijat	Arviointi-ajankohta
		Luokka	Syy							
3110 - Karut kirkasvetiset järvet	C	B	Rehevöittävä laskeuma	B	U1+	Naturan keskeinen suojeluperuste	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Lahtinen Ari	11.10.2018
3150 - Luontaisesti ravinteiset järvet	C	C	Ojitus	C	U2+		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Lahtinen Ari	11.10.2018
3160 - Humuspitoiset järvet ja lammet	C	B	Rehevöittävä laskeuma	B	U1+	Naturan keskeinen suojeluperuste	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Lahtinen Ari	11.10.2018
3260 - Pikkujoet ja purot	C	B	Ojitus	C	U2+		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Lahtinen Ari	11.10.2018
6270 - Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt	C	B	Avoimien alueiden umpeenkasvu	C	U2-		Nykytila säilyy	Edellyttää toimenpiteitä	Lahtinen Ari	11.10.2018

7110 - Keidassuot	C	B	Ojitus	B	U2-	Naturan keskeinen suoje-lu-peruste	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Lahtinen Ari	11.10.2018
7140 - Vaihtumissuot ja rantasuot	C	B	Metsien puulajisuhteiden muutokset	C	U1-		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Lahtinen Ari	11.10.2018
7160 - Lähteet ja lähdesuot	C	C	Ojitus	C	U2+		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Lahtinen Ari	11.10.2018
7230 - Letot	C	C	Ojitus	C	U1-		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Lahtinen Ari	11.10.2018
8220 - Silikaattikalliot									Lahtinen Ari	11.10.2018
9010 - Luonnonmetsät	C	B	Lahopuun väheneminen	B	U1=		Tila paranee	Ei toimenpidetarpeita	Lahtinen Ari	11.10.2018
9050 - Lehdot	C	B	Metsien puulajisuhteiden muutokset	C	U1=		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Lahtinen Ari	11.10.2018
9060 - Harjumetsät	C	B	Metsien puulajisuhteiden muutokset	A	U2-	Naturan keskeinen suoje-lu-peruste	Tila paranee	Edellyttää toimenpiteitä	Lahtinen Ari	11.10.2018
9070 - Hakamaat ja kaskilaitu-met	C	B	Avoimien alueiden umpeenkasvu	C	U2-		Nykytila säilyy	Edellyttää toimenpiteitä	Lahtinen Ari	11.10.2018
9080 - Metsäluhdat	C	B	Ojitus	C	U2-		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Lahtinen Ari	11.10.2018
91D0 - Puustoiset suot	C	B	Metsien ikärakenteen muutokset	C	U1-		Tila paranee	Ei toimenpidetarpeita	Lahtinen Ari	11.10.2018

Koko Natura-aluetta koskevat pinta-aratiedot		Luontotyyppi-inventointia koskevat pinta-aratiedot	
Luontodirektiivin luontotyypit yhteensä (ha)	1623,78	Luontodirektiivin luontotyypit yhteensä (ha)	1620,82
Muut luontotyypit yhteensä (ha)	187,51	Inventoidut alueet, joilla ei ole Natura-luontotyyppiä (ha)	187,54
Yhteensä (ha)	1811,29	Inventoimaton alue (ha)	69,41
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)	89,6		
Lisätietoja			
<p>Luontotyyppi-inventointi on suunnittelualueella tehty pääasiassa vuosien 2003–2006 aikana. Inventointi on toteutettu maastoinventointina. Suunnittelualan inventoimaton alue muodostuu kolmesta erillisestä Metsähallitus Metsätalous Oy:n hallinnassa olevasta alueesta, joilta puuttuu inventointiluokka-tieto.</p> <p>Natura-luontotyypit on määritetty koko suunnittelualueelta ml. Metsähallitus Metsätalous Oy:n hallinnassa olevat alueet.</p> <p>(Lisätietoa: 32 - 35)</p>			
Yhteenveto ja kytkeytyneisyystarkastelu			
<p>Suunnittelualueelta on löydetty 16 eri Natura-luontotyyppiä. Näistä vallitsevia ovat harjumetsät, keidassuot, borealiset luonnonmetsät ja puustoiset suot, jotka kattavat yhteensä n. 85 % alueen pinta-alasta. Natura-luontotyypit voivat tietyin ehdoin esiintyä myös päällekkäisinä: Alueen puustoisista soista n. 70 % esiintyy päällekkäisenä keidassoiden ja luonnonmetsistä n. 20 % harjumetsien kanssa. Keidassuot, puustoiset suot, luonnonmetsät sekä suunnittelualueella pienialaisena esiintyvät metsäluhdet ja runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt ovat priorisoituja eli ensisijaisen tärkeitä luontotyyppiä.</p> <p>Harjumetsiä on suunnittelualan Natura-luontotyypeistä eniten, n. 46 % inventoidusta pinta-alasta (824 ha). Keidassoita on 27 % (495 ha). (Kuvat 4a, 4b)</p> <p>Edustavuudeltaan Natura-luontotyypit ovat pääasiassa merkittäviä (40 % luontotyyppien kokonaispinta-alasta) ja hyviä (33 %). Harjumetsät ovat pääasiassa merkittäviä (58 %). Keidassoiden edustavuus on parempi: niistä hyviä on 62 % ja erinomaisia 32 %. Edustavuudeltaan erinomaisia on n. 17 % Natura-luontotyyppien kokonaisalasta (esim. puustoisista soista 33 % ja humuspitoisista järivistä ja lammista 19 %). Harjumetsien suhteellista huonomuutua selittää niiden puuston ja pohjakerroksen kasvillisuuden umpeenkasvusta johtuva paahdealueiden vähäisyys. Suunnittelualan pinta-alasta 10 % ei ole mitään Natura-luontotyyppiä. (Kuvat 5a, 5b)</p> <p>Maakylän–Räyskälän alue on osa Hämeen järviylängön luonnonsuojelu- ja virkistysaluekokonaisuutta, johon kuuluvat mm. Liesjärven ja Torronsuon kansallispuistot sekä Saaren kansallispuisto. Kokonaisuus on osa metsälajistolle tärkeää viheralueiden sirpaleista ketjua tiheästi rakennetussa Etelä-Suomessa. Se on Nuuksion kansallispuistosta pohjoiseen päin seuraava laajoja yhtenäisiä metsäalueita sisältävä suojelukohde. Suunnittelualan on palojatkumoaluetta, jossa määräajoin toistettavien polttojen avulla ylläpidetään palaneesta ja hiiltyneestä puusta riippuvaisen ja siitä hyötyvän harvinaisen lajiston elinolosuhteita.</p>			

Selitykset	
Edustavuus	A = A - Erinomainen edustavuus, B = B - Hyvä edustavuus, C = C - Merkittävä edustavuus, D = D - Merkityksetön edustavuus
Suhteellinen pinta-ala	A = A - $100 \geq p > 15 \%$, B = B - $15 \geq p > 2 \%$, C = C - $2 \geq p > 0 \%$
Suojelu [luonnontila]	A = A - Erinomainen suojelu, B = B - Hyvä suojelu, C = C - Kohtalainen suojelu
Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	FV = FV suotuisa, U1+ = U1+ epäsuotuisa-riittämätön, paraneva, U1= = U1= epäsuotuisa-riittämätön, vakaa, U1- = U1- epäsuotuisa-riittämätön, heikkenevä, U1x = U1x epäsuotuisa-riittämätön, tuntematon kehityssuunta, U2+ = U2+ epäsuotuisa-huono, paraneva, U2= = U2= epäsuotuisa-huono, vakaa, U2- = U2- epäsuotuisa-huono, heikkenevä, U2x = U2x epäsuotuisa-huono, tuntematon kehityssuunta, XX = XX tuntematon suojelutaso, -- = -- ei arvioitu (ko. luonnonmaantieteellisellä alueella)
Yleisarviointi	A = A - Erittäin tärkeä, B = B - Hyvin tärkeä, C = C - Merkittävä, - = - Ei arvioitu/tiedossa

5 Yhteenveto lajistosta

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Selite	Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä. Tarkemmat tiedot lajeista esitetään liitteessä 2.
Luokitus	Lajien lukumäärä
Erityisesti suojeltavat lajit	3
Muut uhanalaiset lajit	12
Silmälläpidettävät lajit	36
Alueellisesti uhanalaiset lajit	5
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin liite II)	3
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (lintudirektiivin liite I ja ns. Natura-linnut)	7
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)	2
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit	4
Yhteenveto ja verkostotarkastelu	
<p>Maakylän–Räyskälän alue on lajistoltaan monipuolinen, mikä on seurausta sen elinympäristöjen monimuotoisuudesta. Alueeseen kuuluu massiivisen harjualueen ja harjujen paahteisten elinympäristöjen lisäksi suuria keidassoita, karuja järviä ja lampia sekä pohjoisessa ravinteinen Vääräojan alue.</p> <p>Suunnittelualueella esiintyvät luontodirektiivin II-liitteen lajit kiiltosirppisammal, hämeen kylmänkukka ja liito-orava, joista jälkimmäiset kaksi ovat lisäksi luontodirektiivin IV-liitteen lajeja. Hämeen kylmänkukan ohella suunnittelualueen lajeista myös metsälitukka ja harsosammal ovat erityisesti suojeltavia lajeja. Alueella elää lisäksi runsaasti muuta harvinaista ja uhanalaista lajistoa, esimerkiksi kultapiiskumaamehiläinen, luumittari ja kangaskiuru. Komealupiini, jättipalsami, minkki ja supikoira ovat alueella esiintyviä vierasperäisiä lajeja.</p> <p>(Lisätietoa: 36 - 49.)</p>	

6 Kulttuuriperintö

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Selite	Kulttuuriperinnön nykytilakuvaus käsittää suunnittelualueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.

Alueen kuvaus, maisema

Melkuttimien ja Komion sisältävä laaja harjukso kuuluu valtakunnalliseen harjijensuojeluohjelmaan. Harjumetsät ovat valoisia, mäntyvaltaisia, korkeuseroiltaan vaihtelevia ja niihin liittyvät kirkasvetiset järvet tuovat oman piirteensä maisemaan. Suunnittelualueen keidassuot avartavat osaltaan maisemakuvaa. Monipuolinen maisemarakenne tukee retkeilyä, virkistyskäyttöä ja ihmisten viihtyvyyttä alueella. Alueen luoteispuolella kulkee keskiajalta periytyvä Hämeen Härkätie, joka yhdisti Turun ja Hämeen linnuja. Tielinjauus on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY) ja voimassa olevan Kanta-Hämeen maakuntakaavan maakunnallisesti arvokas maisema-alue.

Alueen kuvaus, rakennusperintö ja arkeologia

Metsähallituksen Luontopalvelut on tehnyt alueella arkeologisten kulttuuriperintökohteiden inventoinnin. Osaa alueesta inventoitiin myös Metsätalouden Kansallisen metsäohjelman (KMO) -inventoinnin yhteydessä. Ennen inventointeja alueelta ei tunnettu yhtään arkeologista kohdetta. Inventointien ja eräiden ilmoitusten jälkeen yksittäisten tunnettujen arkeologisten kulttuuriperintökohteiden lukumäärä Metsähallituksen PAVE-tietokannassa on 40. Kohteista 16 on viety muinaisjäännösrekisteriin (ks. arkeologia, lisätietoja). Rekisteriin viedyistä kohteista 11 on suojeltu muinaismuistolain (MML 259/1963) nojalla. (Kuva 6).

Alueella on toistakymmentä tervahautaa ja hiilimiilua, jotka erottuvat maastossa eri kokoisina vallin ympäröiminä painanteina tai kuoppina. Lisäksi alueelta tunnetaan muutamia kaskeamiseen ja niittytalouteen liittyviä jäännöksiä (Kalajärven niittyladon jäännös ja nauriskuoppa), 1900-luvulla autioitunut asuinpaikka (Luutasuon kohteet) sekä erätalouteen liittyviä kohteita (Purinlahden liistekatiska, Olkkaanmäen pyyntikuopat, Iso-Melkuttimen metsäsauna ("eräsija") ja Komionlammien kopukka). Näiden lisäksi maastossa havaittiin kaivettu puronuoma hävinneine myllynpaikkoineen (Oikkaan kuurna) ja muutamia kuopparakenteita, joiden käyttötarkoitus ja ikä eivät ole tiedossa. Inventointitietojen lisäksi on tietoja kahdesta ruuhesta Iso- ja Vähä-Melkuttimen pohjassa sekä viidestä dokumentoimattomasta liistekatiskasta Iso-Melkuttimen pohjassa.

Kohteet kertovat Maakylän–Räyskälän alueen metsä- ja luonnonvarojen vuosisataisesta hyödyntämisestä. Melkuttimien järvillä on erityistä suojeluarvoa vedenalaisten kalastukseen liittyvien jäännösten ansiosta. Suurin osa tunnetuista kohteista kuulune historialliselle ajalle, joskin pyyntikuopat voivat olla peräisin esihistorialliselta ajalta. (50; 51; 52; 53)

Kohteet		
Muut arkeologiset kohteet		
Luokka	kpl	Nimi
Arkeologinen hylky	7	Liistekatiska: Iso-Melkutin 2-6; Ruuhi: Palonummi, Komionlammit kopukka
Arkeologiset muut	5	Asuinpaikka: Luutasuo navetan, saunan ja riihen perustukset; Mahdollinen pyyntikuoppa: Saarijärvi; Mahdollinen kellarikuoppa: Purinlahti

Arkeologiset kohteet, muinaisjäänösrekisteri		
Luokka	kpl	Nimi
Muinaismuisto muut	5	Muut kulttuuriperintökohteet ja löytökohteet. Maarakenteet: Vähä-Melkutin ja Pikkulammi; Liistekatiska: Iso-Melkutin 1; Hylky: Iso-Melkutin ja Vähä-Melkutin
Muinaismuisto muut	11	Muinaismuistolain suojaamat kohteet: Eräsija: Iso Melkutin; Tervahauta: Komionvuori, Palosuo, Tuhkanummi 1-2, Väärän vastamäen nummi, Sikalahti; Hiilimiilu: Palosuo, Tuhkanummi; Pyyntikuoppa: Oikkaanmäki; Nauriskuoppa: Kalajärvi

Maisema, lisätietoja

Maisemamaakuntajaossa Maakylän–Räyskälän alue sijoittuu Tammelan ylänköseutuun Hämeen viljely- ja järvi- ja järvimaalla. Tammelan ylänköseutu on ympäristöään karumpaa, lähes savetonta moreenialueetta, joka koostuu enimmäkseen jääkauden jälkeisen veden pinnan yläpuolelle jääneistä muodostumista. Muuhun Hämeeseen verrattuna maasto on ylävää ja tasaista. Alueen erityispiirteitä on sen sijainti Salpausselkien reunamuodostuma-alueella, ja sille ominaisia ovat lukuisat, kaakko–luode-suuntaiset harjumuodostumajaksot. (54)

Rakennusperintö, lisätietoja

-

Arkeologia, lisätietoja

Taulukossa ovat mukana myös Melkuttimien ja Tammelan Kaitajärven vedenalaiset kohteet, vaikka vesialueet eivät teknisesti kuulu suunnittelualueeseen. Kulttuuriperintökohteet on luokiteltu muinaisjäänösrekisteriin vietyihin kohteisiin ja muihin arkeologisiin kohteisiin. Muut arkeologiset kohteet ovat Metsähallituksen PAVE-tietokannassa olevia kohteita, joita ei ole viety muinaisjäänösrekisteriin. Muinaisjäänösrekisterin ja PAVEn kohdemäärät eivät täysin vastaa toisiaan, mm. koska muinaisjäänösrekisterissä on yhdistetty PAVEn erillisiä kohteita yhdeksi kohteeksi. Kohteiden nimeäminen perustuu PAVEn kohdenimiin.

Paikalliskulttuuri

Komion alueet ovat alkujaan yhteisiksi nautinta-alueiksi määritellyjä maita, jotka jäivät Isojaossa ns. kruunun maiksi. Metsähallituksen hallintaan ne siirtyivät sen perustamisen yhteydessä vuonna 1864.

Luutasuolle perustettiin metsänvartijatila vuonna 1867. Sillä oli 1930-luvulle tultaessa 4,5 hehtaaria karuille ja hiekkaisille kivennäismaille sekä soille raivattua peltoa. Kaskea poltettiin Komionlampien tuntumassa yhteensä n. 5 ha:n alalla. Karja laidunsi metsässä vapaasti. 1900-luvun alusta vuosisadan puoliväliin asti Luutasuolta kerättiin turvetta mm. karjan kuivikkeeksi.

Alueella poltettiin runsaasti tervaa ja tervahautoja näky maastossa edelleen. Sotien jälkeen alueella tehtiin voimakkaita hakkuita sotakorvausten maksamiseksi. Neuvostoliittoon toimitettiin mm. latvaläpimitaltaan 45 cm:n mäntyjä jokikuunareiden raaka-aineeksi. (8)

7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö
Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualueen vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakastyytyvyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreittien, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.

Toimintaympäristön kuvaus

Retkeilyn ja virkistyskäytön kannalta alueella on paikallista käyttöä laajempaa merkitystä. Myös luontomatkailua on jonkin verran. Hämeen maakuntakaavassa alue kuuluu luontomatkailun kehittämisen kohdealueelle (Hämeen Järviylänkö), jolla katsotaan olevan edellytykset kehittyä monipuoliseksi luontomatkailun ja vapaa-ajan aluekokonaisuudeksi (5). Suunnittelualueen lähellä on useita kaupunkeja (Hämeenlinna, Riihimäki, Karkkila, Forssa) ja alue on kohtuullisesti saavutettavissa myös pääkaupunkiseudulta. Luontoliikunnan suosion kasvu tuo tulevaisuudessa todennäköisesti suunnittelualueelle entistä enemmän virkistyskäyttäjiä lähikaupungeista ja myös pääkaupunkiseudulta.

Vetovoima ja merkitys

Matkailu- ja virkistyskäytön kannalta suunnittelualueen vahvuuksia ovat monipuoliset harrastusmahdollisuudet, kattava retkeilyn palveluvarustus ja alueen suhteellisen helppo saavutettavuus. Luontoympäristön puolesta helppokulkuinen maasto, avarat harjumetsät, kirkasvetiset järvet ja luonnonrauha toimivat vetovoimatekijöinä.

Suunnittelualueen reitit ovat osa laajaa Hämeen Ilvesreittiä. Suunnittelualueella kulkevat Paaran patikan ja Poronpolun reitistöt, joihin liittyen järjestetään vakiintuneita retkeilytapahtumia: Syyskuun viimeisenä sunnuntaina järjestettävä Poronpolku-tapahtuma on pidetty Lopella jo vuodesta 1960. Poronpolku-maastopyörätapahtuma on saanut alkunsa myöhemmin.

Ulkoilijat suosivat Iso-Melkuttimen ympäristöä ja Komion luonnonsuojelualuetta, joilla on palveluvarustusta (myös latuverkosto), melonta- ja luontomatkailumahdollisuuksia. Komiolla on kaksi varauskäytössä olevaa leirialuetta. Iso-Melkuttimella on laitesukellusharrastuksen tukikohta.

Kävijälaskentatiedot		Kävijälaskentakohteet		
Vuosi	Käyntimäärä	Tunnus	Nimi	Osuus pinta-alasta (%)

Lisätietoja	Alueella ei suoriteta kävijälaskentaa, mutta sen nykyiseksi kävijämääräksi on arvioitu n. 15 000–20 000 käyntiä vuodessa. Lukuun sisältyy paljon epävarmuutta, ja olisikin tärkeää saada ainakin kertaluonteista mittaustietoa kävijämääristä. Palveluvarustuksen huoltoon tekevien tuntuman mukaan kävijämäärä on ollut viime vuosina nousussa erityisesti Melkuttimen alueella. Helteisenä kesänä 2018 Melkuttimilla retkeily oli erityisen vilkasta ja suuria ryhmiä oli runsaasti.
--------------------	--

Polttopuun käyttö ja jäte				
Vuosi	2017	Vuosi	2017	
Sekajäte (m3)	2	Polttopuu (m3)	53	

Retkeilypalvelujen tarjonta										
Rakennus	Lkm	Kapasiteetti (hlö)	Kunto (lkm)				Ylläpito (lkm)		Muualla kuin valtion alu- eella (lkm)	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Ei määrit.	MH	Muu		
-										
Rakennelma	Lkm	Kapasiteetti (hlö)	Kunto (lkm)				Ylläpito (lkm)		Muualla kuin valtion alu- eella (lkm)	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Ei määrit.	MH	Muu		
Laavu	3	20	3				0	3		Iso-Melkuttimen itärannalla kaksoislaavu ja pohjoispuolella yksi laavu (ylläpito Lopen kunta).
Keittokatos	1	80	1				1			Palolammen varausleiripaikalla.
Tulentekopaikka	5	120	5				2	3		Iso-Melkuttimen pohjois- ja itäranta (ylläpito Lopen kunta). Luutasuo (ylläpito Lopen Samoojat ry). Varaustulipaikat Komionlammilla ja Palolammilla (ylläpito MH).
Leirintäalue	2	130	2				2			Varausleiripaikat Komionlammilla ja Palolammilla (ylläpito MH).

Reitti	Km	Esteetön (km)	Päällyste (km)	Ylläpito (km)		Muualla kuin valtion alueella (km)	Lisätietoja
				MH	Muu		
Kesäretkeilyreitti	48				48	30	Reitit kuuluvat Hämeen virkistysalueyhdistyksen ylläpitämään Ilvesreittiin. Ylläpito Melkuttimella Lopen kunta, Komiolla Lopen Samoojat ry. Reitistö kulkee suunnittelualueen eri osien välillä myös yksityismailla.
Luontopolku	9,50				9,50		Pikku-Samo (3,5 km), Luutaharjun Samo (6,5 km) (ylläpito Lopen Samoojat ry)
Pyöräilyreitti	10,80				10,80		Komion pyöräreitti (ylläpito Lopen Samoojat ry).
Talviretkeilyreitti	10,40				10,40		Komion hiihtolatu (ylläpito Lopen Samoojat ry). Hiihtolatu jatkuu suunnittelualueen ulkopuolelle, syksyllä 2018 MH:n hallintaan siirtyneille Komion alueille (yht. n. 20 km huollettua latua).
Huoltoreitti, kesä	0,0450				0,0450		Luutalammin käymälä-varaston huoltotie (ylläpito Lopen Samoojat ry).

Matkailun yhteistyön kuvaus

Maakylän–Räyskälän aluetta hyödyntää yritystoiminnassaan tällä hetkellä kolme luontomatkailun yhteistyösopimusta Metsähallituksen kanssa tehnyttä yritystä. Sopimusten voimassaolon päättymisaika vaihtelee välillä 2019–2021. Lisäksi alueen opastuksesta vastaavan Hämeen luontokeskuksen tiloja ja toimintaa hoitaa Eerikkilä Sport & Outdoor Resort.

Vuosi	2018	Yhteistyöyritysten lukumäärä	4	Yhteistyöyritysten suunnittelualueella palveleminen asiakkaiden lukumäärä		Yhteistyöyritysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön ... 5 = erittäin tyytyväinen)	

Lisätietoja

Alueen palvelurakenteiden omistus on Metsähallituksella, mutta niiden huolto on leirialueita lukuun ottamatta ulkoistettu sopimuksin Hämeen virkistysalueyhdistykselle, Lopen kunnalle ja Lopen Samoojat ry:lle. Jatkossa Metsähallitus ei tee ulkoistettujen kohteiden osalta luontomatkailun ylläpitosopimuksia tai peri käyttökorvauksia huollettujen taukopaikkojen (polttopuut, käymälät) yrityskäytöstä. Halutessaan huollosta vastaava taho voi sopia taukopaikkojen yrityskäytöstä yrittäjien kanssa.

7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualuetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, Luontoon.fi -sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen ja maasto-opasteet.

Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella

Käynnit		Asiakastyytyväisyys asiakaspalvelupisteissä		
Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä (lkm)	Asiakaspalvelupiste	Vuosi	Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)
Käynnit		Asiakkaita opastetuissa ryhmissä		
Vuosi	Luontoon.fi-sivuilla käynnit	Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä (lkm)	Maastossa (lkm)
2016	25 000		0	0

Lisätietoja

Luontoon.fi:ssä on erikseen sivut Melkuttimien alueelle ja Komion luonnonsuojelualueelle. Vuoden 2017 katselutietoja ei ole teknisistä syistä saatavissa, mutta v. 2016 Melkuttimien sivuja katsottiin 12 000 kertaa ja Komion sivuja 13 000 kertaa. Vuonna 2018 tammi-lokakuun aikana Melkuttimien sivuja on katseltu 19 000 kertaa ja Komion sivuja 34 000 kertaa. Komion sivujen suureen katselumäärälisäykseen voi osaltaan vaikuttaa käynnissä oleva Paahde-LIFE-hanke ja sen Komiolle kohdistuvat toimenpiteet (mm. ennallistamispolto).

Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella	Ajantasainen (lkm)	Uusittava 5- vuotta (lkm)	Uusittava heti (lkm)	Yhteensä (lkm)
Luontoon.fi-sivut	0	4	0	4
Maasto-opasteet	16	1	0	17
Luontopolut	2	0	0	2

Lisätietoja

Luontoon.fi:ssä on sivut erikseen Komiolle ja Melkuttimille. Palolammin ja Komion varausleiripaikoilla on myös omat infisivut. Ilmoitettu luku tarkoittaa sivustokokonaisuutta, ei yksittäistä sivua. Päivitys Luontoon.fi-uudistuksen yhteydessä.

Paahde-LIFE-hankkeessa Komion harjuluonnon halki kulkeva luontopolku varustettiin uusilla opastauluilla, jotka kertovat alueen hoidosta, erityisesti ennallistamisesta sekä lajeista, joita luonnonhoito auttaa. Opastaulut valmistuivat syksyllä 2017. Tauluissa on QR-kooditarra, joka johdattaa lisätiedon äärelle Luontoon.fi:hin. Iso-Melkuttimen opastaulu tulee uusia.

Alueen opastuksesta vastaa Hämeen luontokeskus, jonka toiminnot on ulkoistettu Eerikkilän urheiluopistolle. Metsähallituksen osalta asiakaspalvelu on keskitetty koko Sisä-Suomen puistoalueen kattavan puhelinnumeron ja sähköpostiosoitteen taakse.

8 Erätalous

Vastuuprosessi	Erä						
Selite	Lomakkeessa esitetään erätalouden nykykäytännöt ja sopimus- sekä lupatilanne. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voimassaoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.						
Metsästys							
Kuvaus alueen metsästyskäytöstä							
Suunnittelualue on metsästyssseurojen aktiivisessa metsästyskäytössä (hirvieläinten metsästys ja ajo, pienriista).							
Arvio alueen riistakannasta							
Hirvieläimet (hirvi, valkohäntäpeura ja kauris) ja kanalinnut (metso, teeri, pyy), vesilinnut, jänis, rusakko sekä pienpedot.							
Arvio metsästyspaineesta alueella		☐	Suuri	☒	Keskinkertainen	☐	Pieni
Tarkennus							
Metsästys maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja					
Metsähallituksen pienriistan sopimusmetsästysalue	1580,00	Suunnittelualueella on voimassa 10 metsästysvuokrasopimusta (sop.nro: 36663, 31161, 29996, 41673, 41678, 26725, 22161, 41265, 578, 24418) seitsemän eri metsästyssseuran kanssa (Rautakosken riistaveikot ry, Komet-Erä ry, Portaan Peura ry, Etelä-Lopen eränkävijät, Uponorin hirvimiehet ry, Keski-Lopen eräveikot ry, Kauko Äikkään metsästyssseurie). Sopimukset koskevat sekä pienriistaa että hirvieläinten ajoa ja metsästystä vaihdellen sopimuskohtaisesti. (Kuva 7) Sopimukset ovat toistaiseksi voimassa olevia tai määräaikaisia (1 kpl). Sopimukseen 31161 liittyy maakaupan yhteydessä yksityiselle henkilölle osoitettu määräaikainen metsästyksen itsemääräämisoikeus (päättyy 14.1.2019). Perustetulla Komion luonnonsuojelualueella on asetuksessa sallittu hirvieläinten ajo Metsähallituksen luvalla.					
Metsästyskäytön ulkopuolella tai rajoitussa käytössä	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja					
Metsähallituksen hallinnoima metsästyskäytön ulkopuolinen alue	220,00	Komion luonnonsuojelualan perustamisasetuksessa (383/1995) on sallittu hirvieläinten ajo Metsähallituksen luvalla. Alueesta on vuokrasopimus.					
YSA -alueiden metsästyskieltoalueet	0,64	Jussilan tilan (YSA203969, MH:n hallinnassa), Kalliolan luonnonsuojelualan (YSA045149) ja Yli-Myllyn yksityisillä luonnonsuojelualueilla kaikki metsästys on kielletty.					
Metsästys maanomistajan luvalla yksityismailla ja YSA-alueilla							
Yksityisten luonnonsuojelualan metsästyskäytöstä päättää maanomistaja alueen rauhoitusmääräykset huomioon ottaen.							

Kalastus			
Vesistön tila kalaston kannalta			
Hyvä			
Kalavesien toteutuneet hoitotoimet			
-			
Kuvaus alueen kalastuskäytöstä ja sen merkityksestä			
Rajalammi, Kieppilampi, Palolampi, Kalaton ja Kalevanlammi kuuluvat Metsähallituksen Etelä-Suomen vapalupa-alueeseen (7413). Lisäksi Palolampi, Kalaton ja Kalevanlammi kuuluvat Häme- ja Satakunta pyydyslupa-alueeseen (6004).			
Arvio kalastuspaineesta alueella	☐	Suuri	☒ Keskinkertainen ☐ Pieni
Tarkennus			
Alueella on	☐	Kaupallista kalastusta	☐ Kalastusopastustoimintaa
Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus	☐	Kielletty	☒ Sallittu osittain
Lisätieto			
Sallittu kalastuslain (379/2015) 7 §:ssä säädettyjen yleiskalastusoikeuksien mukaisesti. Kalliolan luonnonsuojelualueella (YSA045149) ja Yli-Myllyn luonnonsuojelualueella (YSA204727) kaikki kalastus on kielletty.			
Kalastus maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja	

Metsähallituksen lupakalastusalueita	21,25	Rajalammi, Kieppilampi, Palolampi, Kalaton ja Kalevanlammi kuuluvat Metsähallituksen Etelä-Suomen vapalupa-alueeseen (7413). Kisäksi Palolampi, Kalaton ja Kalevanlammi kuuluvat Häme- ja Satakunta pyydyslupa-alueeseen (6004).
Kalasto		
<p>Särki, ahven, hauki, salakka.</p> <p>Suunnittelualueeseen kytkeytyvissä suurissa järvissä (Keritty, Punelia) ja niiden laskujoissa on esiintynyt luonnonkantaista taimenta ja virtavesissä on tehty kutupaikkojen kunnostuksia.</p>		
Istutukset		
-		

9 Tutkimus

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu ja alueiden hallinta				
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö ja mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.				
Alueella tehty tutkimus					
Geologinen tutkimus, vesistötutkimus ja -seurannat, ennallistamis- ja luonnonhoitoseurannat, lajistoseurannat, pinta- ja pohjavesiseurannat. Pernunnummen HAPRO-koekalastukset 1986 ja 1987, RKTL (Ali-Mylly, Iso-Melkutin, Mälkiä, Salmijärvi, Tammelan Kaitajärvi, Vähä-Melkutin, Vääriä).					
Nykyinen tutkimuskäyttö ja sen merkitys					
Vesistötutkimus ja -seurannat, ennallistamis- ja luonnonhoitoseurannat, lajistoseurannat, pinta- ja pohjavesiseurannat. Suunnittelualue on tärkeä ja monipuolinen tutkimuskohde. Alueella on myös Luonnonvarakeskuksen käytössä olevia tutkimusmetsiä.					
Tutkimustahot					
Geologian tutkimuskeskus (GTK), Suomen ympäristökeskus (SYKE), Hämeen ELY-keskus, Luonnonvarakeskus (LUKE), Metsähallitus.					
☒	Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkostoon	☒	Alueella on koealoja	☐	Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkostoon
Lisätietoja					

10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset	
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käyttöön, rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.
Marjastus ja sienestys	
Sallittu	
Luontaiselinkeinot (muut, sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)	
-	
Kaivostoiminta ja valtaukset kuvaus	
-	

Muu käyttö		Kuvaus
Maa-ainesten otto	Kielletty	Perustetuilla luonnonsuojelualueilla ja valtion suojeluun varatuilla alueilla maa-ainesten otto on kielletty.
Polttopuun otto	Kielletty	Perustetuilla luonnonsuojelualueilla ja valtion suojeluun varatuilla alueilla polttopuun otto on kielletty.
Pohjaveden otto		Natura-alueelle ja sen läheisyyteen on suunniteltu pohjavedenottohankkeita, mutta ne eivät vielä ole edenneet lupakäsittelyyn.

Metsätalous			
Metsähallituksen alueet alue	Ruotsinkylän tutkimusmetsät, Komion alue (nat).		
Mt-käytössä (ha)		Raj. käytössä (ha)	66,61
Rajoitusten kuvaus	Ruotsinkylän tutkimusmetsien hoidosta ja käytöstä vastaa Luonnonvarakeskus (n. 50 ha), Komion alueella olevat metsätalousmaat (n. 16 ha) kuuluvat Natura-verkostoon.		
Yksityinen maa	Yksityiset luonnonsuojelualueet		
Mt-käytössä (ha)		Raj. käytössä (ha)	12,32
Rajoitusten kuvaus	Yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksissä metsänkäsittelyä on voitu rajoittaa tai kieltää.		

Tyyppi	Lkm	Kuvaus
Muu vuokraus/käyttöoikeus/rasite	13	Metsästysalueiden vuokrasopimukset (pienriista ja hirvieläinten metsästys, 10 kpl, ks. lomake 8) Kalattoman loma-asunnon vuokrasopimus, yksityinen (sop. nro 39657) Ilvesreitien polkuverkoston ja levähdyspaikkojen käyttöoikeussopimus Lopen kunnan alueella, Hämeen virkistysalueyhdistys ja Lopen kunta (sop. nro 32025, voimassa 31.12.2021 saakka) Iso-Melkuttimen sukellustukikohta, Riihimäen urheilusukeltajat ry (sop. nro 31542, 31.12.2020 saakka)
Johdinalue	2	Johdinaluesopimukset Karkkilan kaupungin sähkölaitoksen (sop. nro 2169) ja Vattenfall Verkko Oy:n kanssa (sop. nro 30604), voimassa toistaiseksi.
Laidunvuokrasopimus	1	Komion laidunalueopimus, (sop. nro 37764) voimassa 31.12.2020 saakka.

KESKEISET ARVOT JA UHKAT

11 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö arvojen määrittelyssä on tärkeää
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelun keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelun keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoituksen sekä luonnonsuojelulain ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelun keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.

Arvoluokka ja -tyyppi	Arvon kuvaus	Uhkakuvaus	Uhkaluokka	Merkittävyys	Uhkan kesto	Kohdistuminen
Luontoarvot: Luontodirektiivin luontotyypit ja lajit	Harjumetsät, boreaaliset luonnonsuojelumetsät ja keidassuot. Suunnittelun alueella esiintyy 15 luontodirektiivin luontotyyppiä ja neljä lajia, mm. hämeenkylmänkukka ja liito-orava. Alueella on laajuudeltaan merkittäviä, mutta edustavuudeltaan vaihtelevia harjumetsiä. Luutasuon ja Purinsuon luonnontilaisena säilyneet keidassuot ovat edustavia. Osa luontodirektiivien luontotyypeistä ja lajeista on uhanalaisia. Suunnittelun alueen sisävesiluontotyyppien merkitys syntyy niiden yhteydestä koko laajemman Natura-alueen erilaisten järvien muodostamaan kokonaisuuteen.	Metsien suojelua edeltävä käyttö ja yksipuolistuminen: Luonnonsuojelulla toteutettavat alueet ovat olleet aiemmin metsätalouksikäytössä, mikä heijastuu metsien rakenteeseen ja lajistoon. Vaikutus näkyy alueella kymmeniä vuosia ennallistamisesta huolimatta.	B02 - Metsänhoito ja sen vaikutukset yleisesti (metsien ikä- ja rakenteen muuttuminen tasaikäiseksi ja -rakenteiseksi)	Kohtalainen merkitys/vaikutus	Aiempi käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Kyllä, osittain.			
		Hämeenkylmänkukka voi joutua keräily- tai poiminnan kohteeksi.	G05 - Muu haitallinen ihmistoiminta (esim. il- kivalta, häirintä, ml. vedenalainen)	Vähäinen merkitys/vaikutus	Nykyinen käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Kyllä, osittain.			
Maaston kuluminen ja liikakäyttö: Kasvava kävijämäärä ja käytön riittämätön ohjaus aiheuttavat maaston näkyvää kulumista suosituimmilla kohteilla, erityisesti Melkuttimilla. Vaikka kohtuullinen kulutusvaikutus on kivennäismaapaljastumia vaativalle lajistolle hyödyllistä, jatkuva liiallinen kulutus voi estää lajiston uudistumista.	G05.01 - Tallaaminen, kuluminen, liikakäyttö	Vähäinen merkitys/vaikutus	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella		
	Mahd. vaikuttaa					
	Kyllä, osittain.					

		Vesiolojen muuttaminen (ml. soiden ojitus): Maata muokkaavat toimenpiteet, kuten ympäröivien soiden tai metsätalousmaiden ojittukset, kunnostusojitukset ja tienrakennus lähialueilla vaikuttavat soiden vesitalouteen ja lisäävät myös vesistöjen ravinnekuormitusta. Metsätalouden hajakuormitus (ojitukset, hakkuut, lannoitukset) kohottaa alueen järvien ja lampien ravinne- ja humuspitoisuuksia sekä heikentää lampien vesitaloutta (14; 27).	J02.01 - Maantäyttö ja -kuivatus (ml. ojitus)	Vähäinen merkitys/vaikutu	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Ei			
		Paahdeympäristöjen heikkeneminen: Paahdeympäristöjen, kuten harjumetsien, kasvit ja eläimet ovat sopeutuneet kuivuuteen, kovaan auringonsäteilyyn, korkeaan lämpötilaan ja jyrkkiin lämpötilanvaihteluihin sekä niukkaravinteisuuteen. Metsäpalot ja kaskeaminen synnyttivät ja pitivät aiemmin yllä paahdealueita. Tehokkaan palontorjunnan ja kaskeamisen loppumisen myötä luontainen sukkessio on aiheuttanut ja aiheuttaa paahdealueiden voimakasta umpeenkasvua. Avoimet harjumänniköt kuusettuvat ja kasvualusta muuttuu, varjostus lisääntyy ja paahdekasvillisuus väistyy. Palaneen puuaineksen vähäisyys heikentää sitä vaativan lajiston elinolosuhteita.	K02.01 - Lajikoostumuksen muutos (sukkessio)	Kohtalainen merkitys/vaik	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Kyllä, osittain.			
Luontoarvot: Geologiset kohteet	Harjumuodostuma, pohjavesialue, suo-, metsä- ja järviökosysteemit. Suunnittelualue on osa III Salpausselän monipuolista harjualueita. Maakylän–Räyskälän harjukso on tieteellisesti erittäin merkittävä, koska siinä näkyy Itämeren kehitysvaiheisiin liittyvä vedenpinnan äkillinen lasku. Pohjoisosassa Pernunnummen sandurdelta muodostaa kirkasvetisine lampineen ja järviineen hyvin säilyneen ja edustavan luontokokonaisuuden, joka on maisemallisesti erittäin merkittävä. Lähes koko Maakylän–Räyskälän harjualue on pohjavesialuetta. Alue	Ulkopuolinen maankäyttö: Natura-alueen pohjoispuolella Melkuttimen alueen läheisyydessä oleva ilmailualue aiheuttaa riskejä pinta- ja pohjavesille (mm. öljy- ja polttoainesäiliöt, jätevesihuolto, ongelmajätteet, ilma-alusten ym. tulipalot, jäänestoainesten käyttö) (27). Lentokeskus/ilmailualueen mahdollinen laajentuminen aiheuttaa rakennetun alueen laajentumista ja lisää meluvaikutuksia.	D04 - Lentoliikenne ja sen rakenteet	Vähäinen merkitys/vaikutu	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Ei, ilmailukeskuksen ympäristöluvan mukaiset tarkkailusäännökset			
		Ulkopuolinen maankäyttö: Vesiolojen muuttaminen (ml. soiden ojitus): Aiemman soiden ojituksen ja purojen perkaamisen vuoksi osa suunnittelualueen soista ja puroista poikkeaa nykyisin varsin paljon luontotilaisesta. Maata muokkaavat toimenpiteet, kuten ympäröivien soiden tai metsätalousmaiden ojitukset ja kunnostusojitukset	J02.01 - Maantäyttö ja -kuivatus (ml. ojitus)	Vähäinen merkitys/vaikutu	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Ei			

	<p>sijaitsee vedenjakajalla ja sisältää seudullisesti harvinaisia karuja ja kirkasvetisiä harjujärviä, suppalamia ja humuspitoisia järviä. Niiden merkitys on vain valtion alueista muodostuvalla suunnittelualueella kuitenkin vähäisempi suhteessa koko Natura-alueeseen. Alueen useimpien järvien vedenlaatu on lähes luonnontilainen. Osa järvistä ja lamista on edustavuudeltaan ja luonnontilaltaan erinomaisia. Pienvesistä arvokkaimpia ovat Iso-Melkuttimen ja Onkilammen laskupurot.</p>	<p>ja tienrakennus lähialueilla vaikuttavat soiden vesitalouteen ja lisäävät myös vesistöjen ravinnekuormitusta. Metsätalouden hajakuormitus (ojitukset, hakkuut, lannoitukset) kohottaa alueen järvien ja lampien ravinne- ja humuspitoisuuksia sekä heikentää lampien vesitaloutta (14; 27). Purinsuon ojitukset ovat vaikuttaneet Ämmäojan vedenlaatuun.</p>				
<p>Luontoarvot: Erämaisuus (syrjäisyys)</p>	<p>Rakentamattomat rannat ja ehjä maisemakokonaisuus.</p> <p>Suunnittelualue on osa Hämeen järviylängön laajaa metsäaluetta. Pääosin rakentamattomana säilyneet rannat ja melko luonnontilaiset harju- ja järvimaisemat muodostavat ehjän maisemakokonaisuuden, joka luo alueelle erämaisen vaikutelman suhteessa sitä ympäröivään useiden taajamien ja kaupunkien tiiviisti rakennettuun kehään.</p>	<p>Tiet: Alueella on metsäteitä, jotka vähentävät erämaisuuksia.</p> <p>Moottoriajoneuvojen käyttö: Alueella on luvaton moottoriajoneuvojen (mopot, monekijat, autot) käyttöä, mikä aiheuttaa paikallisten maaston kulumista sekä häiriötä ja ristiriitaitilanteita luonnolle, virkistyskäyttäjille ja lähiympäristön mökkiläisille.</p>	<p>J02.07 - Pohjaveden otto</p> <p>Mahd. vaikuttaa</p> <p>Ei</p>	<p>Vähäinen merkitys/vaikutus</p> <p>Mahd. vaikuttaa</p> <p>Ei</p>	<p>Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö</p> <p>Mahd. vaikuttaa</p> <p>Kyllä, osittain.</p>	<p>Ulkopuolella</p> <p>Sisä- ja ulkopuolella</p> <p>Sisäpuolella</p>

		Melu: Räyskälän ilmailukeskuksen lentomelu kuuluu Melkuttimien ympäristössä kesäisin joskus voimakkaanakin. Lentomelu voi heikentää virkistyskäyttöarvoa mm. vähentämällä erämaista tunnelmaa ja hiljaisuuden kokemusta.	H06.01 - Meluhaitat	Vähäinen merkitys/vaikutu	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Ei.			
Virkistys- ja luontomatkailukäyttö:	Monipuoliset retkeilymahdollisuudet.	Piittaamattomuus/epätietoisuus sallituista toimista: moottoriajoneuvojen käyttö: Alueella on luvaton moottoriajoneuvojen (mopot, mönkijät, autot) käyttöä, mikä aiheuttaa paikoitellen maaston kulumista sekä häiriötä ja ristiriitilanteita luonnolle, virkistyskäyttäjille ja lähiympäristön mökkiläisille.	G01.03 - Maastoliikenne	Kohtalainen merkitys/vaik	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella
Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö	Laajat Hämeen Ilvesreitit, Poronpolun ja Luutaharjun Samon sekä Pikku-Samon reitistöt sijoittuvat osin suunnittelualueelle. Ulkoilijat suosivat Iso-Melkuttimien ympäristöä ja Komion luonnonsuojelualuetta, joissa on palveluvarustusta. Varattavissa olevat leirialueet, laitesukellusharrastuksen tukikohta ja esimerkiksi pyöräilyyn erinomaisesti sopiva maasto luovat puitteita monipuoliselle harrastustoiminnalle. Kohde on lähiseutujen ja -kaupunkien asukkaille ja mökkeilijöille merkittävä virkistyskohde, jonka suosion voi tulevaisuudessa odottaa kasvavan myös pääkaupunkiseudulla. Retkeilyn vetovoimatekijöitä ovat maisemiltaan avara, helppokulkuinen ja vaihteleva harju-, järvi- ja suoympäristö sekä kattava palveluvarustus. Räyskälän ilmailukeskus ja kyläkauppa täydentävät aluekokonaisuuden palvelutarjontaa.		Mahd. vaikuttaa			
			Kyllä, osittain.			
		Ilkivalta ja tietämättömyys: Retkeilyraken-teisiin kohdistuu jonkin verran vahingontekoa. Iso-Melkuttimien rannassa sijaitsevasta muinaisjäännöksestä kannetaan kiviä nuotiopaikalle.	G05 - Muu haitallinen ihmistoiminta (esim. ilkivalta, häirintä, -ml. vedenalainen)	Vähäinen merkitys/vaikutu	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Kyllä, osittain.			
		Kulttuuriperinnön tilan heikkeneminen: Järven pohjassa olevat liistekatiskat rapistuvat ajan myötä.	K01 - Elottoman luonnon luontaiset muutosprosessit	Vähäinen merkitys/vaikutu	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Ei			
		Käytön ohjauksen ja valvonnan puute etenkin Melkuttimien alueella on vaarassa johdattaa siihen, että virkistyskäyttäjät tottuvat alueelle sopimattomaan toimintaan tai saattavat jopa kokea sen luvalliseksi (liikkuminen moottoriajoneuvolla maastossa,	Z05 - Muu toimintaympäristössä vaikuttava tekijä	Kohtalainen merkitys/vaik	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella
			Mahd. vaikuttaa			

		avotulen tekeminen muualla kuin siihen osoitetuilla paikoilla, veneenpito suojelualueen rannoilla). Luvaton toiminta voi aiheuttaa myös ristiriitatilanteita alueen käyttäjien välillä.	Kyllä, osittain.			
Muut arvot	Ylläpidon toimintamalli ja monipuolinen toimijaverkosto. Suunnittelualue on paikallisille toimijoille sosiokulttuurisesti erittäin tärkeä. Monipuolinen toimijaverkosto ylläpitää ja kehittää alueen palveluita ja tapahtumia, merkittävältä osin myös vapaaehtoisvoimin. Retkeilyn palveluvarustuksen ylläpidosta vastaavat Metsähallituksen lisäksi Hämeen virkistysalueyhdistys, Lopen kunta ja Lopen Samoojat ry.	Resurssien väheneminen eri toimijoilla voi heikentää alueen palveluvarustuksen ylläpitoa ja verkoston toimivuutta. Toimijaverkoston kohdistuu kuitenkin enemmän kehittämismahdollisuuksia kuin varsinaisia uhkia.	Z05 - Muu toimintaympäristössä vaikuttava tekijä	Vähäinen merkitys/vaikutu	Tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Kyllä, osittain.			

Yhteenveto
<p>Suunnittelualueen keskeisimmät arvot ovat alueen Natura-verkoston liittämisen suojeluperusteita: harjumetsät ja paahdeympäristöt, borealiset metsät, keidas- ja puustoiset suot sekä luontotyyppiin liittyvä direktiivi- ja uhanalainen lajisto (esim. hämeen kylmäkukka). Natura-luontotyyppi- ja lajiarvojen rinnalla alueella on erityistä geologista arvoa III Salpausselkään liittyvänä harjualueena harjumetsineen, järvineen ja soineen. Se on myös merkittävä pohjavesialue. Virkistyskäyttö- ja luontomatkailumerkitys perustuu monipuolisiin, helppokulkuisiin ja maisemiltaan suhteellisen erämaisiiin maastoihin sekä olemassaoleviin palveluihin, mm. maakunnallisesti tärkeisiin reitistöihin ja retkeilyrakenteisiin. Monipuolinen toimija- ja ylläpitoverkosto on vahvuus palveluiden kehittämisen ja ylläpidon turvaamisen kannalta.</p> <p>Suunnittelualueen (valtion maat) luontoarvoja koskevat uhkat liittyvät sekä aiempaan maankäyttöön (mm. metsätalous, vesiolojen muuttaminen) että ulkopuoliseen maankäyttöön (mm. vesiolojen muutokset, ojitukset, vedenotto, lentokentän/ilmailukeskuksen ja sen toimintojen mahdollinen laajentuminen, melu) mutta myös itse alueella lisääntyvään virkistyskäyttöön haittavaikutuksineen (mm. luvaton maastoajoneuvojen käyttö, luvaton tulenteko). Harjuluonnon ja paahdeympäristöjen kannalta merkittävin uhka on sukkession myötä etenevä umpeenkasvu ja luontaisten metsäpalojen puute.</p> <p>Uhka-analyyseissä on tarkasteltu erilaisten maankäyttömuotojen ja toimintojen kielteisiä vaikutuksia suunnittelualueen keskeisiin arvoihin, eivätkä toimintojen mahdolliset myönteiset vaikutukset näy tässä taulukossa. Metsähallituksen laatimalla hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei ohjata suunnittelualueen ulkopuolista maankäyttöä.</p>

TAVOITTEEN ASETTELU

12 Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta

Vastuuprosessi	Aluiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää
Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Päämäärä on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahtotilaa suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen, ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.

Päämäärä	Tavoite	Toimenpide	Kuvaus
Suunnittelualueen luontotyypit ja lajisto (erityisesti Natura-luontotyypit, direktiivilajisto ja uhanalainen lajisto) ovat edustavia. Niiden edustavuutta ja luonnontilaisuutta parannetaan aktiivisilla hoitotoimenpiteillä.	Hämeen kylmänkukan esiintyminen alueella pysyy nykytasolla tai kasvaa.	Lajin siirto/palautus	Hämeen kylmänkukan esiintymiä lisätään kylvö- ja siirtoistutusten avulla.
		Seuranta	Hämeen kylmänkukan esiintymien tilaa seurataan säännöllisesti.
		Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut)	Paahdeympäristöstä ja sen hoidosta kertovat pienet kohdeopasteet laaditaan sopiviin kohtiin olemassa olevien reittien varrelle.
	Kävijöitä ohjataan siten, että suurin kävijäpaine kohdistuu kulutusta kestäville, jo virkistyskäytössä oleville alueille. Käytön ohjaaminen tapahtuu mm. reitistön ja palvelurakenteiden sijoittelun avulla. Virkistyskäyttö kulumiselle alttiissa maastossa on hallittua, eikä käyttöä ohjata herkästi häiriintyvien lajien elinympäristöihin.	Käytön ohjaus vyöhykkeiden tai rajoitusalueiden avulla	Suunnittelualueelle määritellään retkeilyn ja luontomatkojen vyöhyke, jossa ylläpidetään ja kehitetään retkeilyn palveluvarustusta, sekä syrjävyöhyke, jolle ei ohjata virkistyskäyttöä. Eri harrastusmuotoja ohjataan omille reiteilleen.
Suojelualueiden metsäluonto, erityisesti harjumetsät ja boreaaliset luonnonmetsät, kehittyvät luonnontilaisempaan suuntaan, rakenteeltaan ja lajistoltaan monipuolisemmiksi. Kehitystä tuetaan aktiivisin hoitotoimenpitein. Paahdelajiston, erityisesti palaneesta puuaineksesta riippuvaisten lajien, ja muun harjulajiston elinolosuhteita parannetaan. Toimilla saadaan ylläpidettyä tai parannettua luontotyyppien edustavuutta suunnittelualueella.	Metsän ennallistaminen	Komion palojatkumoaluetta ylläpidetään säännöllisin ennallistamispolttoin. Poltot hillitsevät harjumetsien umpeenkasvua ja turvaavat paahdelajiston elinolosuhteiden säilymistä. Polttoja toteutetaan n. 5-10 ha alalla kerrallaan, n. kolmen vuoden välein. Ennallistamispolttoja voidaan toteuttaa myös varsinaisen suunnittelualueen ulkopuolelle jääneellä, HKS-työn loppuvaiheessa valtiolle suojelutarkoituksiin hankitulla Komion alueella.	
		Harjun paahdealueen hoito	Kangasajuruohon ja muun paahteisuudesta riippuvaisen lajiston elinolosuhteita parannetaan ja hoidetaan suojelualueilla mm. kivennäismaiden paljastamisella ja siirtoistutuksilla. Kivennäismaan laikuttaista paljastamista tehdään Komiolla n. 6 ha:n alueella 10 vuoden aikana.

			Kuusialikasvosta poistetaan ja puustoa harvennetaan valoisuuden lisäämiseksi ja maiseman hoitamiseksi n. 5 ha alalla 10 vuoden aikana.
		Avoimen ja puustoisien perinneympäristön hoito	Komion Luutasuon tilan (ent. metsänvartijan tila) laidunnusta jatketaan n. 15 ha:n alalla sekä paahdelajiston (kangasajuruoho, kissankäpälä, uhanalainen hyönteislajisto) että avoimen sekä puustoisien perinnetuotteen hoitamiseksi. Laitumen koko kasvaa hieman verrattuna aiempaan.
		Muun lajin elinympäristön hoito	Muuta uhanalaista lajistoa hoidetaan mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan (mm. uhanalaisen lajin tekopesien ylläpito ja metsälitukan hoito puronvarressa).
	Vierasperäiset lajit eivät aiheuta haittaa alkuperäiselle lajistolle	Haitallisen lajin vähentäminen/poisto	Haitallisia vieraslajeja poistetaan ja vähennetään (esim. lupiini, supikoira, minkki). Metsähallitus voi hakemuksesta myöntää pienpetojen pyynnin poikkeuslupia Komion luonnonsuojelualueelle (Asetus 383/1995, 5 §).
Alueen luonnon- ja geologiset arvot on turvattu. Metsä-, suo- ja vesiekosysteemit säilyvät toimivina.	Valtion omistuksessa olevat suojeluun varatut alueet perustetaan luonnonsuojelualueeksi tai liitetään jo olemassa olevaan Komion luonnonsuojelualueeseen.	Suojelualan perustamistoimet	Suojeluun varatut valtion maat Melkuttimien, Purinsuon ja Kerityn alueella perustetaan luonnonsuojelualueeksi ympäristöministeriön tai valtioneuvoston asetuksella. Perustettavalle luonnonsuojelualueelle annetaan luonnonsuojelulain mukaiset rauhoitusmääräykset (LsL 1096/1996, §13-15,17-17a).
		Suojelualan/-eiden laajentaminen	Komion ympäristössä olevat Luontopalvelujen hallinnassa olevat ja mahdollisesti tulevat alueet liitetään osaksi Komion luonnonsuojelualuetta tai vaihtoehtoisesti perustetaan omana luonnonsuojelualueenaan.
	Ympäristön erilaiset maankäyttöhankkeet eivät vaaranna tai heikennä suunnittelualan luonto- ja virkistyskäyttöarvoja.	Edunvalvonta	Edunvalvonnalla (mm. lausunnot) pyritään vähentämään maankäyttöhankkeiden ym. suojelualueisiin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia.
Alueen erämainen luonne säilyy lisääntyvästä virkistyskäytöstä huolimatta. Rauhallinen ympäristö turvaa mm. lintujen pesimätuloksen ja luo kävijöille edellytykset mukaviin retkikokemuksiin.	Ihmisten tietoisuus alueen säännöistä ja jokamiehenoikeuksista lisääntyy.	Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut)	Tulentekopaikoille ja varausleirialueille laaditaan retkeilytaoahjeistusta sisältävät opasteet, joissa kerrotaan jokamiehenoikeuksista ja suojelualueilla sallituista ja kielletyistä toimista. Hyviä retkeilytapoja ja ohjeita nostetaan esiin myös alueen verkkoviestinnässä.
		Kiinteistömuodostamistoimet	Säädösvalmistelun jälkeen luonnonsuojelualueista muodostetaan suojelualuekiinteistö kiinteistötoimituksessa. Komion luonnonsuojelualan kiinteistötoimitus on valmistunut. Luonnonsuojelualan rajat merkitään maastoon lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

		Järjestysäännön laatiminen/päivitys	Säädösvalmistelun jälkeen luonnonsuojelualueille laaditaan niiden rauhoitusmääräyksiin perustuva luonnonsuojelulain (1096/1996) 20 §:n mukainen järjestysääntö.
	Suojelualueilla toimitaan ja liikutaan luonnolle ja muille kävijöille häiriötä aiheuttamatta. Luvaton tulenteke ja maastoliikenne loppuu ja tarpeeton metsätieliikenne vähenee.	Kulttuuriarvojen suojeleminen ja hoito	Iso-Melkuttimen eräsija varustetaan kohdeopasteella, jossa kerrotaan muinaisjäännöksen olevan lain nojalla rauhoitettu. Tietoa eräsijasta välitetään myös alueen verkkoviestinnässä.
		Palveluvarustuksen (uudis)rakentaminen	Iso-Melkuttimen Purinlahdelle perustetaan maksullinen veneenpitoaika. Melkuttimen rannoilla luvattomasti säilytettävien veneiden omistajat selvitetään ja veneidenpito ohjataan luvalliselle kohteelle. Hylätyt veneet poistetaan.
		Palveluvarustuksen (uudis)rakentaminen	Melkuttimilla esiintyvää maastoliikennettä ja metsäteillä ajamista pyritään vähentämään puomittamalla suojelualueen sisällä kulkevia metsäteitä ja lisäämällä virallisia pysäköintialueita. Iso-Melkuttimella pysäköinti ohjataan etäämmäs tulipaikan tuntumasta ja ajoneuvoliikenne tulipaikalle estetään siten, että tarpeellinen liikenne turvataan (huolto, kiinteistönomistajat, sukeltajat). Suojelualueen rajalle voidaan asentaa puomit Räyskälän suunnasta tuleville (2 kpl) sekä Tammelan Kaitajärven länsipuolelta Saarijärven tien suunnasta tuleville metsäteille (1 kpl). Puomien ym. lopullinen sijoituspaikan valinta tehdään tarkemman toimenpidesuunnittelun yhteydessä. Komionlammen varausleiripaikan ylimääräistä tienkäyttöä hillitään mm. opastein ja ajokieltoimerkein.
		Valvonta (mm. erävalvonta)	Häiritsevään ja luvattomaan toimintaan puututaan. Valvontaa suorittaa erävalvojen lisäksi huolto- ja luonnonhoitotoissa liikkuva henkilöstö. Valvonta on luonteeltaan ennaltaehkäisevää.
Suunnittelualue on tunnettu, kiinnostava ja monipuolinen luonto- ja virkistyskohde Hämeessä.	Ajantasainen tieto käyntimääristä, käyntien kohdentumisesta ja virkistyskäytön aluetaloudellisesta merkityksestä ohjaa alueen palveluiden ylläpitämistä ja kehittämistä.	Kävijäseuranta/tutkimukset	Alueella voidaan toteuttaa kävijätutkimus ja asentaa kävijälaskurit soveltuviin kohteisiin.
	Alueella on mahdollisuus monipuoliseen harrastamiseen ja ulkoilutapahtumien järjestämiseen. Hyvin suunnitellulla reittiverkostolla ohjataan eri luontoliikuntamuotoja (patikointi, maastopyöräily, hiihto) niille parhaiten soveltuville alueille. Alueen palveluvarustus (reitit, opasteet, rakenteet) on	Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Kirkasvetisen Iso-Melkuttimen pohjassa sijaitseville liistekatiskoille olisi mahdollista toteuttaa snorklaajille ja sukeltajille suunnattu vedenalainen luontopolku vesialueen omistajan (osakaskunta) luvalla. Alueen kulttuurihistoriasta kertovaa kohdetta voisi hyödyntää maasto- tai mobiiliopasteissa.

hyväkuntoista ja määrältään oikein mitoitettua. Palveluvarustus ohjaa alueen käyttöä turvaten luonnonarvoja.	Palveluvarustuksen (uudis)rakentaminen	<p>Melkuttimien alueella on tarve rakentaa uutta palveluvarustusta lisääntyvän kävijämäärän aiheuttamien haittavaikutusten ehkäisemiseksi ja kulutuksen keskittämiseksi. Tammelan Kaitajärvelle vakiintunut luvaton tulipaikka voidaan muuttaa huolletuksi tulentekopaikaksi kuivakäymälöineen. Sen käyttö voidaan järjestää myös osin vuokrausperustaisesti niin, että ryhmillä olisi mahdollisuus vuokrata kohde lyhyeen leirytymiseen (1-3 yötä). Muut rannoille muodostuvat luvattomat nuotiokehät poistetaan huoltokäyntien yhteydessä. Uudet infotauluihin varustetut pysäköintialueet perustetaan Melkuttimentielle, Tammelan Kaitajärven länsipuolelle ja pohjoisessa Härkätien varteen.</p> <p>Komion Luutasyrjän pysäköintialuetta Pilpalantien varressa on tarve laajentaa.</p> <p>Palveluvarustuksen laajentaminen edellyttää ulkopuolista- tai hankerahoitusta ja ylläpitosopimusta ulkopuolisen toimijan kanssa sekä tarvittavien tienkäyttöoikeuksien järjestämistä.</p>
	Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	<p>Melkuttimien pyöräreitti linjataan kokonaan järvien pohjoispuolelle yksityisille maanomistajille aiheutuvan häiriön välttämiseksi. Komion pyöräreitin kulutusvaikutusta maastossa seurataan ja tarvittaessa Komionvuorella jyrkkiin kohtiin asennetaan maa-aineksen valumista vähentävät esteet.</p> <p>Komiolla osin yksityismailla kulkeville reiteille pyritään löytämään valtion maalla kulkeva linjaus.</p>
	Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Olemassa olevan palveluvarustuksen ylläpitoa jatketaan sopimuksin paikallisten toimijoiden kanssa.
	Alueen toimijaverkosto tapaa säännöllisesti ja kehittää keskinäistä viestintää ja yhteydenpitoa. Kestävää luontomatkailua edistetään yhdessä alueen kuntien, yrittäjien ja yhdistysten kanssa.	Virkistys- ja luontomatkailukäytön edistäminen
Alueesta saatava tieto on helposti saatavilla ja ajantasaista eri kanavissa.	Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut)	Melkuttimien ja Komion sekä varausleiripaikkojen Luontoon.fi -sivujen ajantasaisuus tarkistetaan ja sivut päivitetään tarvittavilta osin. Asiakkailla Retkikartta.fi-sovelluksen kautta näkyvän tiedon ajantasaisuuden varmistamiseksi on tärkeää huolehtia rakenteita koskevan tiedon oikeellisuudesta Metsähallituksen palveluvarustuksen paikkatietosovellus PAVEssa.

Vaikutusten arviointi

Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta

Suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppisiin ja lajeihin on arvioitu suunnitelmaa laadittaessa. Koska hoito- ja käyttösuunnitelman tarkoitus on kohdealueen luonnonarvojen ja lajiston elinolosuhteiden turvaaminen ja parantaminen, ei suunnitelmaan lähtökohtaisesti sisällytetä toimenpiteitä, jotka heikentäisivät kohteen suojelun perustana olevia luonnonarvoja. Esitetyt toimenpiteet edistävät luontotyyppien ja -lajien säilymistä sekä estävät niiden heikkenemistä ja niihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia. Suunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttaminen ei heikennä niitä suojeluarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Näin ollen luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 § mukaista Natura-vaikutusten arviointia ei tarvitse suorittaa.

Yhteenveto vaikutuksista ja vaikutukset Natura 2000 -suojeluperusteisiin

Hoito- ja käyttösuunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä säilytetään ja parannetaan alueella esiintyvien luontodirektiivin luontotyyppien tilaa. Suunnitelmassa esitetyt ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpiteet parantavat Natura-luontotyyppien harjumetsät ja boreaaliset luonnonmetsät edustavuutta ja lisäävät pitkällä aikavälillä boreaalisten luonnonmetsien pinta-alaa. Hoitotoimet suunnitellaan siten, ettei niillä ole haitallisia vaikutuksia Natura 2000 -luontotyyppisiin. Suunnitelman toteuttaminen ei vaikuta merkittävästi vesiluontotyyppien tilaan alueella. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla rauhoitussäädökset turvaavat Natura-luontotyyppien säilymistä.

Uhanalaisen lajiston säilyminen on sidoksissa lajien elinympäristön säilymiseen. Lajien suojelutason voidaan olettaa pysyvän suotuisana, kun lajien elinympäristöt suojellaan ja niiden tilaa parannetaan tarvittaessa ennallistamis- ja luonnonhoitotoimilla. Hoito- ja käyttösuunnitelmaan kirjatut toimenpiteet toteuttamalla suojeltava lajisto säilyy ennallaan tai runsastuu, mikäli sää- ja ilmasto-olot sekä ympäröivät olosuhteet pysyvät nykyisen kaltaisina. Luonnontilan parantumisen myötä alueen lajistoon voi myös tulla lisää arvokkaita lajeja.

Maakylän–Räyskälän Natura-alueen suojeluperustelaji on hämeen kylmänkukka. Suunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä pyritään turvaamaan lajin elinympäristöä ja lisäämään lajin esiintymiä. Suunnitelman tavoitteiden täyttymisen ja toimenpiteiden toteuttamisen voidaan olettaa vaikuttavan suotuisasti hämeen kylmänkukan kannan kehitykseen Maakylän–Räyskälän Natura-alueella. Minkään hoito- ja käyttösuunnitelmaan kirjatun toimenpiteen toteuttamisella ei ole heikentäviä vaikutuksia hämeen kylmänkukan esiintymiseen alueella.

Tavoite ja toimenpiteet	Vaikutusten arviointi	Ekologinen vaik.	Sosiaalinen vaik.	Taloudellinen vaik.	Riskien torjunta
<p>Hämeen kylmänkukan esiintyminen alueella pysyy nykytasolla tai kasvaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lajin siirto / palautus - Seuranta - Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut) 	<p>Lajikohtaiset hoitotoimenpiteet ja siirtoistutukset vahvistavat kasvien populaatioita / kantaa sekä antavat uutta tietoa, osaamista ja kokemusta menetelmän käytöstä ja toimivuudesta.</p> <p>Hoitotoimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi edellyttää säännöllistä seuranta. Seurannan tulosten perusteella valittua menetelmää voidaan kehittää edelleen tai vaihtaa, mikäli se osoittautuu tehottomaksi.</p> <p>Hyvin toteutettu maasto-opastus lisää kävijöiden ymmärrystä alueen suojeluarvoista ja vähentää herkän lajin riskiä joutua tallatuksi suuren kävijäpaineen alueilla.</p>	x	x		<p>Yksityiskohtainen riskiarviointi tehdään tarkemmissa toimenpidesuunnitelmissa toimenpidelajeittain. Hoitotoimenpiteitä voidaan toteuttaa osin LIFE-hankerahoituksella ym., mutta hankerahoitus ei takaa pitkäaikaista jatkuvuutta.</p>

<p>Kävijöitä ohjataan siten, että suurin kävijäpaine kohdistuu kulutusta kestäville, jo virkistyskäytössä oleville alueille. Käytön ohjaaminen tapahtuu mm. reitistön ja palvelurakenteiden sijoittelun avulla. Virkistyskäyttö kulumiselle alttiissa maastossa on hallittua, eikä käyttöä ohjata herkästi häiriintyvien lajien elinympäristöihin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Käytön ohjaus vyöhykkeiden tai rajoitusalueiden avulla 	<p>Vyöhykejaolla ohjataan erilaisten toimintojen sijoittumista valtion alueilla siten, että niiden käyttö esim. virkistykseen ja luontomatkailuun ei uhkaa alueen luontoarvojen säilymistä. Vyöhykejako on periaatteellinen linjaus, joka ohjaa toimintojen sijoittamista ja alueen kehittämistä koko suunnitelmakauden (15 v.) ajan. Mahdollisesti esiin nousevat uudet kehitystarpeet alueen palvelutarjonnassa tulee sovittaa vyöhykeratkaisuun.</p>	<p>x</p>	<p>x</p>	<p>Virkistyskäyttö ja luontomatkailu voivat aiheuttaa maaston kulumista ja häiritä elämistöä erityisesti pesimäaikana. Mahdollisia haittavaikutuksia ovat myös roskaantuminen, luvaton tulenteko ja polttopuunotto.</p> <p>Merkittyjen ja huollettujen tulentekopaikkojen ylläpito ohjaa retkeilyä valittuihin kohteisiin ja vähentää kulumista ja häiriötä muualla. Laadukkaalla opastusaineistolla voidaan vaikuttaa roskaantumiseen ym. virkistyskäytön mahdollisiin haittavaikutuksiin. Huollettujen kohteiden mitoitus on erityisesti Melkuttimilla oltava kasvavan kävijäpaineen mukainen, jotta luvaton tulenteko järvien rannalla saadaan hallintaan.</p>
---	---	----------	----------	---

<p>Suojelualueiden metsäluonto, erityisesti harjumetsät ja boreaaliset luonnonmetsät, kehittyvät luonnontilaisempaan suuntaan, rakenteeltaan ja lajistoltaan monipuolisemmiksi. Kehitystä tuetaan aktiivisin hoitotoimenpitein. Paahdelajiston, erityisesti palaaneesta puuaineksesta riippuvaisten lajien, ja muun harjulajiston elinolosuhteita parannetaan. Toimilla saadaan ylläpidettyä tai parannettua luontotyyppien edustavuutta suunnittelualueella:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Metsän ennallistaminen - Harjun paahdealueen hoito - Avoimen ja puustoisen perinneympäristön hoito - Muun lajin elinympäristön hoito 	<p>Ennallistamis- ja luonnonhoitotoimin hävytetään metsätalouskäytön piirteitä harjumetsistä ja nopeutetaan alueiden edustavuuden parantumista. Metsien ennallistamispolto luovat elinympäristöjä palamisesta ja palaaneesta aineksesta riippuvaiselle lajistolle sekä lisäävät metsien sulkeutuneisuudesta kärsivän lajiston elintilaa, joka lisääntyy myös alikasvoisten poistamisen ja valoisuuden lisääntymisen kautta. Komion palojatku-alue on priorisoitu kohde Metsähallituksessa.</p> <p>Polttojen mahdollisesti aiheuttamista haitallisista vesistövaikutuksista ei ole juurikaan tutkimustietoa. Suurimpana riskinä pidetään ns. PAH-yhdisteiden muodostumista ja niiden aiheuttamaa pohjaveden pilaantumisen riskiä.</p> <p>Lajikohtaiset hoitotoimenpiteet ja siirtoistutukset vahvistavat kasvien populaatioita / kantaa sekä antavat uutta tietoa, osaamista ja kokemusta menetelmän käytöstä ja toimivuudesta.</p> <p>Laidunnus pitää yllä avointa ja puustoista perinnebiotooppia, millä on lajistollisen monimuotoisuuden ylläpitämisen lisäksi myönteisiä vaikutuksia myös maisemallisiin arvoihin. Laidunnus järjestetään sopimuksin paikallisen maatalousyrittäjän kanssa.</p>	x	x	x	<p>Yksityiskohtainen riskiarviointi tehdään tarkemmissa toimenpidesuunnitelmissa toimenpidelajeittain.</p> <p>Polttokohteiden turvallisuus- ja pelastussuunnitelma tehdään osana kohdekohtaista toteutussuunnittelua. Mahdolliset kulttuuriperintökohteet otetaan huomioon ja tarvittavat toimet niiden suojaamiseksi käydään läpi Metsähallituksen kulttuuriperintöasiantuntijan kanssa. Polttojen toteuttamisesta tiedotetaan ympäristöön tarvittavalla laajuudella.</p> <p>Komiolla polttoja toteutetaan maks. 10 ha:n alueella kerrallaan, 2–3 v. välein, jotta vältetään haitalliset vaikutukset pohjaveden laatuun. Polttojen suunnittelulla ja toteutuksella (mm. palokuorman vähentäminen, hakkuutähteiden korjuu) voidaan myös vähentää PAH-yhdisteiden pohjavesiin kulkeutumisen todennäköisyyttä. Lisää tutkimustietoa tarvitaan. Myös maanpintaa rikkoviin laajamittaisiin toimenpiteisiin liittyy pohjaveden pilaantumisen riski, sillä kangashumuseros suodattaa epäpuhtauksia tehokkaasti. Suunnitelmassa esitetyt kivennäismaan paljastamisen toimenpiteet toteutetaan kuitenkin pieni ala kerrallaan n. 10 vuoden aikana, jolloin riskin voidaan katsoa jäävän hyvin vähäiseksi. Paahdeympäristöjen ominaispiirteet ovat luontaisesti voimakkaiden luonnonhäiriöiden luomia. (59) Hämeen ELY-keskus tekee parhaillaan selvitystä Komion pohjavesinäytteistä. Ennallistamistoimien toteutusta tarkastellaan uudelleen, jos tulokset antavat viitteitä PAH-yhdisteiden raja-arvojen ylittymisestä pohjavedessä.</p> <p>Onnistunut perinneympäristön hoito edellyttää laidunnuksen jatkuvuuden turvaamista.</p> <p>Hoitotoimenpiteitä voidaan toteuttaa osin LIFE-ym. hankerahoituksella, mikä ei kuitenkaan takaa jatkuvaa rahoitusta.</p>
---	---	---	---	---	---

<p>Vierasperäiset lajit eivät aiheuta haittaa alkuperäiselle lajistolle:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Haitallisen lajin vähentäminen / poisto 	<p>Vierasperäisten pienpetojen kannan pitäminen alhaisena turvaa linnuston, myös riistalintujen, pesinnän onnistumista suunnittelualueella ja sen ulkopuolella. Vierasperäisten kasvilajien leviämisen torjunta turvaa alueelle luontaisen lajiston elintilaa.</p>	x	x	x	<p>Onnistunut vierasperäisten pienpetojen kannansäätely edellyttää jatkuvuutta ja yhteistyötä paikallisten metsästäjien kanssa. Luonnonsuojelualueelle myönnettävät vierasperäisten pienpetojen metsästyksen poikkeusluvut pyritään laatimaan pitkäaikaisiksi (n. 10 v.)</p>
<p>Valtion omistuksessa olevat suojeluun varatut alueet perustetaan luonnonsuojelualueeksi tai liitetään jo olemassa olevaan Komion luonnonsuojelualueeseen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Suojelualueen perustamistoimet - Suojelualueen/-eiden laajentaminen 	<p>Suojelualueen perustaminen turvaa alueen luontoarvoja ja toteuttaa Natura 2000-ohjelmaa valtion alueiden osalta. Suojelukiinteistöjen muodostamisen jälkeen alueen rajat on mahdollista merkitä karttoihin ja maastoon. Alueen merkitseminen lisää kävijöiden tietoisuutta suojelualueesta ja siellä voimassa olevista rauhoitussäännöksistä sekä vähentää luvatonta käyttöä.</p> <p>Säädösvalmistelun aikana asetettavilla rauhoitusmääräyksillä saattaa olla vaikutusta alueen nykyiseen käyttöön.</p>	x	x		<p>Suojelualueiden perustamista valtion maille joudutetaan tekemällä säädösvalmistelutyö hankemaisesti maakunnittain. Säädösvalmistelusta vastaa ympäristöministeriö.</p>
<p>Ympäristön erilaiset maankäyttöhankkeet eivät vaaranna tai heikennä suunnittelualueen luonto- ja virkistyskäyttöarvoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Edunvalvonta 	<p>Asiantunteva ja onnistunut edunvalvonta sekä sidosryhmäyhteistyö auttavat turvaamaan alueen luontoarvoja.</p>	x	x	x	
<p>Ihmisten tietoisuus alueen säännöistä ja jokamiehen oikeuksista lisääntyy.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut) - Kiinteistömuodostamistoimet - Järjestyssäännön laatiminen/päivitys 	<p>Hyvin toteutettu maasto-opastus lisää kävijöiden ymmärrystä alueen suojeluarvoista ja suojelualueilla sallituista ja kielletyistä toimista. Ohjeiden mukaan toimiminen vähentää kulutusta ja roskaantumista ja lisää viihtyvyyttä alueen tulentekopaikoilla.</p> <p>Suojelukiinteistöjen muodostamisen jälkeen alueen rajat on mahdollista merkitä karttoihin ja maastoon. Alueen merkitseminen lisää kävijöiden tietoisuutta suojelualueesta ja siellä voimassa olevista rauhoitussäännöksistä sekä vähentää luvatonta käyttöä.</p> <p>Vahvistetun hoito- ja käyttösuunnitelman pohjalta laadittavan järjestys-säännön avulla kävijöiden tieto sallituista, rajoitetuista tai kielletyistä toimista Maakylän–Räyskälän valtion maiden suojelualueilla kasvaa. Järjestyssääntö voidaan laatia, kun alueet on perustettu luonnonsuojelualueiksi.</p>	x	x		<p>Riskinä on, ettei toimintatapaohjeista noudateta, mutta ohjeistuksen toteuttamisella ei itsellään ole kielteisiä vaikutuksia.</p>

<p>Suojelualueilla toimitaan ja liikutaan luonnolle ja muille kävijöille häiriötä aiheuttamatta. Luvaton tulenteko ja maastoliikenne loppuu ja tarpeeton metsäliikenne vähenee:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuuriarvojen suojeleminen ja hoito - Palveluvarustuksen (uudis)rakentaminen - Valvonta (mm. erävalvonta) 	<p>Kohdeopasteella lisätään ihmisten tietoisuutta alueen kulttuuriperintöarvoista ja estetään tietämättömyydestä aiheutuva kohteen tuhoutuminen (kivien siirto nuotiokehiin).</p> <p>Luvallisen veneenpitopaikan perustaminen kohdentaa veneiden säilytyksen yhteen suunniteltuun kohteeseen. Luvattomasti suojelualueen rannoilla säilytettävien ja sinne hylättyjen veneiden poistaminen turvaa luonnonarvoja sekä lisää viihtyisyyttä, erämaisuuksia ja veneenomistajien tasavertaista kohtelua.</p> <p>Tarpeettoman metsäliikenteen hillitseminen ja pysäköinnin ohjaaminen merkityille pysäköintipaikoille lisää Melkuttimien alueen turvallisuutta ja viihtyisyyttä merkittävästi ja vähentää metsäteiden kulutusta. Tarpeettoman ajon vähentäminen Komion varausleiripaikalle johtavalla tiellä vähentää alueen viereisille kiinteistönomistajille aiheutuvaa häiriötä.</p> <p>Valvonnan avulla voidaan puuttua mm. luvattomaan tulentekoon ja moottoriajoneuvoilla maastossa ajamiseen. Luonteeltaan ennaltaehkäisevä ja keskusteleva valvonta lisää kävijöiden tietoisuutta alueen luontoarvoista ja auttaa ehkäisemään luontoarvoille ja rakenteille ihmistoiminnasta aiheutuvaa haittaa.</p>	x	x	x	<p>Palveluvarustuksen laajentaminen edellyttää ulkopuolista- tai hankerahoitusta ja ylläpitosopimusta ulkopuolisen toimijan kanssa sekä tarvittavien tienkäyttöoikeuksien järjestämistä.</p> <p>Puomien sijoittelussa on otettava huomioon luvallisen ajon sujuva turvaaminen (huolto, kiinteistöille ajo, sukeltajien tukikohta). Erityisen tarkasti ja yhteistyössä Riihimäen Urheilusukeltajat ry:n kanssa on suunniteltava Melkuttimien pohjoispuolen liikenteenohjaus, jotta painavaa kalustoa kuljettavien harrastajien pääsy sukeltajien tukikohdalle ei kohtuuttomasti vaikeudu.</p> <p>Riskinä on, ettei erävalvontaan ole osoitettavissa riittävästi resursseja. Valvontaa suorittaa kuitenkin myös muu, esim. huolto- ja luonnonhoitotöissä liikkuva henkilökunta.</p>
<p>Ajantasainen tieto käyntimääristä, käyntien kohdentumisesta ja virkistyskäytön alueloudellisesta merkityksestä ohjaa alueen palveluiden ylläpitämistä ja kehittämistä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kävijäseuranta/tutkimukset 	<p>Tutkittu tieto alueen käyntimääristä auttaa kohdistamaan ja mitoittamaan palveluvarustusta oikein.</p>	x	x	x	

<p>Alueella on mahdollisuus monipuoliseen harrastamiseen ja ulkoilutapahtumien järjestämiseen. Hyvin suunnitellulla reittiverkostolla ohjataan eri luontoliikuntamuotoja (patikointi, maastopyöräily, hiihto) niille parhaiten soveltuville alueille. Alueen palveluvarustus (reitit, opasteet, rakenteet) on hyväkuntoista ja määrältään oikein mitoitettua. Palveluvarustus ohjaa alueen käyttöä turvaten luonnonarvoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito - Palveluvarustuksen (uudis)rakentaminen - Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus 	<p>Merkittyjen ja huollettujen tulentekopaikkojen ylläpito ja huolletun tulipaikan perustaminen Tammelan Kaitajärvelle ohjaa retkeilyä valittuihin kohteisiin ja vähentää kulumista ja häiriötä muualla. Laadukkaalla opastusaineistolla voidaan vaikuttaa roskaantumiseen ym. virkistyskäytön mahdollisiin haittavaikutuksiin.</p> <p>Reittien ylläpito lisää alueen vetovoimaa monipuolisia harrastusmahdollisuuksia tarjoavana kohteena. Helppokulkuinen kangasmaasto houkuttelee alueelle jalan liikkuvien lisäksi runsaasti mm. pyöräilijöitä, jolloin eri liikkumismuotojen ohjaaminen omille reiteilleen lisää turvallisuutta ja kohdentaa liikkumisesta aiheutuvaa kulutusvaikutusta hallitusti. Melkuttimien pyöräreitin uudelleen linjaus auttaa vähentämään häiriötä Melkuttimien eteläpuolella sijaitseville yksityisille kiinteistöille. Komiolla reittien keskittäminen kokonaan valtion alueille vähentää naapurimaanomistajille aiheutuvaa häiriötä ja selkiyttää reittien ylläpitoon liittyviä vastuita.</p> <p>Vedenalaisen luontopolun ja kohdeopasteen toteuttaminen lisää kävijöiden tietoisuutta alueen kulttuuriperintöarvoista ja tukisi alueella harjoitettavaa sukellusharrastusta ja -koulutusta.</p> <p>Alueen kattavan palveluvarustuksen ylläpito edellyttää käyttöoikeus- ja huoltosopimuksia Metsähallituksen ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Haasteena voi olla nykyisin erinomaisesti toimivan ylläpitojärjestelyn jatkuvuuden turvaaminen.</p> <p>Komion varausleiripaikan siistiminen tiheikköä poistamalla lisää viihtyisyyttä, turvallisuutta ja rakenteiden käyttöikä.</p>	x	x	x	<p>Melkuttimilla kävijöiden määrä on lisääntynyt selvästi viime vuosina. Hallitsematon käyttö aiheuttaa mm. maaston kulumista, roskaantumista, luvaton tulentekoa ja polttopuunottoa. Huollettujen kohteiden mitoitus on erityisesti Melkuttimilla oltava kasvavan kävijäpaineen mukainen, jotta luvaton tulenteko järvien rannalla saadaan hallintaan.</p> <p>Palveluvarustuksen laajentaminen edellyttää ulkopuolista- tai hankerahoitusta ja ylläpitosopimusta ulkopuolisen toimijan kanssa sekä tarvittavien tienkäyttöoikeuksien järjestämistä. Resurssien väheneminen eri toimijoilla voi heikentää alueen palveluvarustuksen ylläpitoa.</p>
<p>Alueesta saatava tieto on helposti saatavilla ja ajantasaisista eri kanavissa.</p> <p>Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut)</p>	<p>Ajantasainen tieto verkkopalveluissa lisää asiakkaiden tyytyväisyyttä ja ohjaa kävijöitä oikeille kohteille. Suuri osa etenkin kauempaa tulevista kävijöistä hyödyntää retkeä suunnitellessaan verkkoaineistoja.</p>		x		<p>Aineistojen päivittämiselle on resursoitava riittävästi asiakaspalvelu- ja kenttähenkilöstön työaikaa.</p>

Toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seuranta: käytettävät mittarit, niiden nyky- ja tavoitearvot

Toimenpiteiden toteutumisen seurannan mittarit									
Toimenpide	Mittari	Mittarin tarkennus	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi
Metsän ennallistaminen	Ennallistettujen ja hoidettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat metsät (ha)	Toteutettujen ennallistamispolttojen pinta-ala				15	30	ha	2034
Harjun paahdealueen hoito	Ennallistettujen ja hoidettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat metsät (ha)	Kuusialikasvoksen poistaminen			Tehdään n. 5 ha alalla				2034
	Ennallistettujen ja hoidettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat metsät (ha)	Kivennäismaan paljastaminen			Tehdään n. 6 ha alalla				2034
Avoimen perinneympäristön hoito	Ennallistettujen ja hoidettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat perinnebiotoopit (ha)	Laidunnuksessa oleva pinta-ala		11		15	16	ha	2034
Haitallisen lajin vähentäminen/poisto	Poistettavien esiintymien/yksilöiden määrä (kuvaus)	Poikkeusluvilla pyydettyjen pienpetojen määrä (luvissa raportointivelvollisuus)			Pyynti säännöllistä ja jatkuvaa				2034
Lajin siirto/palautus	Siirrettävien esiintymien/yksilöiden määrä (kuvaus)	Siirrettyjen elinvoimaisten yksilöiden määrä	Ennen PaahdeLIFEä	3			10	yks.	2034
Kulttuuriarvojen suojeleminen ja hoito	Laadittujen maasto-opastusaineistokokonaisuuksien (esim. luontopolku) lkm (kpl)	Eräsijan kohdeopaste	Ei kohdeopastetta		Kohdeopaste maastossa				2020

Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut)	Laadittujen maasto-opastusaineistokokonaisuuksien (esim. luontopolku) lkm (kpl)	Toteutettujen opasteiden määrä				1	4	kpl	2020
	Laadittujen maasto-opastusaineistokokonaisuuksien (esim. luontopolku) lkm (kpl)	Tulentekopaikoille sijoitettujen maasto-opasteiden määrä		0		4	5	kpl	2024
Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Laadittujen maasto-opastusaineistokokonaisuuksien (esim. luontopolku) lkm (kpl)	Vedenalaisen luontopolun toteuttaminen		0		1	1	kpl	2034
Palveluvarustuksen (uudis)rakentaminen	Palvelurakenteiden rakentaminen: kohteiden lkm (kpl)	Tammelan Kaitajärven tulentekopaikka	Ei luvallista tulipaikkaa		Luvallinen tulipaikka, käymälä ja liiteri				2034
	Palvelurakenteiden rakentaminen: kohteiden lkm (kpl)	Purinlahden veneenpitopaikan perustaminen	Ei veneenpitopaikkaa		Veneenpitopaikka perustettu				2024
	Palvelurakenteiden rakentaminen: kohteiden lkm (kpl)	Uusien pysäköintialueiden määrä				1	3	kpl	2020
	Palvelurakenteiden rakentaminen: kohteiden lkm (kpl)	Asennettavien puomien määrä				2	4	kpl	2020
Suojelualan perustamistoimet	Suojelualueiden lkm, joiden säädös on annettu/päivitetty (kpl)	Valtion luonnonsuojeluun varattujen alueiden perustaminen luonnonsuojelualueeksi	Säädös annettu vain Komion luonnonsuojelualueelle.		Suunnittelualueen suojelutarkoituksiin varatut alueet on perustettu luonnonsuojelualueiksi.				2024
Suojelualan/-eiden laajentaminen	Suojelualueiden lkm, joiden säädös on annettu/päivitetty (kpl)	Ks. ed.							2024
Järjestyssäännön laatiminen/päivitys	Uusien/päivitettyjen järjestys-sääntöjen lkm (kpl)	Perustetuilla luonnonsuojelualueilla voimassa olevat järjestyssäännöt		0		1	2	kpl	2029

Vaikuttavuuden seurannan mittarit									
Suunnittelualueen luontotyypit ja lajisto (erityisesti Natura-luontotyypit, direktiivilajisto ja uhanalainen lajisto) ovat edustavia. Niiden edustavuutta ja luonnontilaisuutta parannetaan aktiivisilla hoitotoimenpiteillä.									
Mittari	Mittarin tarkennus	LAC	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi
Natura-luontotyyppien edustavuus suojelualueilla (hyvän osuus) (%)	Luontotyyppien harjumetsät edustavuus, hyvän ja erinomaisen osuus (%)			17,80				%	2034
Alueen luonnon- ja geologiset arvot on turvattu. Metsä-, suo- ja vesiekosysteemit säilyvät toimivina.									
Mittari	Mittarin tarkennus	LAC	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi
Säädösvalmistelutilanne (kuvaus)	Maakylän-Räyskälän Natura-alueen valtionmaiden säädösvalmistelutilanne		Säädös on vain Komion luonnonsuojelualueella		Maakylän-Räyskälän Natura-alueella sijaitsevat suojeluun varatut valtionmaat on perustettu luonnonsuojelualueiksi				2024
Alueen erämainen luonne säilyy lisääntyvästä virkistyskäytöstä huolimatta. Rauhallinen ympäristö turvaa mm. lintujen pesimätuloksen ja luo kävijöille edellytykset mukaviin retkikokemuksiin.									
Mittari	Mittarin tarkennus	LAC	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi
Kävijöiden arvio virkistysympäristön laadusta	Aluetta koskevan kävijäpalautteen määrä ja laatu				Palaute pääosin myönteistä				2034
Ympäristön kuormitus (esim. poltto-puun kulutus, roskaantuneisuus)	Roskaantuminen, luvattomat tulipaikat, havainnot luvattomasta maastoliikenteestä		Alueella liikkuva huolto- ym. henkilöstö raportoi lisääntyvästä häiriöstä erityisesti Melkuttimilla		Roskaantuminen, tarpeeton ajo, luvattomat tulipaikat ym. Melkuttimilla saadaan hallintaan.				2034

Suunnittelualue on tunnettu, kiinnostava ja monipuolinen luonto- ja virkistyskohde Hämeessä.									
Mittari	Mittarin tarkennus	LAC	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi
Kävijöiden arvio virkistysympäristön laadusta	Aluetta koskevan kävijäpalautteen määrä ja laatu				Palaute pääosin myönteistä				2034
Palvelurakenteiden kunto	Reittien ja rakenteiden kunto				Hyvä				2034

13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Suunnittelualan yleisökäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä. (Kuvat 8a, 8b)

Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Kävijämääräennuste:	
Luutalammi	Retkeily ja luontomatkailu sekä leirit		10 000
	Ohje	Pinta-ala (ha):	403,43
	Komion retkeily- ja luontomatkailukäyttö keskitetään Luutalammin ympäristöön. Vyöhykkeellä ylläpidetään nykyistä retkeilyn palveluvarustusta (paikoitusalueet, tulentekopaikka) ja ulkoilureitistöä (Ilvesreitti, Poronpolku, Luutaharjun Samo, Pikku-Samo ja ladut). Rakenteita ja reittejä voidaan tarvittaessa kehittää ja kunnostaa ja olemassa olevia polkuja hyödyntää nykyistä laajemmin. Komionlampien varausleirialueella ylläpidetään partio- ym. leirikäyttöön soveltuvaa palveluvarustusta ryhmille.		
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Kävijämääräennuste:	20 000
Melkutin	Retkeily ja luontomatkailu		
	Ohje	Pinta-ala (ha):	189,91
	Melkuttimien alueella ylläpidetään retkeilyn palveluvarustusta (paikoitusalueet, tulentekopaikat) ja ulkoilureitistöä (Ilvesreitti, maastopyöräilyreitti). Rakenteita ja reittejä voidaan tarvittaessa kehittää ja vyöhykkeelle voidaan sijoittaa myös uutta palveluvarustusta. Vyöhykkeelle sijoittuu laitesukeltajien tukikohta.		
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Kävijämääräennuste:	500
Palolammin leirialue	Partio- ym. leirien järjestäminen		
	Ohje	Pinta-ala (ha):	19,37
	Suurten ryhmien leiriytymistä ohjataan Palolammin varausleirialueelle, jossa ylläpidetään partio- ym. leirikäyttöön soveltuvaa palveluvarustusta.		
		Pinta-ala yhteensä (ha), osuus suunnittelualueesta (%)	612,71
			33,8
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet			
Yksityismaille ei ohjata retkeily- ja luontomatkailukäyttöä.			

13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.
Syrjävyöhyke	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltyjen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtääviä toimintoja. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti. (Kuvat 8a, 8b)

Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Kävijämääräennuste:	
Purinsuo, Keritty ja Komio	Alueen säilyttäminen rauhallisena ja erämaisena.		
	Ohje	Pinta-ala (ha):	1198,60
	<p>Syrjävyöhykkeelle ei ohjata virkistys- ja luontomatkaileukäyttöä. Olemassa olevien ulkoilureittien (Ilvesreitti, Poronpolun vaellusreitti ja ladut) ylläpito on mahdollista. Melkuttimien maastopyöräilyreitti voidaan linjata kulkemaan osittain Pernunnummen syrjäosalla. Samoin Pernunnummelle voidaan linjata polkuyhteys Härkätien ja Kaitalammille päättyvän Ilvesreitillä välille. Vyöhykkeelle ei rakenneta muuta uutta retkeilyn palveluvarustusta.</p> <p>Suojelualuekokonaisuuteen myöhemmin mahdollisesti liitettävät alueet määritellään syrjävyöhykkeeksi, jossa olemassa olevien reittien ja rakenteiden ylläpitoa voidaan kuitenkin jatkaa. Uusien alueiden vyöhykkeistämistarpeita tarkastellaan hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä.</p>		
Pinta-ala yhteensä (ha), osuus suunnittelualueesta (%)		1198,60	66,2

Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet

Suunnittelualueeseen sisältyvät yksityiset luonnonsuojelualueet sijoittuvat syrjävyöhykkeelle.

13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös määräaikaista. Perustettujen suojelualueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määrittellä liikkumisrajoituksia. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määrittellä suosituksia liikkumisen tai mairinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan
Rajoitusvyöhykkeet	Rajoitusvyöhyke, yleismääräys: "Vyöhyke säilyttää alueen luonnonsuojelulliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskevilla rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnonsuojelulakiin (1096/1996) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissääöksellä tai yksityisten suojelualueiden rauhoitus-päätöksellä. Luonnonsuojeluyistä annettu rajoitus perustuu siihen, että eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii (luonnonsuojelulaki 18 ja 24 §:t). Rajoitusvyöhykkeitä ovat myös Puolustusvoimien liikkumiskieltovyöhyke ja rajavyöhyke." (Kuvat 8a, 8b)

Nimi	Rajoitusaika alkaa	Rajoitus päättyy	Pinta-ala (ha)	Peruste
Pinta-ala yhteensä (ha):				Osuus suunnittelualueesta (%):

Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet

Yksityisillä suojelualueilla ei ole liikkumisrajoitusalueita (pl. moottoriajoneuvoilla kulkeminen), eikä niille esitetä uusia rajoituksia.

TOTEUTUS

14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Luonnonsuojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyyppeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.

Luonnonsuojelu		
Toimenpide	Kiireellisyys	Kuvaus
Metsän ennallistaminen	Kiireellinen (3–5 v)	Komion palojatkumoaluetta ylläpidetään säännöllisin ennallistamispoltoin. Poltot hillitsevät harjumetsien umpeenkasvua ja turvaavat paahdelajiston elinolosuhteiden säilymistä. Polttoja toteutetaan n. 5–10 ha:n alalla kerrallaan, n. kolmen vuoden välein. Ennallistamispoltoja voidaan toteuttaa myös varsinaisen suunnittelualueen ulkopuolelle jääneellä, HKS-työn loppuvaiheessa valtiolle suojelutarkoituksiin hankituilla Komion alueella. (Kuva 10)
Harjun paahdealueen hoito	Kiireellinen (3–5 v)	Kangasajuruohon ja muun paahteisuudesta riippuvaisen lajiston elinolosuhteita parannetaan ja hoidetaan suojelualueilla mm. kivennäismaiden paljastamisella ja siirtoistutuksilla. Kivennäismaan laikuttaista paljastamista tehdään Komiolla n. 6 ha:n alueella 10 vuoden aikana. Kuusialikasvosta poistetaan ja puustoa harvennetaan valoisuuden lisäämiseksi ja maiseman hoitamiseksi n. 5 ha:n alalla 10 vuoden aikana. (Kuva 10)
Avoimen ja puustoisin perinneympäristön hoito	Jatkuva	Komion Luutasuon tilan (ent. metsänvartijan tila) laidunnusta jatketaan n. 15 ha:n alalla sekä paahdelajiston (kangasajuruoho, kissankäpälä, uhanalainen hyönteislajisto) että avoimen sekä puustoisin perinnebiotoopin hoitamiseksi. Laitumen koko kasvaa hieman verrattuna aiempaan. (Kuva 10)
Muun lajin elinympäristön hoito, lisäksi tekstikenttään laji	Tarpeen mukaan	Muuta uhanalaista lajistoa hoidetaan mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan (mm. uhanalaisen lajin tekopesien ylläpito ja metsäitukan hoito puronvarressa).
Haitallisen lajin vähentäminen/poisto	Jatkuva	Haitallisia vieraslajeja poistetaan ja vähennetään (esim. lupiini, supikoira, minkki). Metsähallitus voi hakemuksesta myöntää pienpetojen pyynnin poikkeuslupia Komion luonnonsuojelualueelle (Asetus 383/1995, 5 §).
Lajin siirto/palautus	Vähemmän kiireellinen (6–10 v)	Hämeenkylmänkukan esiintymiä lisätään kylvö- ja siirtoistutusten avulla.
Seuranta	Kiireellinen (3–5 v)	Hämeenkylmänkukan esiintymien tilaa seurataan säännöllisesti.

Luontoarvojen suojelu ja hoito	Kiireellinen (3–5 v)	Hoito- ja käyttösuunnitelmaprojektin loppuvaiheessa Metsähallituksen Luontopalvelujen hallintaan siirtyi uusia, suojelutarkoituksiin valtiolle hankittuja alueita Komion ja Kerityn ympäristöstä. Komion uudet alueet täydentävät merkittävästi suojeltua harjukokonaisuutta. Alue on pääosin mäntyvaltaista harjumetsää. Valtaosa puustosta on iältään 50–80-vuotiasta. Alueella on neljä lampea, Iso-Malvan rantaa ja muutamia suppasoita. Itäosa on geologiaaltaan deltaa ja länsiosa pitkittäisharjumuodostumaa, jossa on paljon suppia. Harju ja delta jatkuvat suoraan Metsähallituksen puolelle muodostaen kiinteän kokonaisuuden. Alueella on hoidettu paahdeympäristöjä mm. hakkaamalla valorinteistä puustoa ja tekemällä luonnonhoidollisia kulutuksia. Toimilla on hoidettu pääasiassa alueella esiintyvää kangasajuruohoa ja kissankäpälää sekä niitä ravintonaan käyttäviä selkärangattomia. Paahdeympäristöjen hoitoa on tärkeää jatkaa mm. ennallistamispoltoin harjualueen etelä- ja länsirinteillä. (Kuva 10)
Kulttuuriperinnön suojelu		
Toimenpide	Kiireellisyys	Kuvaus
Kulttuuriarvojen suojelu ja hoito	Erittäin kiireellinen (1–2 v)	Iso-Melkuttimen eräsija varustetaan kohdeopasteella, jossa kerrotaan muinaisjäänneksen olevan lain nojalla rauhoitettu. Tietoa eräsjasta välitetään myös alueen verkkoviestinnässä.

Luonnonsuojelu: yksityiset maat ja YSA-alueet		
Yksityisillä luonnonsuojelualueilla esiintyy uhanalaista sammal- ja putkilokasvilajistoa (metsälitukka, harsosammal, röhysara, suopunakämmekä), joiden elinympäristöjä voidaan hoitaa maanomistajan ja Hämeen ELY-keskuksen suostumuksella. Lisätietoa lajeista ja niiden hoitosuosituksista on Suomen ympäristökeskuksen lajikorteissa: www.ymparisto.fi/metsalajiesittely (55).		
Kulttuuriperintön suojelu: yksityiset maat ja YSA-alueet		

15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö		
Selite	Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua, koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti määritellään riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa.		
Käyntimääräennuste	30 000	Vuosi	2034
Kysynnän kuvaus (tavoitetilassa) ja muutos nykytilaan			
<p>Maakylän–Räyskälän alue on tavoitetilassaan monipuolisia, ympärivuotisia luontoliikunta- ja virkistysmahdollisuuksia tarjoava kohde. Luontoliikunnan suosion kasvu tuo todennäköisesti tulevaisuudessa alueelle entistä enemmän virkistyskäyttäjiä lähikaupungeista ja pääkaupunkiseudulta ja alue voikin osaltaan tasata pääkaupunkiseudun ruuhkaisten suojelualueiden kävijäpainetta. Kasvua kävijämääriin on odotettavissa myös mm. Räyskälän Ilmailukeskuksen käynnissä olevasta kehitystyöstä johtuen (tonttien kaavoitus, ilmailutoiminnan siirtyminen Malmilta Räyskälään).</p> <p>Suojelualueilla havaitaan jo nykyisillä käyntimäärillä haitallisia lieveilmiöitä, mm. liiallista kulumista ja luvatonta tulentekoa. Vaikka kasvua ei aktiivisesti tavoitella, näköpiirissä ei ole syitä, miksi kävijämäärien kasvukehitys kääntäisi suuntaansa lähivuosina. Luontoarvojen turvaamiseksi ja ristiriitojen vähentämiseksi on tärkeää huolehtia opastus- ja palveluvarustuksen asianmukaisesta kunnosta ja mitoituksesta.</p> <p>Suunnittelualueen nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus on esitetty kuvissa 9a ja 9b.</p>			

Viestinnän ja opastuksen toimenpiteet

Toimenpide	Kiireellisyys	Kustannus (€)	Kuvaus
Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut)	Kiireellinen (3–5 v)		Tulentekopaikoille ja varausleirialueille laaditaan retkeilytapaohjeistusta sisältävät opasteet, joissa kerrotaan jokamiehen oikeuksista ja suojelualueilla sallituista ja kielletyistä toimista. Hyviä retkeilytapoja ja ohjeita nostetaan esiin myös alueen verkkoviestinnässä.
Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut)	Erittäin kiireellinen (1–2 v)		Paahdeympäristöstä ja sen hoidosta kertovat pienet kohdeopasteet laaditaan sopiviin kohtiin olemassa olevien reittien varrelle.
Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut)	Erittäin kiireellinen (1–2 v)		Melkuttimin ja Komion sekä varausleiripaikkojen Luontoon.fi-sivujen ajantasaisuus tarkistetaan ja sivut päivitetään tarvittaessa osin. Asiakkaille Retkikartta.fi-sovelluksen kautta näkyvän tiedon ajantasaisuuden varmistamiseksi on tärkeää huolehtia rakenteita koskevan tiedon oikeellisuudesta Metsähallituksen palveluvarustuksen paikkatietosovellus PAVEssa.
Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Ei kiireellinen (yli 10 v)		Kirkasvetisen Iso-Melkuttimin pohjassa sijaitseville liistekatiskoille olisi mahdollista toteuttaa snorklaajille ja sukeltajille suunnattu vedenalainen luontopolku vesialueen omistajan (osakaskunta) luvalla. Alueen kulttuurihistoriasta kertovaa kohdetta voisi hyödyntää maasto- tai mobiiliopasteissa.

Retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet			
Toimenpide	Kiireellisyys	Kustannus (€)	Kuvaus
Virkistys- ja luontomatkailukäytön edistäminen	Jatkuva		Metsähallitus osallistuu omalta osaltaan mm. Ilvesreitien kehitystyöhön ja mahdollisuuksien mukaan erilaisiin hankkeisiin alueen luonnonarvojen ja palvelu- sekä tapahtumatarjonnan ylläpitämiseksi.
Kävijäseuranta/tutkimukset	Kiireellinen (3–5 v)		Alueella voidaan toteuttaa kävijätutkimus ja asentaa kävijälaskurit soveltuviin kohteisiin.
Palveluvarustuksen (uudis)rakentaminen	Kiireellinen (3–5 v)		Iso-Melkuttimen Purinlahdelle perustetaan maksullinen veneenpitopaikka. Melkuttimien rannoilla luvattomasti säilytettävien veneiden omistajat selvitetään ja veneidenpito ohjataan luvalliselle kohteelle. Hylätyt veneet poistetaan.
Palveluvarustuksen (uudis)rakentaminen	Erittäin kiireellinen (1–2 v)		Melkuttimilla esiintyvää maastoliikennettä ja metsäteillä ajamista pyritään vähentämään puomittamalla suojelualueen sisällä kulkevia metsäteitä ja lisäämällä virallisia pysäköintialueita. Iso-Melkuttimella pysäköinti ohjataan etäämmäs tulipaikan tuntumasta ja ajoneuvoliikenne tulipaikalle estetään siten, että tarpeellinen liikenne turvataan (huolto, kiinteistönomistajat, sukeltajat). Suojelualueen rajalle voidaan asentaa puomit Räyskälän suunnasta tuleville (2 kpl) sekä Tammelan Kaitajärven länsipuolelta Saarijärven tien suunnasta tuleville metsäteille (1 kpl). Puomien ym. lopullinen sijoituspaikan valinta tehdään tarkemman toimenpidesuunnittelun yhteydessä. Komionlammen varausleiripaikan ylimääräistä tienkäyttöä hillitään mm. opastein ja ajokieltomerkein.
Palveluvarustuksen (uudis)rakentaminen	Kiireellinen (3–5 v)		Melkuttimien alueella on tarve rakentaa uutta palveluvarustusta lisääntyvän kävijämäärän aiheuttamien haittavaikutusten ehkäisemiseksi ja kulutuksen keskittämiseksi. Tammelan Kaitajärvelle vakiintunut luvaton tulipaikka voidaan muuttaa huolletuksi tulentekopaikaksi kuivakäymälöineen. Sen käyttö voidaan järjestää myös osin vuokrausperustaisesti niin, että ryhmillä olisi mahdollisuus vuokrata kohde lyhyeen leiriytymiseen (1-3 yötä). Muut rannoille muodostuvat luvattomat nuotiokehät poistetaan huoltokäyntien yhteydessä. Uudet infotauluihin varustetut pysäköintialueet perustetaan Melkuttimentielle, Tammelan Kaitajärven länsipuolelle ja pohjoisessa Härkätien varteen. Komion Luutasyrjän pysäköintialuetta Piipalantien varressa on tarve laajentaa. Palveluvarustuksen laajentaminen edellyttää ulkopuolista- tai hankerahoitusta ja ylläpitosopimusta ulkopuolisen toimijan kanssa sekä tarvittavien tienkäyttöoikeuksien järjestämistä.
Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Kiireellinen (3–5 v)		Umpeenkasvaneita maisemanäkymiä voidaan pienimuotoisesti avata reittien varrelta vesistöjen läheisyydessä.
Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Kiireellinen (3–5 v)		Komionlammen varausleiripaikan liiteri- ja käymälärakennusten ympäristöä avarretaan poistamalla tiheiköksi kasvanutta nuorta puustoa. Rannassa sijaitsevan tulipaikan turvallisuutta parannetaan.

Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Jatkuva		Olemassa olevan palveluvarustuksen ylläpitoa jatketaan sopimuksin paikallisten toimijoiden kanssa.
Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Kiireellinen (3–5 v)		Melkuttimien pyöräreitti linjataan kokonaan järvien pohjoispuolelle yksityisille maanomistajille aiheutuvan häiriön välttämiseksi. Komion pyöräreitin kulutusvaikutusta maastossa seurataan ja tarvittaessa Komionvuorella jyrkkiin kohtiin asennetaan maa-aineksen valumista vähentävät esteet. Komiolla osin yksityismailla kulkeville reiteille pyritään löytämään valtion maalla kulkeva linjaus.

Yksityiset maat ja YSA-alueet

Yksityisomistuksessa oleville alueille ei ohjata virkistyskäyttöä.

16 Erätalouden toimenpiteet

Vastuuprosessi	Erä
Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.
Metsästys ja riistanhoito	
Kuvaus alueen metsästyskäytön muutoksesta	
Suunnittelualueen valtionmaiden tuleva metsästyskäyttö ratkaistaan säädösvalmistelussa luonnonsuojelulain (1096/1996) ja suojeluohjelmien tavoitteiden pohjalta. Suojeluun varatut valtiomaat perustetaan luonnonsuojelualueiksi. Perustamiseen saakka metsästystä voidaan harjoittaa voimassa olevien vuokrasopimusten mukaisesti. Yksityisten luonnonsuojelualueiden metsästyskäytännöt on määritellyt alueiden rauhoitusmääräyksissä, eikä valtion alueiden perustaminen luonnonsuojelualueiksi vaikuta yksityismaiden metsästyskäytäntöihin.	
Riistakantojen kestävän hyödyntämisen suunnittelu	
-	
Riistanhoitotyöt ja rakenteet sekä valvonta	
-	

Metsästys metsästyslain 8§ perusteella valtion alueilla				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsästyslain 8§ aluetta (kunnan asukkailla vapaa metsästys-oikeus)				-
Yleiset vesialueet (metsästys-oikeus metsästyslain 7§ mukaisesti)				-

Muutos metsästyksen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsähallituksen pienriistan metsästysalue				-
Metsähallituksen hirvieläimen metsästysalue				-
Metsähallituksen pienriistan sopimusmetsästysalue	Ei muutu		1 580,00	Ks. Nykytilan kuvaus
Metsähallituksen hirvieläimen sopimusmetsästysalue	Ei muutu		1 580,00	Ks. Nykytilan kuvaus
Muutos metsästyskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsähallituksen hallinnoima metsästyskäytön ulkopuolinen alue	Ei muutu		220,00	Komion luonnonsuojelun perustamisasetuksessa (383/1995) on sallittu hirvieläinten ajo Metsähallituksen luvalla. Alueesta on vuokrasopimus.
Metsähallituksen hallinnoiman alueen paikalliset/ajalliset rajoitukset	Ei muutu		0,0	Metsästysaikaisten mukaiset rajoitukset.
YSA-alueiden metsästyskielto-alueet	Ei muutu		0,64	Jussilan tilan (YSA203969, MH:n hallinnassa), Kalliolan luonnonsuojelun alueen (YSA045149) ja Yli-Myllyn yksityisillä luonnonsuojelun alueilla kaikki metsästys on kielletty.

Kalastus
Kalaveden ja kalakantojen hoito
Suunnittelualueeseen kytkeytyvissä suurissa järvissä (Keritty, Punelia) ja niiden laskujoissa (mm. Rautajoki) on esiintynyt luonnonkantaista taimenta ja virtavesissä on tehty kutupaikkojen kunnostuksia. Palolammista alkava kirkasvetinen Palojoki on suunnittelualueelle sijoittuvasta alkuosastaan hyvin luonnontilainen. Sakaraan laskeva puro olisi kunnostettavissa potentiaalliseksi taimenpuroksi. Samoin potentiaalia on Melkuttimien kirkasvetisillä laskupuroilla.
Alueen kalastuskäytön muutos
Ei muutosta

Muutos kalastukseen KL perusteella yleisillä vesialueilla ja muutokset yleiseen kalastusoikeuteen (pilkkiminen, onkiminen...)				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Yleiset vesialueet (kalastuslaki)				-
Muutos kalastukseen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsähallituksen lupakalastus- aluetta	Ei muutu		21,25	Rajalammi, Kieppilammi, Palolammi, Kalaton ja Kalevanlammi kuuluvat Metsähallituksen Etelä-Suomen vapalupa-alueeseen (7413). Kisäksi Palolammi, Kalaton ja Kalevanlammi kuuluvat Häme ja Satakunta -pyydyslupa-alueeseen (6004).
Metsähallituksen vuokra-aluetta				-
Muutos kalastuskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
YSA -alueiden kalastuskieltoalueet	Ei muutu			Kalliolan luonnonsuojelualueella (YSA045149) ja Yli-Mylllyn luonnonsuojelualueella (YSA204727) kaikki kalastus on kielletty.
Kalastusrajoitukset				
Paikalliset erityisoikeudet				

Erätalouden toimenpiteet						
Karttateksti	Toimenpide	Määrä	Yksikkö	Kiireellisyys	Kustannus (€)	Kuvaus

Muut alueet (YSA- ja yksityisalueet) ja mahdolliset suositukset: Metsästys / Kalastus
-

17 Muut luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualan luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.
Marjastus ja sienestys	Sallittu
Perustelu	
Luontaiselinkeinot (sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)	
Kuvaus	
-	

Maastoliikenne ja muu liikenne		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Maastoliikenne talvi- / kesäkaudella	Ei muutu	<p>Valtion suojelualueiden maastoliikenteen säätelystä noudatetaan Metsähallituksen luontopalvelujohtajan vahvistamia maastoliikenneperiaatteita (Metsähallitus 2018). Maastoliikenne valtion mailla vaatii Metsähallituksen luvan. Yksityisillä suojelualueilla noudatetaan kunkin alueen rauhoitusmääräyksiä (liite 1).</p> <p>Suunnittelualueelle ei myönnetä maastoliikennelupia virkistystarkoituksiin. Maastoliikennelupa voidaan myöntää reittien ja muun palveluvarustuksen huoltoon liittyvään välttämättömään ajoon (esim. latupohjien ajaminen ja ylläpito). Huoltoon liittyvä maastoliikenne pyritään keskittämään talviaikaan, jolloin ajosta aiheutuvat maastovauriot jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Harkinnan mukaan maastoliikennelupa voidaan myöntää myös esim. yleisötapahtuman järjestämistä varten.</p> <p>Vesialueella liikutaan vesilain (587/2011) vesien yleiskäyttöoikeuden perusteella ja jääpeitteisellä vesialueella maastoliikennelain (1710/1995) mukaisesti vesilain vesien yleiskäyttöoikeuden perusteella.</p>

Liikkuminen ja leirytyminen		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Pyöräily	Ei muutu	Pyöräily- ja maastopyöräily on suunnittelualueella sallittua olemassa olevalla polku- ja tieverkostolla siten, että huomioidaan reittien muut käyttäjät. Pyöräilyyn osoitetaan kaksi reittiä, joilla pyöräilyä ohjataan sitä parhaiten kestäville alueille, pois kävijäturvallisuuden ja uhanalaisen lajiston kannalta herkimmiltä reitinosilta. Pyöräilyn aiheuttamaa kulutusta seurataan ja tarvittaessa reittilinjauksia voidaan muuttaa suunnitelmakaudella. Harjumaastossa kulutuksella on myös positiivisia vaikutuksia kivennäismaapaljastumia elinympäristöönsä tarvitsevalle paahdelajistolle.
Ratsastus	Ei muutu	Ratsastus on kielletty pyöräilyyn osoitetuilla reiteillä. Muulla olemassa olevalla polku- ja tieverkostolla ratsastus on sallittua siten, että huomioidaan reittien muut käyttäjät.
Koiravaljakkotoiminta	Ei muutu	Koiravaljakkotoiminta on sallittua alueen teillä ja pyöräilyyn osoitetuilla reiteillä. Koiravaljakkotoiminta on alueella hyvin vähäistä.
Kalliokiipeily	Ei muutu	Suunnittelualueella ei ole kiipeilyyn soveltuvia kohteita.
Leirytyminen	Ei muutu	Lyhytaikainen leirytyminen on sallittua jokamiehenoikeudella. Leirytymistä pyritään ohjaamaan merkittyjen tulipaikkojen yhteyteen. Suuret ryhmät ohjataan ensisijaisesti Komionlampien tai Palolammin varattaville leiripaikoille.
Tulenteko	Ei muutu	Avotulenteko on kielletty ilman maanomistajan lupaa. Suunnittelualueella avotulenteko on sallittu vain tarkoitukseen osoitetuilla rakennetuilla tulentekopaikoilla käyttäen ainoastaan paikalle tarkoitusta varten erikseen tuotua polttopuuta. Nuotiota tai muuta avotulta ei saa syyttää, jos olosuhteet kuivuuden, tuulen tai muun syyn takia ovat sellaiset, että metsäpalon, ruohikkopalon tai muun tulipalon vaara on ilmeinen (Pelastuslaki 379/2011, 6 §). Maasta irrallaan olevia retkikeittimiä ei katsota avotuleksi ja niiden käyttö on sallittu.
Järjestetyt tapahtumat ja seuratoiminta		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Partioleiri	Ei muutu	Partio- ja muita leirejä voidaan järjestää Komionlampien ja Palolammin varausleiripaikoilla. Leirin osanottajien enimmäismäärä on Palolammella 80 hlö ja Komionlammilla 50 hlö. Komionlammilla ei ole pysäköintitilaa usealle ajoneuvolle. Muu kuin varaukseen liittyvä välttämätön huoltoliikenne leirialueelle johtavalla yksityisellä on kielletty.
Muu järjestetty maastotapahtuma	Ei muutu	Valtion alueilla järjestettävät kokoontumislain (30/1999) mukaiset yleisötilaisuudet edellyttävät Metsähallituksen suostumusta tai lupaa. Suostumusta tai lupaa edellyttävät myös sellaiset valtion alueilla järjestettävät tilaisuudet, joista voidaan olettaa aiheutuvan vähäistä suurempaa haittaa esimerkiksi kasvillisuudelle tai muulle lajistolle. Tällaisia tapahtumia voivat olla esim. urheilu-, suunnistus- ja muut maastotapahtumat, jotka sijoituvat kokonaan tai osin suunnittelualueelle. Tarvittaessa käytettävät alueet määritellään luvassa. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla noudatetaan kunkin alueen rauhoitusmääräyksiä (liite 1).

Luonnonvarojen käyttö		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Maa-ainesten otto	Ei muutu	Maa-ainesten otto valtion suojelualueilla on kielletty. Valtion metsätalousalueilla ei harjoiteta maa-ainesten ottoa. Yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräykset kieltävät maa-ainesten oton (liite 1).
Polttopuun otto	Ei muutu	Polttopuun otto valtion alueilla on kielletty. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla toimitaan alueen rauhoitusmääräysten mukaisesti (liite 1).
Pohjaveden otto	Ei muutu	

Metsätalous		
Tavoitteet		
Suojeluun varatuilla valtion mailla ei harjoiteta metsätaloutta.		
<p>Suurin osa suunnittelualueella sijaitsevista valtion metsätalousalueista on tutkimusmetsiä (n. 51 ha). Ne ovat Metsähallitus Metsätalous Oy:n hallinnassa ja niissä toimitaan Metsähallituksen ja Luonnonvarakeskuksen (aik. Metsäntutkimuslaitos) välisen puitesopimuksen mukaisesti LUKE:n määrittelemällä tavalla. LUKE määrittelee tutkimusmetsiä koskevat hoidon ja käytön yleiset tavoitteet ja laatii tutkimusmetsien metsänhoito-ohjeet. (56)</p> <p>Suunnittelualueen muilla metsätalousalueilla (n. 16 ha) metsätaloutta harjoitetaan Metsähallitus Metsätalous Oy:n ympäristöoppaan mukaisesti. (57)</p>		
Toimenpiteet (menetelmät ja rajoitukset)		
<p>Tutkimusmetsien ensisijaisena tehtävänä on palvella tutkimuksen tarpeita. Metsähallitus hoitaa ja käyttää suunnittelualueen tutkimusmetsiä Luonnonvarakeskuksen ohjauksen mukaisesti. Luonnonvarakeskus hyväksyy alueella toteutettavat toimenpiteet. Tutkimusmetsässä voi sijaita Luonnonvarakeskuksen omistuksessa tutkimuksen tarpeisiin liittyviä rakennuksia tai rakennelmia. (56)</p>		
Metsätalouuskäytön muutos Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla		
Mt-käytössä (ha)	Rajoitetussa mt-käytössä (ha)	Muutoksen kuvaus
0,00	66,61	Ei muutosta.

Toimenpiteet Natura It-kuvioilla

Suunnittelualueella sijaitsee n. 16 ha Metsähallitus Metsätalous Oy:n hallinnassa olevaa monikäyttömetsää. Sen Natura-arvot turvataan maa-aineslain mukaisessa menettelyssä, mikä sallii metsätalouden harjoittamisen alueella. Metsätaloustoiminta ei kuitenkaan saa heikentää Natura-alueen suojeluperusteena olevia luontotyyppisiä tai lajeja.

Suunnittelualueen monikäyttömetsät ovat direktiiviluontotyyppiä harjumetsät (edustavuus merkittävä ja ei-merkittävä). Kuvioiden käsittelyssä toimitaan Metsähallitus Metsätalous Oy:n ympäristöoppaan mukaisesti siten, että harjumetsät-luontotyyppin edustavuus kuvioilla säilyy tai paranee. (57)

Suosituksia yksityismaiden metsäsuunnitteluun

Hoito- ja käyttösuunnitelma ei ohjaa metsätaloutta Maakylän–Räyskälän Natura-alueen yksityisillä mailla. Toiminnassa on kuitenkin huolehdittava, ettei Natura-alueen suojeluperusteena olevia luontotyyppisiä tai lajeja heikennetä.

Harjumetsää ja paahdeympäristöjä sisältävillä yksityisillä metsätalousmailla voidaan metsänhoidossa suosia peitteisen kasvatustavan sijaan avarampaa kasvatustapaa. Paahdeympäristöjen tilaa voidaan ylläpitää ja parantaa esimerkiksi tekemällä ryhmittäisiä harvennuksia ja pienaukkoharvennuksia lännen ja etelän suuntaisilla jyrkillä paisterinteillä, suosimalla kulotusta metsiä uudistettaessa ja noudattamalla myös taimikon perustamis- ja harventamisvaiheessa ryhmittäistä taimien sijoittelua: paahteisilla paikoilla istutus harvempaan, varjoisemmillä pohjois-/itärinteillä tiheämpään.

Ohjeita harjumetsien käsittelyyn on Metsähallituksen julkaisuissa Metsien ennallistamisen ja luonnonhoidon opas (58) sekä Metsähallitus Metsätalous Oy:n Ympäristöopas (57).

18 Hallinto	
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualueen hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualueen hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojelualueen mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.
Suunnittelualueesta vastaavat tahot	
<p>Suunnittelualueen valtion maat ovat Metsähallituksen luontopalvelujen ja Metsähallitus Metsätalous Oy:n hallinnassa. Tutkimusmetsät ovat MH MT Oy:n hallinnassa ja niiden hoitoa ja käyttöä ohjaa Luonnonvarakeskus (LUKE).</p> <p>Yksityisiä luonnonsuojelualueita (YSA) hallinnoivat niiden maanomistajat, jotka antavat luvan luonnonhoito- ja ennallistamissuunnitelmien laatimiseen ja toteuttamiseen omistamillaan alueilla.</p> <p>Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee YSA-kohteita koskevat rauhoituspäätökset, käsittelee niitä koskevat poikkeusluvut ja hyväksyy YSA-kohteille laaditut hoito- ja toimenpidesuunnitelmat. ELY-keskus antaa lausunnon luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaisista, Natura-alueelle tai sen läheisyyteen suunniteltavien hankkeiden vaikutusten arvioinnista. ELY-keskus ottaa vastaan luonnonsuojelulain 65b §:n mukaiset ilmoitukset Natura-alueeseen vaikuttavista toimenpiteistä ja voi tarvittaessa kieltää tai rajoittaa toimenpiteen toteuttamista.</p>	

Suojelualueen perustamistoimet	
Toimenpide	Kuvaus
Suojelualueen perustamistoimet	Suojeluun varatut valtion maat Melkuttimien, Purinsuon ja Kerityn alueella perustetaan luonnonsuojelualueeksi ympäristöministeriön tai valtioneuvoston asetuksella. Perustettavalle luonnonsuojelualueelle annetaan luonnonsuojelulain mukaiset rauhoitusmääräykset (LsL 1096/1996, §13-15, 17-17a).
Suojelualueen/-eiden laajentaminen	Komion ympäristössä olevat Luontopalvelujen hallinnassa olevat ja mahdollisesti tulevat alueet liitetään osaksi Komion luonnonsuojelualueutta tai vaihtoehtoisesti perustetaan omana luonnonsuojelualueenaan.
Kiinteistönmuodostamistoimet	Säädösvalmistelun jälkeen luonnonsuojelualueista muodostetaan suojelualuekiinteistö kiinteistötoimituksessa. Komion luonnonsuojelualueen kiinteistötoimitus on valmistunut. Luonnonsuojelualueiden rajat merkitään maastoon lainsäädännön edellyttämällä tavalla.
Käytön ohjaus ja maankäyttöön vaikuttaminen	

Toimenpide	Kuvaus
Käytön ohjaus vyöhykkeiden tai rajoitusalueiden avulla	Suunnittelualueelle määritellään retkeilyn ja luontomatkailun vyöhyke, jossa ylläpidetään ja kehitetään retkeilyn palveluvarustusta, sekä syrjävyöhyke, jolle ei ohjata virkistyskäyttöä. Eri harrastusmuotoja ohjataan omille reiteilleen.
Järjestyssäännön laatiminen/päivitys	Säädösvalmistelun jälkeen luonnonsuojelualueille laaditaan niiden rauhoitusmääräyksiin perustuva luonnonsuojelulain (1096/1996) 20 §:n mukainen järjestyssääntö.
Valvonta (mm. erävalvonta)	Häiritsevään ja luvattomaan toimintaan puututaan. Valvontaa suorittaa erävalvojen lisäksi huolto- ja luonnonhoitotöissä liikkuva henkilöstö. Valvonta on luonteeltaan ennaltaehkäisevää.
Edunvalvonta	Edunvalvonnalla (mm. lausunnot) pyritään vähentämään maankäyttöhankkeiden ym. suojelualueisiin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia.

Valmiudet		
Tyyppi	Valmius	Kuvaus
Metsäpalontorjuntasuunnitelma	On	Metsäpalotilanteessa toimitaan Metsähallituksessa sovittujen menettelytapojen ja ohjeistuksen mukaisesti.
Palvelurakenteiden turvallisuus		
Tyyppi	Valmius	Kuvaus
Kohteiden nimi- ja koordinaattimerkinnät	On	Kohteiden nimi- ja koordinaattimerkinnät merkitään jokaiselle tulipaikalle ja leirialueelle.
Pelastusyhteistyö	On	Pelastusviranomaiset
Yhteistyö		
Tyyppi	Valmius	Kuvaus
Alueellinen ja paikallinen yhteistyö	On	Metsähallitus hoitaa hallinnassaan olevia alueita yhteistyössä paikallisten ja maakunnallisten sidosryhmien kanssa. Tärkeimpiä yhteistyötahoja ovat alueen sijaintikunnat, paikalliset maanomistajat, osakaskunnat, metsästysseurat, Hämeen ELY-keskus, Hämeen liitto, Hämeen virkistysalueyhdistys, Lopen Samoojat ry, Riitalan yhteismetsä, Luonnonvarakeskus, GTK, Räyskälän ilmailukeskus, Puolustusvoimat, retkeily- ja luonnonsuojelujärjestöt ja museoviranomaiset.

Muu rakennuskanta (ei retkeily / virkistyskäytössä oleva)				
Toimenpide	Kohde (nimi)	Omistaja	Kpl	Kuvaus
Vuokrasopimus	Kalattoman mökki ja ulkorakennukset	Yksityinen	3	Sopimusnumero 39657

YSA-alueet ja muut yksityisessä omistuksessa oleva alueet

ELY-keskus arvioi toimialueellaan yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräysten päivittämistarpeet ja sopii tarvittaessa uusista rauhoitusmääräyksistä maanomistajan kanssa. Yksityisten luonnonsuojelualueiden ja rajoitusalueiden rajat merkitään maastoon tarpeen mukaan.

19 Resurssit

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjataan muita tahoja, kuten ELY-keskusta tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat	2018

	Jatkuvaluonteiset kulut €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja
Rakennelmat	8 000	36 000	Alueella kulkevan Ilvesreitlin ja siihen liittyvien levähdyspaikkojen ylläpito on käyttöoikeussopimuksella Hämeen virkistysalueyhdistyksen ja Lopen kunnan vastuulla. Melkuttimilla Lopen kunta hoitaa rakenteiden huollon ja ylläpidon ostopalveluna. Komiolla reittejä ja Luutalammin tulentekopaikkaa huoltaa Lopen Samoojat ry. Varausleiripaikat Komiolla ja Palolammilla ovat Metsähallituksen huollossa. Jatkuvaluonteisiin kuluihin sisältyvät MH:n vastuulla olevat ylläpitokulut. Kertaluonteiset kulut ovat suunnitelman mukaisten pysäköintialueiden, puomien ja tulentekopaikan toteuttamiseen liittyviä kustannuksia.
Opastuspalvelut ja opastusvies-tintä	1 000	14 000	Verkkosivujen ylläpidon sekä asiakaspalvelun henkilöstökulut. Kertaluonteiset kustannukset ovat maasto-opasteiden suunnittelu- ja toteutuskustannuksia.
Kävijälaskenta, kävijä-, yritys- ym. tutkimukset		15 000	Kävijälaskenta siirrettävillä ja etäluettavilla EcoCounter -laskureilla, sis. laskureiden hankinta-, kalibrointi-, henkilöstökulut (siirrettävien laskureiden hankintakulut eivät kohdistu pelkästään ko. alueelle). Kulut ovat kertaluonteisia, mutta kävijälaskenta olisi hyvä toistaa n. 3 vuoden välein. Yhden laskentakerran kulut n. 3000 €.
Virkistyskäyttö yhteensä	9 000	65 000	
Ennallistaminen	1 000		Palojatkumon ylläpito, kivennäismaalaikkujen teko. Toiminta ei ole vuosittaista, mutta säännöllisesti toistuvaa. Poltoissa ja harjujenhoitokohteilla kustannuksia pystytään kattamaan puutuloilla, joita syntyy kohteiden valmistelussa tehtävistä hakkuista. Kustannusarvio on nettokulu.

Lajistonhoito	3 000		Mm. hämeenkylmänkukan ja muun paahdelajiston hoito ja seuranta.
Muu luonnonhoito	1 000		Laidunnus, kuusialikasvosten poisto jne.
Luonnonsuojelu yhteensä	5 000		
Arkeologiset kohteet		500	Melkuttimen eräsijan varustaminen opasteella
Kulttuuriperintö yhteensä		500	
Kiinteistötekniset kulut		30 000	Suojelualueen kiinteistönmuodostus
Muut hallintokulut	2 000		Henkilöstökulut (valvonta, luvat, sopimukset, edunvalvonta, sidosryhmäyhteistyö jne.).
Hallinto- ja muut kulut yhteensä	2 000	30 000	
Kaikki yhteensä	16 000	95 500	Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (15 vuotta) €
			335 500

20 Osallistaminen	
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on: saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.
Osallistamistapa	Osallistetut tahot
Proejektiryhmä / yhteistyöryhmä	Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Yhteistyöryhmä	Lopen kunta
Yhteistyöryhmä	Tammelan kunta
Yhteistyöryhmä	Hämeen liitto ja Hämeen Virkistysalueyhdistys
Yhteistyöryhmä	Lopen Samoojat ry
Yhteistyöryhmä	Poronpolku ry
Yhteistyöryhmä	Pihadesign K. Wegelius
Kahdenvälinen neuvottelu	Luonnonvarakeskus
Kahdenvälinen neuvottelu	Riihimäen Urheilusukeltajat ry
Kahdenvälinen neuvottelu	Yksityinen maanomistaja

Yksityisten maanomistajien osallistaminen (Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet)

Suunnittelualueella on kahdeksan yksityisessä omistuksessa olevaa luonnonsuojelualuetta, joille ei kuitenkaan ohjata käyttöä tai osoiteta toimenpiteitä. Suunnittelun aloituksesta ja yleisötilaisuudesta tiedotettiin paikallismedioissa. YSA-alueiden kiinteistörekisteriin merkityjä maanomistajia lähestyttiin kirjeitse suunnitelman lähtiessä lausuntokierrokselle.

Avoimet osallistamistilaisuudet	Paikka	Pvm	Osallistajat (lkm)
Yleisötilaisuus	Lopen kunnantalo	04.03.2015	40
Yhteenveto osallistamisen vaikutuksesta suunnitelmaan			
<p>Keskeisistä sidosryhmistä koottiin yhteistyöryhmä tuomaan erilaisten käyttäjäryhmien ja viranomaistahojen näkökulmia suunnittelun tueksi. Yhteistyöryhmässä käsiteltiin suunnitelman päämääriä, tavoitteita ja toimenpiteitä suunnittelun eri vaiheissa. Ryhmän jäsenten kanssa käytiin vuoropuhelua suunnittelun kuluessa myös kokousten ulkopuolella, mm. maastokäynneillä.</p> <p>Kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa tavoitteena oli suunnittelusta tiedottamisen lisäksi kerätä osallistujilta tietoa suunnittelualueeseen liittyvistä paikallisista toiveista ja tarpeista. Tilaisuudessa nousi esiin mm. huoli luontoarvojen säilymisestä (lintujen pesimäaikainen häiriö, uhanalaisten kasvien tullaantuminen). Kritiikkiä kohdistettiin pystylahopuun tuottamiseen ennallistamistoimena. Luontoarvoiltaan häiriöherkimmät alueet on suunnitelmassa rajattu syrjävyöhykkeeksi, jolle ei ohjata virkistyskäyttöä. Rajoitusalueita ei kuitenkaan nähty tarpeellisiksi perustaa. Ennallistamistoimet painottuvat jatkossa palojatkumon ylläpitämiseen.</p> <p>Virkistyskäytön palvelurakenteiden sijoittamista ja tarpeettoman metsätie- ja maastoajon hillitsemisen keinoja pohdittiin yhdessä mm. ympäristön maanomistajien (Riitalan yhteismetsä) ja paikallisten yhdistysten (Lopen Samoojat ry, Riihimäen urheilusukeltajat ry) kanssa.</p>			
Lausunnot ja palaute			
Pyydetyt lausunnot (kpl)	22	Saadut lausunnot (kpl)	12

Lausuntokooste			
Lausunto ja lausuja	Suunnitelman osa/lo-make	Metsähallituksen vastine	Aiheutunut toimenpide
<p>Hämeen liitto</p> <p>Hämeen liitto kiittää mahdollisuudesta tutustua Maakylän–Räyskälän alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaan. HKS vaikuttaa kattavalta ja ottaa hyvin huomioon alueen tarpeet ja mahdollisuudet. Hämeen liitolla ei ole erityistä lausuttavaa hks:stä.</p>	Koko suunnitelma	-	-
<p>Tammelan kunta</p> <p>Tammelan kunnalla ei ole lausuttavaa hoito- ja käyttösuunnitelmasta.</p>	Koko suunnitelma	-	-

<p>Lopen kunta</p> <p>Kunnan organisaatiossa on sovittu, että kunnan lausunnon antaa ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva lupalautakunta. Lausunnon sisällöstä on keskusteltu reitistöjen ja niiden palveluvarustuksen osalta myös kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikön kanssa. Lopen kunnan lupalautakunta toteaa lausuntonaan Maakylän–Räyskälän alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnoksesta seuraavaa.</p> <p>Suunnitelma on laadittu huolellisesti ja perusteellisesti. Se on sisällöltään pääosin riittävä ja antaa suuntaviivat koko suunnittelujakson ajalle jakautuville hoito-, ylläpito- ja kehittämistoimenpiteille. Lopen kunnan tavoitteisiin kuuluu matkailupalvelujen ja retkeilyreitistöjen kehittäminen. On myönteistä, että nämä pyrkimykset sisältyvät myös Maakylän–Räyskälän alueen hoito- ja käyttösuunnitelman suunnittelukauden tavoitteisiin.</p> <p>Myönteistä suunnitelmassa on myös pyrkimys osoittaa erikseen mahdollisimman luonnonmukaisena säilytettävät ns. syrjävyöhykkeet (66 % suunnittelualueesta) ja runsaan käytön luontomatkailuvyöhykkeet, joille alueen virkistyskäyttö pyritään keskittämään. Tällöin luontomatkailuvyöhykkeellä retkeilyä ja luonnossa liikkumista voidaan ohjata tehokkaasti ja reitistöjen rakenteita viitoituksineen sekä palveluja nuotiopaikkoineen, laavuineen, venevalkamineen kehittää, jotta ne kestäisivät arvioidun lisääntyvän käyttäjämäärän kulutuksen ja käytön.</p>	<p>Koko suunnitelma</p>	<p>-</p>	<p>-</p>
<p>Suunnitelmassa esitetyn lisäksi maastoliikennelain vastaista moottorijoneuvoliikennettä alueella on estettävä vielä tiukemmin. Se on jo nyt ongelmana, etenkin Melkuttimien alueella. Maaston ja kasvillisuuden kulumista alueen kasvavan käytön takia tulee ehkäistä suunnitelmassa esitettyä tehokkaammin esimerkiksi tehostamalla yhä reitistömerkintöjä ja varustamalla kulumiselle arat alueet riittävillä kieltokylteillä.</p>	<p>Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet</p>	<p>Opastuksen parantaminen ja luvallisten pysäköintipaikkojen rakentaminen on Metsähallituksen kokemuksen mukaan tehokas keino ohjata suojelualueiden virkistyskäyttöä ja vähentää sen haittavaikutuksia. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään teiden sulkemista puoleksi Melkuttimien ympäristössä ja pysäköinnin ohjaamista luvallisille pysäköintipaikoille. Reittien merkintää voidaan kehittää yhteistyössä alueen palvelurakenteiden ylläpidosta vastaavien kanssa.</p>	<p>-</p>
<p>Kerityn suojeluyhdistys ry</p> <p>Kerityn Suojeluyhdistys ry perustettiin 1984 säilyttämään Kerityn ja sen ympäristön luontoarvoja. Suojeluyhdistyksellä on tällä hetkellä 217 jäsentä. Yhdistys toimii aktiivisesti Keritty järven hyväksi, toimintaa ohjaa vuotuinen toimintasuunnitelma.</p> <p>Keritty edustaa erämaatyypistä järviylängön vesialuetta, jonka luonnonmukaisuus tulee turvata Maakylän–Räyskälän Natura 2000 -suojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Luonnonmukaisuuden turvaamisessa on erityisen tärkeää, että Kerityn rantaviiva-alueelle ei kaavoiteta uusia asuin- tai virkistyskäyttöön tarkoitettuja tontteja ja Kerityn</p>	<p>Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet</p>	<p>Keritty ranta-alueineen kuuluu valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan. Rakentamattomat ranta-alueet on pääosin hankittu valtiolle suojelutarkoituksiin ja ne perustetaan säädösvalmistelussa luonnonsuojelualueiksi. Vesialueet ovat yksityisessä omistuksessa. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa Kerityn alue osoitetaan syrjävyöhykkeeksi, jolle ei aktiivisesti ohjata virkistyskäyttöä. Kerityn pohjoisosan länsirannalla kulkevaa ja Kivisammaljärven kiertävää Hämeen Ilvesreittiä on kuitenkin mahdollista käyttää ja ylläpitää. Uutta retkeilyä</p>	<p>-</p>

<p>alueelle ei luoda virkistysaluekulttuuria. Tämän johdosta Kanta-Hämeen 2006 maakuntakaavassa esiintyvistä ulkoilureittivarauksesta tulee luopua uudessa maakuntakaavassa. Näkemyksemme mukaan Kerityn ympärillä on riittävästi virkistyskäytössä olevia kansallispuistoja (Liesjärvi, Torronsuo, Komio), merkittyjä luontopolkuja (Poronpolku, Paaran Patikka, Luutasuo) ja virkistyskäytössä olevia retkikohteita (Melkutin, Kaartjärven ja Punelian melontareitit) turvaamaan kansalaisten mahdollisuus rentoutua luonnon keskellä. Keritty erityislaatuksena vesistöalueena vaatii myös erityislaatuisia toimia, joilla turvataan Kerityn vedenlaatu, kalakanta, eliöstö, kasvisto kuin linnusto. Täten Kerityn suojelustatus tulee nostaa erityissuojelua kaipaavaksi vesistö- ja luontokohteeksi, jotta proaktiivinen suojelu saa riittävän painoarvon. Erytissuojelua Keritty kaipaa mm. veden humuspitoisuuden lisääntymisen vuoksi. Humuspitoisuus on viime vuosina lisääntynyt metsäojitusten seurauksena. Kerityn valuma-alueelle kaavailtujen uusien metsäojitussuunnitelmien hyväksymisestä on syytä pidättäytyä ja vanhojen ojien korjaussuunnitelmia ei ole syytä hyväksyä. Edellä mainitut keinot nähdään suojelevan Kerityn luontaista eliö- ja kalakantaa muutoksilta ja säilyttävän Kerityn vedenlaadun virkistyskäyttöön soveltuvana myös tulevaisuudessa.</p> <p>Kerityn vedenlaadun seuranta tulee jatkossa tehdä useammin kuin nykyisellään, jossa mittausaika on kerran 5 vuodessa. Kerityn Suojeluyhdistyksen ehdoton kanta on, että vaikka historia on osoittanut muutoksien vedenlaadussa olleen pieniä, niin 5 vuotta on liian pitkä seuranta-ajaväli. Riski peruuttamattomiin muutoksiin on liian suuri, jos veden laatu tai olosuhdetekijät äkkiä muuttuvat. Jos Keritty saa erityisstatuksen vesiensuojelusta, niin tutkimustaajuuden nostaminen ja mittausuureiden monipuolistaminen olisivat toivottavia seurauksia.</p> <p>Pienpetojen metsästäystä tulee suosia ja kannustaa Kerityn ympäristössä, jotta luontainen vesi- ja kanalinnusto pysyisi hyvänä. Esimerkiksi supikoiran kannan kasvu on todennäköisesti vaikuttanut kanalintukannan pienentymiseen. Paikallinen metsästyseura Rautakosken Riistaveikot Ry huolehtii pienpetojen metsästyksestä osana riistanhoitotyötä. Vieraslajieläinten osalta on tärkeä huolehtia pienpetojen lisäksi, että valkohäntäpeurojen metsästysmäärät pysyvät riittävinä kannan pitämiseksi kurissa tiellä liikkuvien ajoturvallisuuden takaamiseksi. Rautakosken Riistaveikot Ry huolehtii tästä veloitteesta omalta osaltaan. Kerityn luonnonmukaisuuden säilyttämiseksi on myös panostettava vieraskasvilajien (lupiini, jättipalsami) torjuntaan, tätä työtä Kerityn Suojeluyhdistys tekee tällä hetkellä talkoovoimin. Kerityn luontaisen kalakannan ylläpitäminen on jatkossakin turvattava Salon kalaosuuskunnan organisoimien kalaistutusten muodossa. Kuhaa istutetaan kohtuullinen määrä vuosittain. Kerityllä on lisäksi voimassa moottoriveneillä (yli 4hv) ajokiello. Tämä kiello olisi perusteltua vahvistaa virkistyskäytön kuin Luonnonsuojelunäkökulman (vesiliintujen pesintä, polttoainevuoto ympäristövahingot) kautta esim. maakuntakaavassa.</p>		<p>palveluvarustusta alueelle ei suunnitelman mukaan rakenneta.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelma kohdistuu Metsähallituksen hallinnassa oleville valtion alueille. Suunnitelmalla ei ohjata maakuntakaavan valmistelua, eikä sillä ole ohjaus- tai oikeusvaikutusta ympäristön maankäyttöön. Metsähallitus pyrkii edunvalvonnalla (esim. lausunnot) vaikuttamaan siten, että ympäristössä toteutettavien hankkeiden mahdolliset kielteiset vaikutukset sen hallinnoimiin suojelualueisiin jäävät mahdollisimman vähäisiksi.</p> <p>Vastuullisena viranomaisena vesienhoidossa toimii ELY-keskus, joka selvittää ja seuraa alueellaan pinta- ja pohjavesien tilaa ja edistää vesienhoitoa alueellisten vesienhoitosuunnitelmien mukaisesti.</p> <p>Metsähallitus kiittää Kerityn suojeluyhdistystä haitallisten vierasperäisten kasvilajien torjuntatyöstä ja pitää tavoiteltavana, että toiminta jatkuu myös tulevaisuudessa. Vierasperäisten pienpetojen kannansäätely yhteistyössä paikallisten metsästäjien kanssa on alueen luontoarvojen, erityisesti linnuston, kannalta tärkeää myös jatkossa. Perustetulla luonnonsuojelualueella voidaan luonnonsuojelulain (1096/1996) 15 ja 17 §:ien mukaisesti Metsähallituksen luvalla "vähentää [...] haitallisten vieraslajien sekä, jos laji on tullut liian runsaslukaiseksi tai käynyt muutoin vahingolliseksi, muidenkin kasvi- ja eläinlajien yksilöiden lukumäärää".</p>	
---	--	---	--

<p>Kerityn luonnonmukaisuuden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi on perusteltua varata mahdollisuus tehdä proaktiivisia investointeja esim. vedenlaadun turvaamiseksi. Tämänkaltaisia investointeja voivat olla typpisieppareiden sijoittaminen tarkoitusta palveleviin laskuoihin, veden hapettaminen tarkoituksenmukaisin keinoin hapettomaksi muodostuvien vesikerrostumien osalta tai leväkukintoaikaan tehdä systemaattisesti tutkimuksia veden laadusta ja sen muutoksista aikaisempiin vuosiin. Kerityn Suojeluyhdistys rahoittaa toimintansa jäsenistöltä kerättävillä vuotuisilla jäsenmaksuilla, ulkopuolista tukea emme saa. Näkemyksemme mukaan paikallinen aktiivinen suojeluyhdistys on niin luonnon kuin siitä nauttivien ihmisten edun mukaista toimintaa, ja siksi katsomme, että toimintamme kohtuullinen tukeminen taloudellisesti olisi kaikkien edun mukaista. Tämä lausunto on koottu Kerityn Suojeluyhdistyksen johtokunnan toimesta ja toivomme, että lausunto tuo esille vilpittömän halumme huolehtia Kerityn luonnonmukaisuuden säilymisestä tuleville sukupolville. Samalla ilmaiseimme kiinnostuksemme olla jatkossakin vaikuttamassa ja antamassa lausuntoja Kerityn alueen tilasta ja kehittämisestä.</p>			
<p>Riitalan yhteismetsä</p> <p>Riitalan yhteismetsän hoitokunta esittää seuraavaa Melkuttimien alueen osalta:</p> <p>Melkuttimien alue siirtyi Valtion omistukseen ja Metsähallituksen hallintaan 27.11.2001 allekirjoitetun suojeluvaihtokirjan perusteella. Alueen vaihtaminen ei käytännössä ollut meidän kannaltamme vapaaehtoista. Ympäristöministeriöstä oli annettu ymmärtää, että alue pakkolunastettaisiin, jos vaihtosopimukseen ei päästäisi.</p> <p>Vaihtokirjaan kirjattiin, että alue luovutetaan suojelutarkoituksiin. Valtiolle ei kirjattu tieoikeuksia Melkuttimien alueelle yhteismetsän maiden kautta. Alueesta on muodostunut eräänlainen virkistysalue toteutuneen käytön perusteella. Alueelle ja sen sisälle on liikuttu henkilöautolla siitä huolimatta, että alueella on maastoliikennekielto. Valkeiden lampien sekä Ison Melkuttimen pohjoispuolella sijaitseva tie on alun perin rakennettu Vähä-Melkuttimella sijaitseville Riitalan yhteismetsän vuokratonteille kulkemista varten. Liitteenä olevan kuvan 9a mukaan keskelle aluella suunnitellaan pysäköintialuetta ja samalla virallistettaisiin tähän mennessä kulkijoiden omavaltainen teiden käyttö.</p> <p>Autolla ajaminen yksityismaalla ei kuulu jokamiehenoikeuksiin. Ajoneuvoliikennettä ei tule ohjata Riitalan yhteismetsän tietä pitkin Ison Melkuttimen luoteiskulmaan suunnitellulle pysäköintialueelle eikä sellaista siihen paikkaan pitäisi perustaa. Pompputien tienhaaraa vastapäätä Tauluntietä alkavan ns. Valkolammintien alkuun pitäisi sen sijaan laittaa</p>	<p>Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailun toimenpiteet</p>	<p>Huomautus puutteista Melkuttimentien käyttöoikeuksien järjestämisessä on aiheellinen. Metsähallitus ei ole hakenut Melkuttimentielle (Valkolammintie) tietoimitusta. Ennen hoito- ja käyttösuunnitelmassa osoitettujen virkistyskäytön ohjaustoimenpiteiden toteutusta Melkuttimien ympäristössä, tienkäyttöoikeuksista on sovittava kirjallisesti Riitalan yhteismetsän kanssa tai haettava tietoimitusta.</p> <p>Iso Melkuttimen luoteisrannalla sijaitsevasta laavusta on tullut suosittu virkistyskohde ja sen läheisyyteen on muodostunut epävirallinen pysäköintialue. Etenkin kesäkuukausina autoja pysäköidään tilanpuutteen vuoksi myös tien varteen. Melkuttimentillä esiintyy luvatonta ajoneuvoliikennettä ja asiatonta kaahailua. Metsähallitus on tunnistanut ongelmat, minkä vuoksi hoito- ja käyttösuunnitelmaan on kirjattu tarve ohjata pysäköintiä ja puomitaa tie. Käytönohjauksen käytännön järjestämisestä neuvotellaan Riitalan yhteismetsän kanssa toimivimman ratkaisun löytämiseksi. Suunnitelmaportissa Ison Melkuttimen pohjoispuolelle osoitettu pysäköintialue ja puomi voidaan siirtää Metsähallituksen hallinnassa olevan kiinteistön rajalle lähelle Tauluntietä ja päättää lopullisesta sijainnista yhteistyössä Riitalan yhteismetsän kanssa. Puomituksen</p>	<p>Tarve sopia tienkäyttöoikeuksista merkitään edellytykseksi virkistyskäytön järjestämiselle suunnitelman mukaisesti (lomakkeet 12 ja 15).</p> <p>Suunnitelmaportissa (Kuva 9a) Melkuttimen uuden pysäköintialueen ja puomin sijainti siirretään Metsähallituksen hallinnassa olevan kiinteistön rajalle Tauluntien kupeeseen. Pysäköintialueen lopullinen sijainti päätetään yhteistyössä Riitalan yhteismetsän kanssa.</p>

<p>liikennemerkki: Moottoriajoneuvolla ajo kielletty. Siihen pitäisi vielä laittaa lisäkilpi: Ajo sallittu maanomistajan erikseen antamalla luvalla.</p> <p>Hyväksymme mainitun tien käyttämisen ainoastaan Ison Melkuttimen luoteiskulmassa niemessä sijaitsevan laavun huolto- ja korjaustoimenpiteiden toteuttamiseksi.</p> <p>Taannoin vuosia sitten meiltä kysyttiin kannanottoa polkureittien sijoittamiseen Vähä-Melkuttimen pohjoispuolelle. Kysely lienee koskenut Hämeen Ilvesreittiä. Esitimme, että polkureitti kulkisi Rajalammin pohjoispuolitse Tammelan Kaitajärven pohjoispuolelle. Jäimme siihen käsitykseen, että näin toimittaisiin. Polkureittejä on kuitenkin merkitty Rajalammin eteläpuolitse aivan Riitalan yhteismetsän osakaskunnan omistamien tonttien rajojen tuntumaan ja kääntymään vähän ennen Riitalan yhteismetsän kämpää Tammelan Kaitajärven länsireunaan. Tältä reittilinjaukselta kävelijä tai pyöräilijä ohjautuu helposti kulkemaan Riitalan kämpälle menevää tiemaata pitkin. Kämpän käyttäjät ovat tämän huomanneet ja valittaneet häiriötä. Riitalan kämpälle menevä tiemaa on Riitalan yhteismetsän osakaskunnan käyttöön suojeluvaihdon yhteydessä maanmittaustoimituksessa perustettu tierasite.</p> <p>Sekä pyöräily- että kävelyreitit tulee ohjata Rajalammin pohjoispuolitse. Jos Rajalammin eteläpuolelle jää pyöräilyreitti, niin sitä käytännössä käytetään myös kävelyreitteinä.</p>		<p>suunnittelussa tulee turvata tiellä sijaitseville yksityisille kiinteistöille kulku, laavurakenteiden huolto sekä laitesuketajien sukellustukikohdan käyttömahdollisuudet.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelmassa osoitetaan suunnittelualueella ylläpidettävien reittien kokonaisuus tavoitteellisella tasolla. Melkuttimien ranta-alueella kulkeva patikointireitti kuuluu Hämeen Ilvesreittiin ja sen ylläpidosta vastaavat Hämeen virkistysalueyhdistys ja Lopen kunta. Hoito- ja käyttösuunnitelman kartassa yksityiskiinteistön rajalla kulkeva patikointireitti on merkitty poistettavaksi reittilinjaukseksi ja patikointireitti opastetaan Riitalan yhteismetsän pyynnöstä kulkemaan Rajalammin pohjoispuolitse. Pyöräilyreitti on suunniteltu tulemaan pohjoisen suunnasta yksityisen kiinteistön rajalle, josta se jatkaa kohti länttä. Lähimmillään reitti käy 80 metrin päässä kiinteistöllä sijaitsevista rakennuksista, joten pyöräreitin linjauksen ei voida katsoa aiheuttavan kohtuutonta häiriötä kämpän käyttäjille. Reitit opastetaan mahdollisimman selkeästi, jotta häiriötä yksityiselle kiinteistölle ei aiheutuisi.</p>	
<p>Lopen Samoojat ry</p> <p>Ladut</p> <p>Lopen Samoojien hoitamat Samo-latujen reitit (n. 20 km) ovat vakiintuneilla paikoilla. Luutasyrjän parkkipaikalle palattaessa ne kulkevat pienen matkaa yksityisellä alueella olevaa metsätietä. Kalamajan kämpälle tultaessa ne kulkevat n. 2,5 km UPM:n alueella. Latureiteille on sopimukset kyseisten maanomistajien kanssa. Muutaman lisäksi ladut vielä kaipaisivat.</p> <p>Latujen käyttö on huomattavasti lisääntynyt, Luutasyrjän pysäköintipaikan kapasiteetti ei riitä viikonvaihteessa. Autoja joudutaan pysäköimään myös Pilpalantien varteen. Varsin pienillä kustannuksilla nykyistä P-paikkaa voitaisiin laajentaa 2-3-kertaiseksi. Vieressä on tasaista nummimaata, joten tarvittavat toimenpiteet olisivat vain puiden kaato, kantojen ja kuntan poisto. Koska paikka olisi vain talviaikaan käytössä, se kantaisi ilman sepelikerrostakin.</p>	<p>Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet</p>	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelmassa osoitetaan suunnittelualueella ylläpidettävien reittien kokonaisuus tavoitteellisella tasolla. Hämeen Ilvesreittiin kuuluvien reittien ylläpidosta on tehty sopimus Hämeen virkistysalueyhdistyksen kanssa, joka on sopinut käytännön huollosta edelleen Lopen kunnan ja Lopen Samoojien kanssa. Ladun huollosta on voimassa Metsähallituksen ja Lopen Samoojien välinen sopimus. Sopimuksenalaisten reittien viitoituksen ja vähäisten reittimuutosten osalta yksityiskohdista voidaan sopia Metsähallituksen Järvi-Suomen luontopalvelujen ja reitin ylläpitäjän kesken.</p> <p>Reittien hallinnoinnin kannalta on pitkällä tähtäimellä tavoiteltavaa, että reitit kulkisivat kokonaan valtion mailla. Sikäli, kun reiteistä ja niiden opasviitojen sijoittelusta on asianmukaisesti sovittu yksityisten maanomistajien kanssa, ei välitöntä tarvetta reittilinjausten muutoksiin ole.</p>	<p>Lisätään Luutasyrjän pysäköintialueen laajennus toimenpidetarpeeksi (lomakkeet 12 ja 15).</p>

<p>Samo ja Pikkusamo luontopolut</p> <p>Luontopolut on viitoitettu yhteen suuntaan kuljettaviksi. Se selkeyttää ja helpottaa viitoitusta. Myös ne kulkevat osin yksityisellä maalla, Lukkolammen tienoilla Paloheimon ja Sikaliskon tienoilla Lättilän suvon mailla. Reiteillä on voimassa olevat sopimukset. Maastomuotojen takia reittejä on lähes mahdotonta muuttaa. Vain maa-alueiden vaihdolla ne saataisiin kokonaan Komion luonnonsuojelueelle.</p> <p>Pyöräreitit</p> <p>Alueella kulkee kiinteästi merkattuna Poronpolun polkaisun reitti. Siinä on kaksi hankalaa ja erittäin kulumiselle altista paikkaa; laskeutuminen Komiolata ja nousu Lukkolammelta. Maastopyöräily alueella on lisääntynyt räjähdysmäisesti, koska alueella on paljon ajokelpoisia teitä ja polkuja muuallakin kuin merkityillä reiteillä. Pyöräilyä ja muutakin alueen käyttöä selkeyttäisi, jos pyöräilijät saataisiin yksisuuntaisiksi merkityille reiteille. Liitteenä olevaan karttaan merkityjä polkuja yhdistelemällä saataisiin mielekkäitä ja turvallisia reittejä ja samalla voitaisiin välttää arimmat kulutukselle alttiit alueet. Pilpalatien itäpuolellakin on mainioita pyöräilykelpoisia reittejä. Laajennettu Luutasyrjän pysäköintipaikka palvelisi myös maastopyöräilijöitä. Liitteenä Poronpolun polkaisun reittikartta ja ajamiani reittejä Komion alueella.</p> <p>Polkujuoksu</p> <p>Polkujuoksusta on viime vuosina tullut harrastajamääriltään yhä laajeneva laji. Sitä käyttävät suunnistajat kuntoharjoituksenaan. Polkujuoksussa ei tarvitse olla suunnistajakaan, sillä merkatulta reitiltä ei helposti eksy, ja suosio näyttää kasvavan. Komion alueen maastot ja polut tarjoavat hienot mahdollisuudet lajin harrastamiseen. Lopen Samoojat ja Riihimäen suunnistajat ovat järjestäneet alueella Loppi Trail-kisoja. Kisan reittimerkinnot ovat käytössä vain yhden viikonlopun ajan vuodessa. Harrastusta lisäisi, jos nyt jo vakiintuneille reiteille voitaisiin asettaa kiinteä viitoitus. Liitteenä reittikartta.</p> <p>Viitoituksesta</p> <p>Komion alue tarjoaa mahdollisuuksia varsin monipuolisille luontoharrastuksille. Sen vuoksi selkeä viitoistus on varsin tärkeä. Ladut eivät tarvitse muuta kuin reittikartat ja suuntanuolia, joista selviävät välimatkat, koska talvisaikaan muita kulkijoita alueella ei ole.</p> <p>Luontopolut, pyörä- ja juoksureitit vaativat kukin oman viitoituksensa, koska ne kulkevat osittain yhteisiä polkuja. Luontopolut erottuvat muista käpymerkeillään. Myös polkujuoksulla ja maastopyöräilyllä on omat tunnuksensa. Maastopyöräilyssä voidaan eri reittiosuuksien vaikeusaste</p>		<p>Luutasyrjän pysäköintialueen laajennustarve on perusteltu ja sen toteuttaminen voidaan kirjata hoito- ja käyttösuunnitelmaan toimenpidetarpeeksi.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelmassa osoitettu maastopyöräilyyn soveltuva reitti mukailee Poronpolun polkaisun maastoon merkittyä reittiä. Pyöräily on suunnittelualueella sallittua muuallakin olemassaolevalla polku- ja tieverkostolla siten, että huomioidaan reittien muut käyttäjät. Lausunnossa mainitut kulumiselle alttiit paikat ovat Metsähallituksen tiedossa ja niihin voidaan tarvittaessa asentaa kevyitä tukirakenteita maa-aineksen valumisen hillitsemiseksi. Suunnittelun aikana todettiin, ettei pyöräilyreittiä ole tarpeen siirtää.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei ole osoitettu erikseen reittiä polkujuoksulle, sillä polkujuoksu lajina ei edellytä ohjausta omalle reitilleen, vaan sitä voidaan harrastaa vapaasti koko olemassa olevalla polkuverkostolla. Metsähallitus ei näe tarpeelliseksi kiinteän viitoituksen asentamista polkujuoksureitille. Polkujuoksijat hyödyntävät yleisesti erilaisia mobiilisovelluksia juostessaan, mikä vähentää kiinteän maastomerkin tarvetta ja joustavoittaa harrastajien reittisuunnittelua. Tapahtumanaikainen reitin merkitseminen on perusteltua ja siitä sovitaan tapahtumaluvan käsittelyn yhteydessä Metsähallituksen ja tapahtuman järjestäjien kesken.</p>	
--	--	---	--

<p>merkitä myös eri väreillä niin kuin laduillakin. Helpon väri on sininen, vaativamman punainen ja vaativimman musta. Kun reitit merkitään vain yhteen suuntaan kulkeviksi, merkkejä tarvitaan vain alle puolet, ja ne voidaan sijoittaa parhaiten näkyviin paikkoihin. Ja jos eri reiteillä on omat tunnuksensa / värinsä, ei harhaantumisia tapahdu.</p> <p>Kiitokset Metsähallitukselle hyvästä yhteistyöstä.</p>			
<p>Riihimäen Urheilusukeltajat ry</p> <p>Riihimäen Urheilusukeltajat ry on organisoinut Iso-Melkuttimen länsipäässä sijaitsevaan sukelluspaikkaan, sen rakenteisiin sekä sinne johtavan tien hoitoon liittyviä huolto- ja korjaustöitä. Olemme omatoimisesti huolehtineet tien talvikunnossapidosta sekä kesäaikana lanauksesta. Viimeisin suurempi kunnossapito toimenpide oli tien sorastus Lopen kunnan kanssa yhteistyössä. Sukelluskohteen kehittämiseen on saatu EU-hankerahaa. Hanke toteutettiin yhteistyössä sukeltajien sekä Metsähallituksen ja Lopen rakennustarkastuksen kanssa. Hankerahalla kustannukset saatiin osittain maksettua, loput kustannukset osallistuneet sukelluseurat maksoivat omista varoistaan. Hankkeessa kohteeseen rakennettiin puusta pukeutumista ja välineiden käsittelyä varten terassi. Samalla tehtiin terassilta noin 10 metriä alempana sijaitsevaan rantaan portaat, tällä saatiin estettyä eroosiota ja rinteiden valuminen veteen. Alueesta on tehty sukellusharrastusta varten vuokrasopimus Metsähallituksen kanssa.</p> <p>Kohde on seurojen sukeltajille erittäin tärkeä harjoitus ja koulutuspaikka. Näkyvyys vedenalla on suomen mittapuussa erittäin hyvä ja näin ollen esim koulutuskäytössä sukellusturvallisuutta lisäävä, sen lisäksi kohde sijaitsee eteläsuomessa keskeisesti ja etäisyys pääkaupunki seutuun on lyhyehkö. Alueella käy myös melko paljon muiden kuin hankkeeseen osallistuneiden seurojen jäseniä sekä kaupallista sukelluskoulutusta tarjoavia toimijoita. Toivomme että voimme jatkaa harrastus ja koulutustoimintaa alueella.</p> <p>Asiallisten parkkialueiden rakentaminen ja suunniteltujen metsäteiden puomittaminen on hyvä keino kontrolloida alueella tapahtuvaa maastoajelua sekä matkailuauto leirytymistä. Sukeltajien kannalta hyvin toteutettuna se ei estä alueella tapahtuvaa retkeilyä tai sukeltamista, vaan selkeyttää toimintaa. Sukeltajien kannalta toteutuksessa pitää ottaa huomioon välinensukellukseen liittyvä olennainen asia, sukelluslaitteet ovat erittäin painavia ja hankalia käsitellä. Tästä syystä sukeltajille pitää varmistaa pääsy terassin viereen saakka sekä alueen talvikunnossapidon mahdollisuus.</p> <p>Ehdotamme, että alueen puomitus toteutettaisiin siten, että yhdistelmälukollisen puomin hallinta olisi Riihimäen Urheilusukeltajat ry:llä. Puomin lukon tai avainkaapin koodi annettaisiin aluetta käyttäville sukeltajille pyydettyäessä. Voisimme hoitaa tiedottamista asiasta Sukeltajaliiton kautta, jolloin tavoitaisimme helposti n. 90 % aluetta käyttävistä sukeltajista.</p>	<p>Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet</p>	<p>Moottoriajoneuvoilla ajamista Melkuttimentillä on tarpeen hillitä. Riihimäen Urheilusukeltajien ehdotus puomituksen järjestämiseksi otetaan huomioon tienkäytön järjestämisen käytännön toteutuksessa.</p>	<p>-</p>

<p>Käytännössä lukon koodi leviäisi kyllä muillekin ajankuluessa, mutta koodia voitaisiin kuitenkin vaihtaa säännöllisin väliajoin. Aluetta käyttävät sukeltajat, sukellusseurat ja sukellusliikkeet sekä alueen huollosta vastaavat tahot saisivat sähköpostilla uuden koodin. Sähköpostilistalla oleville, sukelluspaikkaa aktiivisesti käyttäville voitaisiin lähettää helposti aluetta, sen käyttöä, huoltoa tai korjauksia koskevia tiedotteita sekä tiedusteluja sukelluspaikan ylläpitoon liittyvien kustannusten jakamisesta. Omalta osaltamme myös huolehdimme alueen siisteydestä. Riihimäen Sukeltajat puoltavat puomin rakentamista ylläolevin ehdoin.</p>			
<p>Erärenki</p> <p>Erärenki on luontomatkailuyritys Tammelasta ja meillä on Metsähallituksen kanssa 2016 solmittu yhteistyösopimus (nro 35356) sekä Komion että Melkuttimien luonnonsuojelualueita koskien. Toimintana on järjestää retkiä näille alueille ja vuokrata ja toimittaa asiakkaille varusteita näille alueille. Yleisin järjestämämme tai palvelemamme retkimuoto liittyy melontaan ja patikointiin. Aktiivisinta toiminta on ollut Melkuttimien alueella.</p> <p>Palautteena esillä olleeseen hoito ja käyttösuunnitelmaan toivomme huomioitavan seuraavaa:</p> <p>1. Rannan läheisyyteen päästy autolla ja kanoottikärryllä Melkuttimien alueella. Teiden puomituksessa tulisi huomioida, että sinne saisi vietyä melontalaitteita asiakkaille ja järjestetyille retkille. Karttaan merkitty veneenlaskupaikka ei ehkä asiaa ratkaise, kun kanootit yms tulee viedä sinne, missä asiakkaat jo ovat tai sitten asiakasryhmä tulee - eli autolla lähelle rantaa pääsy tulee olla parkkipaikkojen läheisyydessä. Lisäksi ranta tulee olla soveltuva kanottien siirtelyyn ja vesille/vesiltä pääsyyn (ei jyrkkärantainen). Nyt useimmin olemme sopineet retkien alun Iso-Melkuttimien kaksoislaavujen luokse eli itäpäähän juuri parkkipaikan takia (vaikka siitä asiakkailta patikointimatkaa jonkin verran onkin). Vuokrausasiakkaille on kanootteja yms viety myös toiselle laavulle Iso-Melkuttimien länsipäässä. Kummassakaan ei kanootteja pääse kärrystä purkamaan aivan vesirajaan, mutta kantomatka on vielä kohtuullinen. Puomi on varmasti ihan tarpeellinen. Ratkaisuna voisi olla mahdollisuus saada lunastaa avain puomiin esim. yhteistyösopimuksen voimassaolon ajaksi ja mahdollistaa suunnitelmassa melonta ja muiden retkitarvikkeiden vienti laavujen läheisyyteen.</p> <p>2. Tien parantaminen Iso-Melkuttimien itäpäähän kaksoislaavuille. Kohdassa 1. kuvatussa toiminnassa on ongelma tien huonokuntoisuus, lähinnä suuret kuopat tiessä. Peräkärryä, jossa on kanootteja, kuljettaessa on vaarana rikkoo niin kalustoa kuin turmella lähipuuta. Kuljetusta hankaloittaa entisestään se, että vesisateiden jälkeen kuopat ovat täynnä vettä, eikä niiden syvyyttä näe. Ehdotan, että suunnitelmassa ja sen toteuttamisen</p>	<p>Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailun toimenpiteet</p>	<p>Moottoriajoneuvoilla ajamista Melkuttimientielle on tarpeen hillitä ja ohjata pysäköintiä kauemmas virkistyskäyttöön tarkoitettujen laavujen tuntumasta. Muilla vastaavilla kohteilla Metsähallituksen yhteistyöyrittäjillä on ollut mahdollisuus saada tarvittaessa puomin avain käyttöönsä esimerkiksi kaluston kuljettamista varten. Asiakkaiden pysäköinti tulee kuitenkin ohjata virallisille pysäköintipaikoille.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelmassa linjataan suunnittelualueen käytön ohjaamisesta tavoitteellisella tasolla. Melkuttimien itäpäähän kaksoislaavujen pysäköintipaikka sijaitsee Tauluntien varressa, eikä ajoneuvoliikennettä ohjata lähemmäs laavua. Nykyisessä kunnossaan tie palvelee huoltourana. Tiet nykyisille ja mahdollisesti perustettaville uusille pysäköintialueille on perusteltua pitää kunnossa.</p> <p>Melkuttimien alueella melominen ja veneily on sallittua, mutta Metsähallitus ei kehitä kohdetta erityisenä vesiretkeilykohteena. Vähä-Melkuttimien ja Tammelan Kaitajärven välillä kapeimmassa kohdassa on yksityinen kiinteistö, eikä sen tuntumaan ohjata virkistyskäyttöä. Ohjaustarpeesta keskustellaan kiinteistönomistajan kanssa, jos kulkeminen alueella lisääntyy ja aiheuttaa häiriötä.</p> <p>Kerityn, Kivisammaljärven ja Kalajärven alueet on hoito- ja käyttösuunnitelmassa osoitettu syrjävyöhykkeeksi, jonka tavoitteena on säilyttää alue mahdollisimman rauhallisena ja erämaisena. Syrjävyöhykkeellä retkeily on sallittua jokamiehenoikeudella, mutta alueelle ei ohjata lisää virkistyskäyttöä. Luutalammi Komiolla</p>	<p>-</p>

<p>rahoituksessa varaudutaan kertaluontoiseen tien kunnostamiseen ja jatkuvan ylläpidon rahoituksessa huomioidaan myös ajoittainen tarve tasoittaa tietä.</p> <p>3. Vähä-Melkuttimen ja Tammelan Kaitajärven välillä olisi hyvä olla jokin merkitty tai tiedossa oleva kohta, josta kanootin/kajakin/supin tms. saisi kannettua järveltä toiselle. Se varmaan olisi jossain siellä kapeimmalla kohdalla joko Metsähallituksen maalle (yksityisen rajan tuntumaan) tai sopimalla yksityisen maanomistajan maalla. Arvioni mukaan tarve tällaiselle lisääntyy Tammelan Kaitajärven nuotiopaikan myötä ja jokin epävirallinen reitti tulee muodostumaan, ellei osoitettua kohtaa ole. Ehdotan, että hoito ja käyttösuunnitelmassa mahdollistetaan tälläisen kohdan merkintä ja tarvittavan puuston poisto tms. muu maastossa tapahtuva tekeminen.</p> <p>4. Muut alueen järvet ja lammet. Melonnallisesti erittäin kiinnostavia ovat ainakin Keritty, Kivisammaljärvi, Kalajärvi ja Luutalammi. Näille melontalaitteiden kysyntä on ollut vähäistä, mutta toisaalta Erärengin tarjontana markkinointi on myös ollut olematonta ja uskomme, että tarvetta palvelulle kyllä olisi olemassa. Ehdotan, että hoito- ja käyttötalousuunnitelmassa huomioidaan kanoottien yms. vienti alueen järville ja että hoito- ja käyttötalousuunnitelmaan merkitään mihin kohtaan järveä melontalaittekuormien tuonti/houto autolla on mahdollista, luvallista ja toivottavaa. Mikäli näille paikoille on kulku estetty lukolla, tulisi avain olla lunastettavissa yhteistyöyrityksille sopimuksen voimassaoloajaksi.</p>		<p>sijoittuu retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle ja sen virkistyskäyttöä palvelee mm. Luutalammin pysäköintialue.</p>	
<p>Rautakosken Riistaveikot ry</p> <p>Riistanisäkkäiden ja -linnuston osalta alueella ei ole suojelutarvetta. Päinvastoin, nykyisiä pienpetoja, kuten esimerkiksi supikoira ja minkki sekä varislintuja, tulisi pyydystää nykyistä aktiivisemmin, jotta etenkin vesilintujen ja kanalintujen pesintöjä voitaisiin turvata. Peuran ja hirven metsästyksen sujuva toteuttaminen vaatii yhtenäisiä alueita. Näistä syistä metsästykselle nykymuodossaan ei tule asettaa rajoituksia. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että aktiivinen metsästyks ja luonnossa kulkeminen mahdollistavat myös tulevaisuudessa runsastuvien uusien eläinkantojen hallintaa (villisika, kultasakaali), jolla ympäristölle ja paikkakunnan asukkaille mahdollisesti uhkaavaa haittaa voidaan torjua.</p> <p>Vastoin HKS-suunnitelman s. 15 mainintaa, alueella esiintyy vierasperäisiä tai haitallisesti runsastuneita lajeja, kuten esimerkiksi supikoira, minkki, valkohäntäpeura. Näiden aktiivinen kannanhallinta tulee mahdollistaa jatkossakin.</p> <p>Jussilan tilan (YSA203969, MH:n hallinnassa) alueelle pitää sallia metsästyks kaikelle riistalle. Nykyinen metsästyskielto on lopettanut mm. alueella sijaitsevalla supikoiran pesällä metsästäminen. Lisäksi alue on hirvieläinten suosimalla kulkureitillä; metsästyskielto haittaa perusteettomasti tehokasta</p>	<p>Erätalouden toimenpiteet</p>	<p>Suunnittelualueen valtionmaiden tuleva metsästyksikäyttö ratkaistaan säädösvalmistelussa luonnonsuojelulain (1096/1996) ja suojeluohjelmien tavoitteiden pohjalta. Siihen saakka alueella voidaan metsästää voimassa olevien vuokrasopimusten mukaisesti. Alueella metsästävät seurat osallistetaan säädösvalmisteluun. Säädösvalmistelusta vastaa ympäristöministeriö.</p> <p>Havainto vierasperäisten lajien puuttumisesta s. 15 taulukosta on aiheellinen. Lajitaulukkoon lisätään supikoira, minkki, jättipalsami ja komealupiini.</p> <p>Jussilan tilan yksityisen luonnonsuojelualueen (YSA) rauhoitusmääräykset kieltävät metsästyksen alueella. YSA on siirtynyt Metsähallituksen hallintaan, mutta rauhoitusmääräykset ovat voimassa. Säädösvalmistelussa kohteen rauhoitusmääräysten päivitystarvetta</p>	<p>Lisätään alueella esiintyvät vierasperäiset lajit taulukkoon lomakkeella 5.</p>

<p>metsästystä. Metsästyksen salliminen ei mitenkään haittaa Jussilan alueen suojelutarkoitusta.</p> <p>Yhteenvetona:</p> <p>- Alueen suojelutarkoitus ns elottoman luonnon ja kasviston osalta on hyväksyttävä; toki alue on säilyttänyt ominaisuutensa myös nykymuotoisena, ja uskomme niin käyvän vastedeskin.</p> <p>- Koska alueella ei ole suojelutarvetta etenään riistan suhteen, emme voi hyväksyä rajoituksia metsästykselle vaan näemme, että alueen suojelutarkoituksen toteutumista voidaan merkittävästi auttaa aktiivisella metsästyksellä. Metsästys ei myöskään haittaa alueen mitään muuta virkistyskäyttöä.</p>		<p>tarkastellaan ja se liitetään osaksi ympäristön laajempaa suojelualuekokonaisuutta, jolle annetaan yhtenäiset rauhoitusmääräykset.</p>	
<p>Uponorin Hirvimiehet</p> <p>Seurueemme harjoittaa metsästystä ja riistanhoitoa pääasiassa Pernunnummella ja sen luoteis- ja pohjoispuoleisilla alueilla. Metsästyksemme kohdistuu pääosin hirvieläimiin ja yleisimpiin pienriistalajeihin. Harjoitamme metsästystä aina kestävien periaatteiden mukaisesti, jotta riistan verotusta voidaan toteuttaa sukupolvelta toiselle. Pyrimme saamaan käyttöömmme mahdollisimman yhtenäiset alueet, jotka on vuokrattu kaikelle riistalle.</p> <p>Pyydämme kiinnittää huomionne seuraaviin seikkoihin: Riistanisäkkäiden ja -linnuston kannat alueella ovat hyvät emmekä näe erityisiä suojelutarpeita niiden osalta. Kannanhallinnassa merkittävä rooli on pienpetojen poistolla, jonka tulisi jatkua häiriintymättä myös tulevaisuudessa. Peuran ja hirven metsästyksen sujuva toteuttaminen vaatii yhtenäisiä alueita, eikä metsästykselle ei tule asettaa teennäisiä rajoituksia luonnonsuojelun nimissä.</p> <p>Metsästys ei haittaa alueen muuta virkistyskäyttöä. Kokemuksemme mukaan alueella ei juurikaan havaita muita luonnossa liikkuvia etenään metsästysviikonloppuina.</p>	<p>Erätalouden toimenpiteet</p>	<p>Suunnittelualueen valtionmaiden tuleva metsästyskäyttö ratkaistaan säädösvalmistelussa luonnonsuojelulain (1096/1996) ja suojeluohjelmien tavoitteiden pohjalta. Siihen saakka alueella voidaan metsästää voimassa olevien vuokrasopimusten mukaisesti. Alueella metsästävät seurat osallistetaan säädösvalmisteluun. Säädösvalmistelusta vastaa ympäristöministeriö.</p>	<p>-</p>
<p>Portaan Peura ry</p> <p>Portaan Peura ry:n metsästysalue rajoittuu Riitalantiehen, Härkätien pohjois- ja etelä puolelle, Metsähallituksen hallinnassa olevaan alueeseen. Riitalantien itä puolella oleva alue on vuokrattu Uponorin riistamiehille hirvieläin metsästyksen.</p>	<p>Erätalouden toimenpiteet</p>	<p>Suunnittelualueen valtionmaiden tuleva metsästyskäyttö ratkaistaan säädösvalmistelussa luonnonsuojelulain (1096/1996) ja suojeluohjelmien tavoitteiden pohjalta. Siihen saakka alueella voidaan metsästää voimassa olevien vuokrasopimusten mukaisesti. Alueella metsästävät seurat osallistetaan</p>	<p>-</p>

<p>Portaan Peuran metsästysalueet ovat pääsääntöisesti yksityisten omistamia talousmetsiä, mukana myös UPM:ltä vuokrattua metsästyksmaata 270 ha.</p> <p>Pernunnummen alue on hirvieläinten talvehtimisaaluetta. Esitämme huolestuneisuutemme asiasta mikäli alueelta kielletään hirvieläinten metsästys. Alueesta saattaa tulla hirvieläinten "turva-reservaatti" ja lähialueen yksityiset metsänomistajat kärsivät jatkossa suurista taimikko tuhoista jotka ovat taloudellisia vahinkoja. Alue on mäntyvaltaista karua kangasmetsää jossa muut puulajit eivät tuota yhtä hyvin. Syy vahingoista voidaan kohdistaa metsästäjiin. Myös haavakko tilanteissa metsästyksessä saattaa tulla ongelma tilanteita. Mielestämme metsästystä alueella ei tule missään tapauksessa kieltää.</p>		<p>säädösvalmisteluun. Säädösvalmistelusta vastaa ympäristöministeriö.</p>	
<p>Museovirasto</p> <p>Suunnittelualueella on suoritettu arkeologisia inventointeja vuosina 2008, 2010 ja 2015 ja ne ovat kohdistuneet valtion metsiin. Inventointien voidaan katsoa olevan ajantasaisia ja riittävän kattavia, sillä ne kohdistuivat kokonaisvaltaisesti arkeologiseen kulttuuriperintöön. Sen sijaan alueellisesti inventoinnit eivät ole täysin kattavia, koska niitä ei ole tehty suunnittelu-alueeseen kuuluvilla yksityisomistuksessa olevilla (12,3 ha) ja myöhemmin valtion omistukseen siirtyneillä alueilla (278 ha). Niitä osin taustatiedot arkeologisesta kulttuuriperinnöstä ovat puutteellisia.</p> <p>Luvussa 6 todetaan, että Metsähallituksen PAVE-tietokannassa on tunnettujen</p> <p>kulttuuriperintökohteiden määrä 75, (Museoviraston) muinaisjäänne rekisteriin on viety 20 kohdetta ja näistä 11 kohdetta on suojeltu muinaismuistolain (295/1963) nojalla kiinteinä muinaisjäänöksinä. Edellä mainitut luvut eivät täsmää sivun 16 kohde-taulukossa esitetyn eikä suunnitelman kuvan 6 kanssa, jossa olevaan karttaan on merkitty 18 kohdetta. Myös kohdeluettelossa esitetty arkeologisten kohteiden luokkajako on epäselvä. Museovirasto esittää, että arkeologisen kulttuuriperintö-aineiston luokittelu ja kohteiden muinaisjäännestatukset tarkistetaan ja kohteet esitellään vaikka erillisessä liitteessä muinaismuistolain suojelemina kiinteinä muinaisjäänöksinä, muina kulttuuriperintökohteina ja muina kohteina tarvittavin selostuksin varustettuina.</p> <p>Rakennetusta kulttuuriperinnöstä ei ole suunnitelmassa erillistä selvitystä.</p> <p>Suunnitelmaselostuksen mukaan alueella on kuitenkin rakennettua kulttuuriperintöä, mm. Komion Luutasuon (entinen metsänvartijan) tila. Suunnittelualue myös rajautuu Hämeen Härkätie valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristökohteeseen (www.rky.fi), minkä voisi tuoda toteamukseksi esille. Luvun 11 uhka-arvioinnissa nostetaan esille kulttuuriperintökohteisiin liittyen luvaton kiinteään muinaisjäänökseen</p>	<p>Kulttuuriperintö</p>	<p>Metsähallitus ei tee kulttuuriperintöinventointeja yksityisillä alueilla. Toisaalta näille ei suunnitelmassa myöskään esitetä toimenpiteitä, jotka voisivat vaarantaa mahdollisten kulttuuriperintökohteiden säilymistä. Valtiolle vastikään siirtyneillä alueilla arkeologista kulttuuriperintöinventointia ei ole tehty. Ennen hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitettyjen luonnonhoitopoltojen tms. toimenpiteiden toteuttamista laaditaan kohdekohtainen toteutus suunnitelma, jossa tarkastellaan toimenpiteen mahdollisia vaikutuksia luonto- ja kulttuuriperintöarvoille. Toteutus suunnitelman tarkistaa Metsähallituksen kulttuuriperinnön asiantuntija. Tarvittaessa alueella tehdään arkeologinen inventointi.</p> <p>Museoviraston huomautus suunnittelualueella sijaitsevien kulttuuriperintökohteiden luokituksen epätasaisuudesta lomakkeella 6 on aiheellinen. Kohteiden luokitusta tarkistetaan ja kulttuuriperintökohteiden kartta uusitaan korjattua tietoa vastaavaksi.</p> <p>Suunnittelualueella ei ole rakennetun kulttuuriperinnön kohteita. Komion Luutasuon tilan 1950-luvulta peräisin olleet rakennukset on purettu ja rakennusten kivijalat on jätetty sijoilleen arkeologisoitumaan merkiksi aiemmasta asutuksesta. Suunnittelualueen kupeessa sijaitseva Hämeen Härkätie on perusteltua lisätä alueen kulttuuriperinnön nykytilan kuvaukseen.</p>	<p>Lisätään kulttuuriperinnön nykytilan kuvaukseen (lomake 6) maininta Hämeen Härkätien rky-kohteesta. Tarkistetaan alueella sijaitsevien kulttuuriperintökohteiden luokitusta ja uusitaan kulttuuriperintökohteiden kartta (kuva 6).</p> <p>Tarkennetaan vaikutusten arviointia (lomake 12): "Suunnittelussa otetaan huomioon myös polttoalueella mahdollisesti sijaitsevat kulttuuriperintökohteet ja tarvittavat toimet niiden suojaamiseksi käydään läpi Metsähallituksen kulttuuriperintöasiantuntijan kanssa."</p>

<p>kajoaminen sekä vedenalaisten kohteiden tuhoutuminen itsestään. Niiden lisäksi tulisi kuitenkin tunnistaa ja kirjata kulttuuriperintökohteiden säilymistä uhkaavina tekijöinä toisaalta niiden hoitamattomuus (myös maalla sijaitsevat kohteet tuhoutuvat luonnonvaraisina ja vaativat säilyäkseen aktiivisia toimenpiteitä) kuin myös niiden ympäristöön suunnitellut luonnonhoitotoimet esimerkiksi kaskialueiden ja hakamaiden hoidossa.</p> <p>Vuoden 2008 arkeologisen inventoinnin yhteydessä todettiin, että Luutasuon metsänvartijan tilaan kuuluneita kulttuuriperintökohteita oli tuhoutunut vuoden 2003 kulotuksessa. Asia on tunnistettu Metsähallituksessa, koska suunnitelman lähdeaineistoon kuuluu Paahde-LIFE, Arkeologisten kulttuuriperintökohteiden inventointi 2015, jossa Maakylän-Räyskälän suunnittelualueelta on ohjeistettu ennallistamispolttoalueen vieressä todetun nauriskuopan suojelu. Edellä mainittu tulisi ottaa mukaan myös vaikutusten arviointiin sekä toimenpiteiden seurannan mittareihin kulttuuriarvojen suojelussa ja hoidossa.</p> <p>Kulttuuriperintökohteiden hoito ja merkintä tukee niiden suojelua ja opastettuina ne usein lisäävät kohteen elämyksellisyyttä. On myönteistä, että hoito- ja käyttösuunnitelmassa tuodaan esiin vedenalainen kulttuuriperintö eli järvien pohjassa olevat liistekatiskat ja ruuhet. Museovirasto kannattaa suunnitelmassa esitettyä tavoitetta avata vedenalainen luontopolku sukeltajille Iso-Melkuttimen sukellustukikohdan osaksi. Metsähallituksen tehtäviin kuuluu valtion mailla sijaitsevan kulttuuriperinnön hoito. Museovirasto esittää, että Maakylän-Räyskälän alueen hoito- ja käyttösuunnitelman hoidon ja käytön päämääriin lisätään kulttuuriperintökohteiden suojelu ja hoito ja että suunnitelmaa täydennetään tiedoilla rakennetusta kulttuuriperinnöstä sekä selvennetään tietoja arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Samalla kulttuuriperintökohteet ja -arvot, erityisesti muinaismuistolain suojelukohteet tulee tuoda suunnitelmassa selvemmin esille, niin että ne tunnistettuina voidaan huomioida suojelussa, hoitotoimenpiteissä sekä käytön suunnittelussa ja -ohjauksessa. Myös suojelualueiden perustamisen suojelumääräyksissä tulee huomioida tunnetut kulttuuriperintökohteet mm. sallimalla niillä ja niiden lähiympäristössä suojelua tukevat hoitotoimenpiteet sekä arkeologiset tutkimukset.</p> <p>Museovirastolla ei ole muuta kommentoitavaa esitettyyn suunnitelmaan.</p>		<p>Suunnittelualueella ei ole sellaisia maastossa sijaitsevia kulttuuriperintökohteita, joiden säilymistä hoitamattomuus merkittävästi uhkaksi, vaan niiden kohdalla käynnissä on luontainen arkeologisoitumisprosessi. Perinnebiotooppien laiduntaminen ja avoimena pitäminen on kulttuuriperintökohteiden ja perinnemaiseman kannalta pikemminkin säilyttävää kuin tuhoavaa.</p>	
---	--	--	--

LÄHTEET

Viittaus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisuvuosi
01	Ympäristöhallinto	Maakylän-Räyskälän alue	http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Maakylan-Rayskalan_alue%287229%29	2013
02	Hämeen liitto	Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040. Ehdotusvaihe.	http://hameenliitto.fi/fi/maakuntakaava2040_ehdotusvaihe	2018
03	Hämeen liitto	Kanta-Hämeen 2. vaihemaakuntakaava	http://hameenliitto.fi/fi/2.vaihemaakuntakaava	2016
04	Hämeen liitto	Kanta-Hämeen 1. vaihemaakuntakaava	http://hameenliitto.fi/fi/1.vaihemaakuntakaava	2014
05	Hämeen liitto	Kanta-Hämeen maakuntakaava 2006	http://hameenliitto.fi/fi/maakuntakaava-2006	2006
06	Lopen kunta	Punelian tienoon osayleiskaava	Liiteri - yleiskaavojen hakemisto	1994
07	Lopen kunta	Kerityn ranta-alueiden osayleiskaava	Liiteri - yleiskaavojen hakemisto	1992
08	Metsähallitus	Komion luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttäsuunnitelma	Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut. 4273/202/2000.	2001
09	Below A., Virolainen E.	Komion luonnonsuojelualueen ennallistamissuunnitelma	Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut. 2037/223/2002	2002
10	Below A.	Komion ympäristöarvometsän ennallistamissuunnitelma ja Komion luonnonsuojelualueen laidunnussuunnitelma	Metsähallitus. Raportti. Vantaa	2007
11	Below A.	Kerityn ja Purinsuon valtion maiden ennallistamissuunnitelma	Metsähallitus. Raportti. Vantaa	2005
12	Below A.	Lopen Melkuttimien valtion maiden ennallistamissuunnitelma	Metsähallitus. Raportti. Vantaa	2004
13	Nieminen M., Sundell P.	Komion luonnonsuojelualueen hyönteisselvitys ja hoitosuunnitelma	Faunatica Oy. Moniste 16 s.	2002

14	Tuokko P.	Salmijärven kunnostussuunnitelma, Loppi, Perunnummi.	Hämeen ympäristökeskus. Raportti, 22 s.	2014
15	Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy	Forssan seudun pohjavesialueiden suoje-lusuunnitelma	Hämeen ympäristökeskus, Forssan kaupunki, Humppilan kunta, Jokioisten kunta, Tammelan kunta, Ypäjän kunta. Raportti 18923. Euroopan aluekehitysrachasto.	2006
16	Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy	Riihimäen seudun pohjaveden suoje-lusuunnitelma	Hämeen ympäristökeskus, Hausjärven kunta, Lopen kunta, Riihimäen kaupunki. Ra-portti 17534. Euroopan aluekehitysrachasto.	2003
17	Hämeen elinkeino-, lii-kenne- ja ympäristökeskus	Natura-alueiden yleissuunnitelma 2016	HAMELY/253/2017. Sähköinen julkaisu: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelu-alueet/Natura_2000_alueet?f=Hameen_ELYkeskus	2017
18	Rantanen T. (toim.)	Länsi-Suomen alueen luonnonvarasuunnitelma - kausi 2004-2013	Metsähallituksen metsätalouden julkaisuja 56. Metsähallitus. Vantaa.	2006
19	Björkqvist N., Kuokkanen P., Maukonen A., Viisa-nen J.	Länsi-Suomen alueen luonnonvarasuunnitelman välitarkastus - Kausi 2009-2013	Metsähallituksen metsätalouden julkaisuja 62. Metsähallitus. Vantaa.	2009
20	Ympäristöministeriö	Rantojensuojeluohjelman alueet	Ympäristöministeriö. Ympäristönsuojeluosasto. Selvitys 97/1991.	1991
21	Ympäristöministeriö	Vanhojen metsien suoje-luohjelman alueet.		
22	Ympäristöministeriö	Soidensuojeluohjelman alueet		
23	Ympäristöministeriö	Valtakunnallinen harjujen-suojeluohjelma	Ympäristön- ja luonnonsuojeluosaston julkaisu D:6. Helsinki.	1984
24	Kansallispuistokomitea	Kansallispuistokomitean mietintö	KM 88/1976	1976
25	Haapanen A., Kaarikivi-Laine U., Saastamoinen V-L.	Erytissuojelua vaativat vesistöt. Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintö.	Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto. Työryhmän mietintö 63/1992.	1992
26	Ympäristöministeriö	Natura 2000 -verkoston tavoitteet, oikeusvaikutukset ja toteuttaminen	Ympäristöministeriö, Alueidenkäytön osasto. Helsinki.	2004

27	Orava, J.	Lopen Pernunnummen alueen järviympäristön nykytilaselvitys	Raportti, HAMK, Hämeenlinna, Ympäristöteknologia. 59 s. + liitteet 5 s.	2011
28	Häyhä T., Haavisto, T., Orpana T.	Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet Etelä-Hämeessä.	Hämeen ympäristökeskus. Raportti nro 12. Hämeenlinna.	1994
29	Ramboll Finland Oy	Vesihuollon turvaaminen, Portaan alueen jatkotutkimukset. Arviointi vaikutuksista Maakylän-Räyskälän Natura 2000-alueen luontoarvoihin.	Forssan kaupunki 10.9.2007.	2007
30	Suomen ympäristökeskus	Hämeen läänin luonnon-, ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet, Osat I ja II.	Raportti, Suomen ympäristökeskus, Luonto- ja maankäyttöyksikkö	1996
31	Kanta-Hämeen seutukaavaliitto	Kanta-Hämeen sora- ja hiekkavarojen käytöselvitys. Seudullinen maisemaselvitys; Riihimäen seutu.	Kanta-Hämeen seutukaavaliitto. Julkaisu II: 150	1988
32	Ansalehto A., Kaikusalo A., Willberg H.	Luontomme arvot, Lopen luonnosta ja sen suojelusta.	Forssan kirjapaino Oy.	1991
33	Honkala J.	Komion ympäristöarvometsän luontoselvitys	Raportti. Metsähallitus. Vantaa.	1999
34	Häyhä, T.	Pernunnummen alueen luontotyypit ja lajit	Hämeen ympäristökeskus. Raportti.	2001
35	Pajunen J.	Lopen luontoselvitys	Raportti. Lopen kunta.	1990
36	Heinänen T.	Komion kangasajuruohokartoitus 2015.	Raportti. Metsähallitus. Paahde Life (LIFE13NAT/FI/000099).	2015
37	Järventausta K.	Perhostutkimuksia eräillä Etelä-Suomen luonnonsuojelualueilla. Osa 2: Nuuksio, Liesjärvi, Tervalamminsuu, Purinsuo, Tartlamminsuu, Luutasuo ja Luutaharju.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, Sarja A 58.	1996
38	Karjalainen S.	Komion (Maakylä-Räyskälä) kovakuoriaiskartoitukset 2014-2015	Raportti. Metsähallitus. Paahde Life (LIFE13NAT/FI/000099).	2015
39	Karjalainen S.	Komion (Maakylä-Räyskälä) myrkkypistiäiskartoitukset 2014-2015	Raportti. Metsähallitus. Paahde Life (LIFE13NAT/FI/000099).	2018

40	Nupponen K., Nieminen M., Nupponen T.	Paahde Life-hankkeen pikkuperhoskartoitukset seitsemällä Etelä-Suomen paahdekohteella vuonna 2015	Faunatican raportteja 16/2016.	2016
41	Ormio H.	Ajuruoho ja sen lisääminen Komion luonnonsuojelualueella	Raportti. Metsähallitus. Vantaa.	1998
42	Pajunen J., Tolvanen J.	Pernunnummen - Kerityn alueen vesi- ja lokki-linnusto	Kanta-Hämeen linnut. Vuosikirja 1985: s. 58-64.	1985
43	Päivärinta A.	Komion kangasajuruohokartoitus	Raportti. Metsähallitus. Vantaa.	1998
44	Rintala T.	Maakylä - Räyskälän nivelkärsäiskartoitukset 2015	Raportti. Metsähallitus. Paahde Life (LIFE13NAT/FI/000099).	2015
45	Tammi J., Rask M., Vuorenmaa J., Lappalainen A., Vesala S.	Population responses of perch (<i>Perca fluviatilis</i>) and roach (<i>Rutilus rutilus</i>) to recovery from acidification in small Finnish lakes	Hydrobiologia 528: s. 107-122	2004
46	Toivonen T.	Tammelan Pernunnummen kasvistosta	Suomen luonto n:o 2 1956 (Eripainos): s. 3-8.	1956
47	Uusimäki A.	Muurahaissinisiiven (<i>Maculinea aricon</i>) ja harjusinisiiven (<i>Pseudophilotes baton</i>) mahdollisten esiintymien kartoitus Komion luonnonsuojelualueella kesällä 1999.	Raportti. Metsähallitus. Vantaa.	1999
48	Vauhkonen M.	Luutasuon alueen pesimälinnustoselvitys Lopenella 1994	Raportti. Lintutieteellisten yhdistysten liitto ry.	1994
49	Vilpa E.	Lopen kasvisto	Lopen kunta. Ympäristölautakunta.	1996
50	Museovirasto	Kulttuuriympäristön rekisteriportaali	Sähköinen aineisto: http://kulttuuriymparisto.nba.fi/	2018
51	Taivainen J.	Maakylä-Räyskälä Natura 2000 -alueen kulttuuriperintöinventointi (Valtion metsät)	Metsähallitus. Raportti. MH 1971/43/2009	2009
52	Taivainen J.	Lounais-Suomi. Kulttuuriperintökohteiden inventointi 2011 / KMO (00434)	Metsähallitus. Raportti. MH 165/41/2012	2012

53	Tuovinen T.	Paahde-LIFE. Arkeologisten kulttuuriperintökohteiden inventointi 2015.	Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut ja Pohjanmaan luontopalvelut.	2016
54	Ympäristöministeriö	Maisema-alue työryhmän mietintö Osa I, Maisemanhoito.	Ympäristöministeriön mietintö 66/1992.	1993
55	Suomen ympäristökeskus	Metsälajien esittelyt	Sähköinen aineisto: https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Uhanalaiset_lajit/Metsalajien_esittelyt , luettu 20.12.2018	2014
56	Metsähallitus, Metsäntutkimuslaitos	Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen maankäytön ja yhteistoiminnan puitesopimus 3.5.2013	(MH 1242/2015)	2013
57	Kaukonen M., Eskola T., Herukka I., Karppinen H., Karvonen L., Korhonen I., Kuokkanen P., Ervola A. (toim.)	Metsähallitus Metsätalous Oy:n ympäristöopas	Metsähallitus. Vantaa.	2018
58	Similä M., Junninen K. (toim.)	Metsien ennallistamisen ja luonnonhoidon opas	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 157. Vantaa.	2011
59	Lindberg H.	Kulotuksen käyttömahdollisuudet ja riskit pohjavesille karujen metsäisten luontotyyppien hoidossa	Hämeen ammattikorkeakoulu. Tulella tehokkaammin - valtakunnallisen luonnonhoidollisten kulotusten kehittämishankkeen loppuraportti. Liite 2.	2012

LIITTEET

Liite 1. Kooste yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä

Liite 2. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja luonto- ja lintudirektiivien lajit

Liite 3. Ote maakuntakaavakartasta

Liite 4. Karttaliite

- Kuva 1(ABC): Sijainti ja maankäyttö
- Kuva 2: Suojeluohjelmat
- Kuva 3: Vesistöt, valuma-alueet ja pohjavedet
- Kuva 4 (AB): Natura-luontotyytit
- Kuva 5 (AB): Natura-luontotyyppien edustavuus
- Kuva 6: Kulttuuriperintökohteet
- Kuva 7: Sopimusmetsästysalueet
- Kuva 8 (AB): Vyöhykejako
- Kuva 9 (AB): Retkeilyrakenteet ja toimenpiteet
- Kuva 10: Ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpidealue

Liite 1 Kooste yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä

Yksityiset suojelualueet, hoidon ja käytön suunnittelussa huomioitavat kielletyt tai rajoitetut toiminnot ja käyttömuodot

Tunnus	Nimi	Rauhoitusvuosi	Pinta-ala (ha)	Metsätalous	Ojitus ja ojien perkaus	Maa-ainesten otto ja kaivostoiminta	Rakennusten, teiden rakentaminen	Ruoppaus	Ratsastus	Maastopyöräily	Koiravaijakkoojelu	Suunnistus- ja muu kilpailu ja harj.	Maastotapahtumat, järj. leirit	Leirityminen	Eiäinten tappaminen tai pyydystäminen	Kasvien tai kasvinosien ottaminen (pl marjat ja sienet)	Kaikki metsästys	Pienriistan metsästys	Vesilintujen metsästys	Pienpetojen pyynti	Hirven metsästys	Hirven ajo	Pilkkiminen ja onkiminen	Muu kalastus	Maanviljely (pl. laidunnus)	Maastoliikenne sulan aikaan	Moottoriveneily, vesiskootteriajelu	Moottorikelkkailu	Alueella on maanomistajalle sallittuja toimia	Alueella on ELY-keskuksen luvalla sallittuja toimia	Määräysten uusimistarve	
YSA045149	Kalliolan luonnonsuojelualue	2002	3,47	x	x	x	x	x				x	x	x	x	x	x					x	x		x	x	x					
YSA203597	Väärän-ojan luonnonsuojelualue	2007	0,09	x	x	x	x	x				x	x	x	x	x									x	x	x	x				

YSA2039 69	Jussilan tilan luonnon-suojelualue	2008	0,64		x	x	x	x				x	x	x	x	x									x	x	x					
YSA2047 01	Vääränojan suon luonnon-suojelualue	2009	1,79	x	x	x	x	x				x	x	x	x	x										x	x	x		x		
YSA2047 27	Yli-Myllyn luonnon-suojelualue	2009	2,99	x	x	x	x	x				x	x	x		x	x								x	x		x	x	x		
YSA2052 46	Pillilän luonnon-suojelualue	2009	1,39	x	x	x	x	x								x										x						
YSA2052 47	Kala-Pillilän luonnon-suojelualue	2009	0,86	x	x	x	x	x								x										x						
YSA2052 48	Vehmaan luonnon-suojelualue	2009	0,41	x	x	x	x	x								x										x						

YSA205249	Mustikkalammen luonnonsuojelualue	2009	0,68	x	x	x	x	x													x						
-----------	-----------------------------------	------	------	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

Tunnus	Nimi	Lisätietoja
YSA045149	Kalliolan luonnonsuojelualue	Rauhoitus ei estä kulkemista suojelualueen kautta yhteiselle pellavanlikopaikalle niiltä, joilla on sinne asianmukaisessa järjestyksessä perustettu kulkuoikeus.
YSA203597	Vääränojan luonnonsuojelualue	Maanomistaja tai hänen valtuuttamansa saa metsästää alueella hirvieläimiä. Alueelle kaatuneet puut voi poistaa niiltä osin kuin ne ovat kaatuneet alueen ulkopuolelle.
YSA203969	Jussilan tilan luonnonsuojelualue	YSA-kohde on siirtynyt Metsähallituksen hallintaan. Kalastaminen rannalta kalastuslain mukaisesti on sallittu. Olemassa olevan ojan kunnossapito on sallittu. Metsänhoito ja hakkuut yli 10 metrin päässä rannasta siten, että alue säilyy koko ajan puustoisena, on sallittu.
YSA204701	Vääränojansuon luonnonsuojelualue	Hoito- ja käyttösuunnitelman mukainen metsänhakkuu ja lahoppuun tai kasvillisuuden ottaminen, vahingollisten eläinten (supikoira, minkki) pyytäminen sekä liikkuminen moottoriajoneuvolla jäätyneen maan aikaan hoitotoimien toteuttamiseksi on sallittu. Vääränojan-suolle rauhoitusalueen ulkopuolelle voi kaivaa uuden piiriojan ja perata vanhoja ojia, kun samalla täytetään rauhoitusalueella olevat piiri- ja sarkaojat ja näin huolehditaan siitä, ettei aiheuteta muutosta Vääränojan normaaliin virtaukseen. Metsästyslain mukainen metsästys on sallittu.
YSA204727	Yli-Myllyn luonnonsuojelualue	Rakennusten, Koirajoen ylittävän sillan ja tieuran käyttö ja kunnossapito sekä vanhojen niittyjen yms. hoito on sallittu.
YSA205246	Pillilän luonnonsuojelualue	Lannoittaminen on kielletty. Alueen läpi kulkevan tai siihen rajoittuvan tien käyttäminen, ylläpito ja kunnostus on sallittu. Ympäröivien alueiden kuivatustilanteen ylläpitämiseksi tarvittavat toimet on sallittu ELY-keskuksen kanssa erikseen sovittavalla tavalla.
YSA205247	Kala-Pillilän luonnonsuojelualue	Lannoittaminen on kielletty. Alueen läpi kulkevan tai siihen rajoittuvan tien käyttäminen, ylläpito ja kunnostus on sallittu. Maastoon kaivettujen kala-altaiden käyttö, ylläpito- ja kunnostustoimet 10 m säteellä altaista on sallittu. Altaista mahdollisesti nostettava maa-aines on läjitettävä altaiden väliin tai reunoille tai suojelualueen ulkopuolelle. Ympäröivien alueiden kuivatustilanteen ylläpitämiseksi tarvittavat toimet ELY-keskuksen kanssa erikseen sovittavalla tavalla on sallittu.
YSA205248	Vehmaan luonnonsuojelualue	Lannoittaminen on kielletty. Alueen läpi kulkevan tai siihen rajoittuvan tien käyttäminen, ylläpito ja kunnostus on sallittu. Ympäröivien alueiden kuivatustilanteen ylläpitämiseksi tarvittavat toimet on sallittu ELY-keskuksen kanssa erikseen sovittavalla tavalla.
YSA205249	Mustikkalammen luonnonsuojelualue	Lannoittaminen on kielletty. Alueen läpi kulkevan tai siihen rajoittuvan tien käyttäminen, ylläpito ja kunnostus on sallittu. Ympäröivien alueiden kuivatustilanteen ylläpitämiseksi tarvittavat toimet on sallittu ELY-keskuksen kanssa erikseen sovittavalla tavalla.

Tunnus	Nimi	Liikkumisrajoitus alkaa	Liikkumisrajoitus päättyy	Liikkumisrajoitusala (ha)	Lisätietoja
--------	------	-------------------------	---------------------------	---------------------------	-------------

YSA alueiden pinta-ala yhteensä (ha)	12,32	Rajoitusala YSA alueilla yhteensä (ha)	0,00		
--------------------------------------	-------	--	------	--	--

Liite 2 Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja luonto- ja lintudirektiivien lajit

HUOM! Lomake sisältää JulKL 621/1999 24 § 1 mom. kohdan 14 mukaan salassa pidettävää aineistoa: lajien tiedot, joiden kohdalla on X sarakkeessa "Sens. tieto"!

Eliöryhmä	Lajinimi	Direktiivi	Ls-laki	Uhanal. luokka	Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	Vieraslaji	Sens. tieto	Tyyppi	Minimi	Maksimi	Yksikkö	Hav. paikk. määrä	Tiedon laatu	Kannan suhteell. osuus (Populaatio)	Suojelu(aste)	Yleisarviointi	Keskeinen suojeluperuste/arvo	Suojelutavoite	Toimenpidetarve	Arvioijat	Arviointi-ajankohta
Linnut	harmaapäätikka <i>Picus canus</i>	Li I	-	LC				p	1	2	p	1	M	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Linnut	kaakkuri <i>Gavia stellata</i>	Li I	-	LC				r	1	2	p	2	M	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Linnut	kangaskiuru <i>Lullula arborea</i>	Li I	-	VU				r	1	5	p	1	M	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Linnut	kehrääjä <i>Caprimulgus europaeus</i>	Li I	-	LC				r	1	10	p	5	M	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Linnut	kuikka <i>Gavia arctica</i>	Li I	-	LC				c	5	10	p	6	M	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Linnut	nuolihaukka <i>Falco subbuteo</i>	Li m	-	LC				r	2	4	p	2	M	C	A	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Linnut	<i>Uhanalainen laji</i>						X													Heinänen Teijo	20.12.2018
Sammalet	haaraliuskasammal <i>Riccardia multifida</i>		-	NT				p	1	2	localities	2	M	C	A	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018

Sammalet	harsosammal <i>Trichocolea tomentella</i>		E	VU				p	1	3	localities	3	G	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Sammalet	kiiltosirppisammal <i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Lu II	U	VU	U1=			p	1	1	localities	1	G	C	A	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Sammalet	ryytisammal <i>Geocalyx graveolens</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	P	C	C	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Kovakuoriaiset	<i>Cyrtusa subtestacea</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	M	C	B	B	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Kovakuoriaiset	<i>Longitarsus curtus</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	G	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Kovakuoriaiset	ajuruohonirppu <i>Squamapion atomarium</i>		-	NT				p	1	7	localities	7	G	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Kovakuoriaiset	palosysikiitäjäinen <i>Pterostichus quadrifoveolatus</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	M	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Kovakuoriaiset	ruskohaiskiainen <i>Aclypea opaca</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	G	C	A	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Kaksisiipiset	kenttänaamiokärpänen <i>Myopa fasciata</i>		U	VU				p	1	1	localities	1	G	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Kaksisiipiset	neidontikarikärpänen <i>Psilocephala imberbis</i>		-	NT				p	1	2	localities	2	G	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Kaksisiipiset	surupetokärpänen <i>Neoitamus cothurnatus</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	G	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Luteet	kenttärikkalude <i>Orius agilis</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	G	C	B	B	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Yhtäläissiipiset	dyynikirpukas <i>Gravesteiniella boldi</i>		-	NT				p	1	2	localities	2	G	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Yhtäläissiipiset	katkovyökaskas <i>Planaphrodes nigrita</i>		U	VU				p	1	9	localities	9	G	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018

Yhtäläissiipiset	lettoponsikas <i>Boreotettix bidentatus</i>		-	NT				p	1	3	localities	3	M	C	A	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Yhtäläissiipiset	paahdekirppukeijukas <i>Chlorita dumosa</i>		-	NT				p	1	7	localities	7	G	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Yhtäläissiipiset	pikkuhorsmaponsikas <i>Sonronius anderii</i>		U	VU				p	1	1	localities	1	G	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Yhtäläissiipiset	rantanaamiokas <i>Macropsis impura</i>		-	NT				p	1	2	localities	2	G	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Pistiäiset	herttaraspistiäinen <i>Priocnemis cordivalvata</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	M	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Pistiäiset	hietikkomaamehiläinen <i>Andrena argentata</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	G	C	A	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Pistiäiset	kirjopikkuampiainen <i>Stenodynerus dentisquama</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	G	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Pistiäiset	korsikultiainen <i>Chrysis rutilans</i>		-	NT				p	1	2	localities	2	M	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Pistiäiset	kulotikaripistiäinen <i>Arachnospila opinata</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	G	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Pistiäiset	kultapiiskumaamehiläinen <i>Andrena coitana</i>		U	VU				p	1	1	localities	1	M	C	B	B	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Pistiäiset	pikipistiäinen <i>Ferreola diffinis</i>		U	VU				p	1	1	localities	1	M	A	C	A	1	2	2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Pistiäiset	pistehietamehiläinen <i>Lasioglossum punctatissimum</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	G	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Perhoset	<i>Mompha sexstrigella</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	M	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Perhoset	<i>Rhyacionia piniana</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	M	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018

Perhoset	ajuruohosulkanen Merrifieldia leucodactyla		-	NT				p	1	3	localities	3	G	C	B	B	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Perhoset	luumittari Aspitates gilvaria		U	VU				p	1	4	localities	4	M	C	B	B	1	2	1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Perhoset	muurainhopeatäplä Boloria freija		-	NT				p	1	1	localities	1	M	C	B	B	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Perhoset	purppurasammalkoi Bryotropha purpurella		U	VU				p	1	1	localities	1	M	B	C	A	1	2	2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Perhoset	rämevihersiiپی Rhagades pruni		-	NT				p	1	1	localities	1	M	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Perhoset	synkkämaayökkönen Spaelotis suecica		-	NT				p	1	1	localities	1	G	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Nisäkkäät	liito-orava Pteromys volans	Lu II,IV	U	NT				p	3	10	i	3	G	C	B	B	1	1	1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Nisäkkäät	minkki Neovison vison		-	NA		X		p	1	20	i		P	C						Heinänen Teijo	05.03.2019
Nisäkkäät	supikoira Nyctereutes procyonoides		-	NA		X		p	1	30	i		P	C					2	Heinänen Teijo	04.03.2019
Vesiperhoset	rimpiputkisirvikäs Limnephilus diphyes		-	NT				p	1	1	localities	1	M	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Putkilokasvit	(aho)kissankäpäälä Antennaria dioica		-	NT				p	1	2	localities	2	M	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Putkilokasvit	ahonoidanlukko Botrychium multifidum		-	NT				p	1	1	localities	1	M	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Putkilokasvit	hetesara Carex acutiformis		-	NT				p	1	1	localities	1	G	C	C	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Putkilokasvit	<i>Uhanalainen laji</i>					X														Heinänen Teijo	20.12.2018

Putkilokasvit	jättipalsami <i>Impatiens glandulifera</i>		-	NA		X		p	1	5	localities		P	C				1	Heinänen Teijo	05.03.2019	
Putkilokasvit	kangasajuruoho <i>Thymus serpyllum</i> subsp. <i>serpyllum</i>		-	NT				p	1	3	localities	3	M	C	C	B	2		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Putkilokasvit	ketoneilikka <i>Dianthus deltoides</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	M	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Putkilokasvit	ketonoidanlukko <i>Botrychium lunaria</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	M	C	B	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Putkilokasvit	komealupiini <i>Lupinus polyphylus</i>		-	NA		X		p	1	1	localities	1	M						2	Heinänen Teijo	04.03.2019
Putkilokasvit	metsäilitukka <i>Cardamine flexuosa</i>		E	EN				p	1	1	localities	1	G	B	C	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Putkilokasvit	ruskopiirtoheinä <i>Rhynchospora fusca</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	P	C	C	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Putkilokasvit	röyhysara <i>Carex appropinquata</i>		U	VU				p	1	6	localities	6	M	C	C	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018
Putkilokasvit	sarjatalvikki <i>Chimaphila umbellata</i>		-	NT				p	1	1	localities	1	P	C	C	C	1		2	Heinänen Teijo	20.12.2018
Putkilokasvit	suopunakämmekä <i>Dactylorhiza incarnata</i> subsp. <i>incarnata</i>		U	VU				p	1	3	localities	3	G	C	B	C	1		1	Heinänen Teijo	20.12.2018

Yhteenveto ja verkostotarkastelu

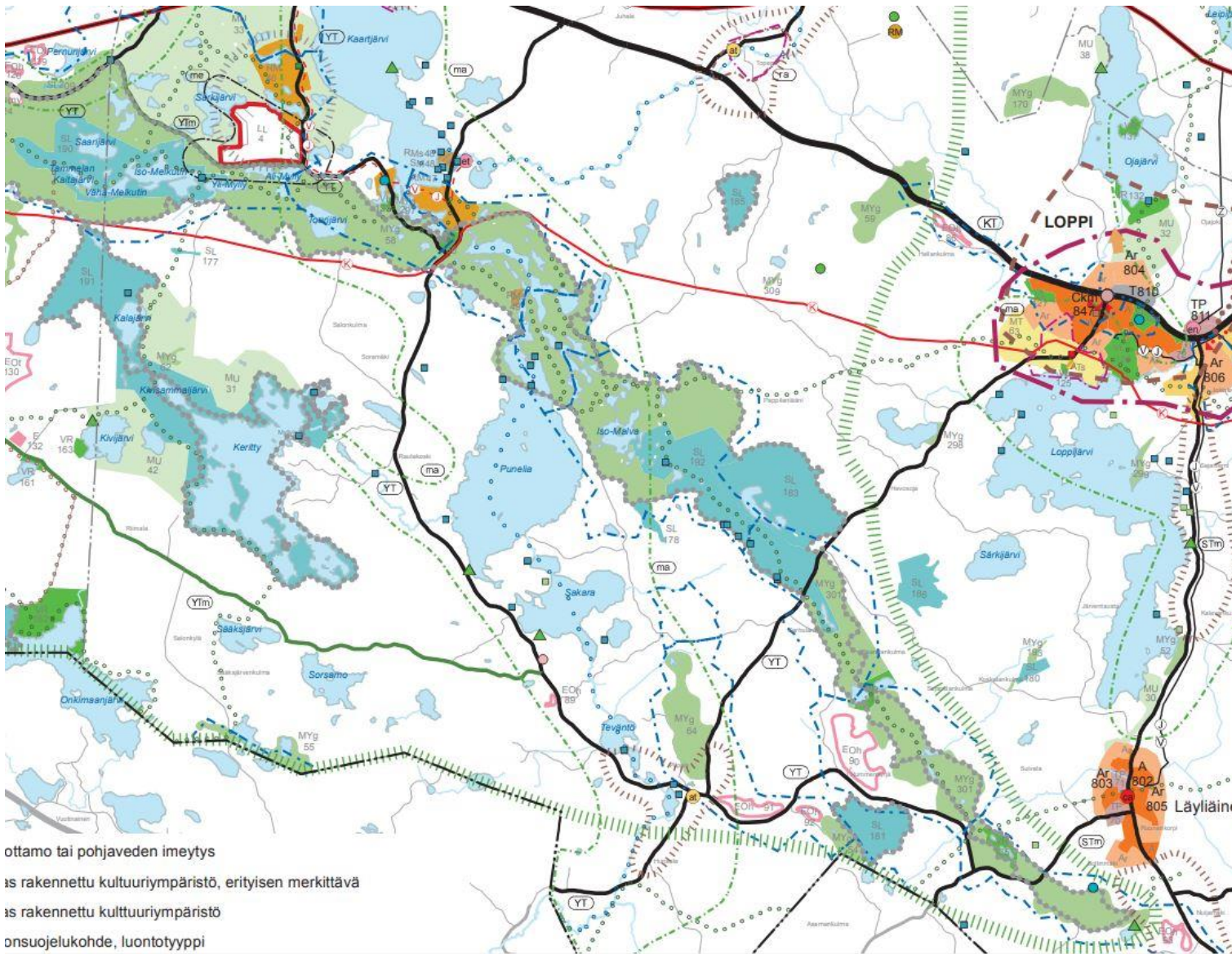
Maakylän–Räyskälän alue on lajistoltaan monipuolinen, mikä on seurausta sen elinympäristöjen monimuotoisuudesta. Alueeseen kuuluu massiivisen harjualueen ja harjujen paahteisten elinympäristöjen lisäksi suuria keidassoita, karuja järviä ja lampia sekä pohjoisessa ravinteinen Vääräojan alue.

Suunnittelualueella esiintyvät luontodirektiivin II-liitteen lajit kiiltosirppisammal, hämeen kylmänkukka ja liito-orava, joista jälkimmäiset kaksi ovat lisäksi luontodirektiivin IV-liitteen lajeja. Hämeen kylmänkukan ohella suunnittelualueen lajeista myös metsäilitukka ja harsosammal ovat erityisesti suojeltavia lajeja. Alueella elää lisäksi runsaasti muuta harvinaista ja uhanalaista lajistoa, esimerkiksi kultapiiskumaamehiläinen, luumittari ja kangaskiuru. Komealupiini, jättipalsami, minkki ja supikoira ovat alueella esiintyviä vierasperäisiä lajeja.

(Lisätietoa: 36 - 49.)

Selitykset	
Direktiivi	Lu I - Luontodirektiivin liitteen I luontotyytit, Lu II - Luontodirektiivin liitteen II laji, Lu IV - Luontodirektiivin liitteen IV laji, Lu V - Luontodirektiivin liitteen V laji, Li I/Ls - Lintudirektiivin liitteen I laji, Li Ms - Muuttava laji, jota käytetty SPA alueita valittaessa, -- - Ei direktiivi laji
IUCN luokituksen mukainen uhanalaisuusluokka	RE - Hävinnyt, EW - Luonnosta hävinnyt, CR - Äärimmäisen uhanalainen, EN - Erittäin uhanalainen, VU - Vaarantunut, NT - Silmälläpidettävä, LC - Elinvoimainen, DD - Puutteellisesti tunnettu, NE - Arvioimatta jätetty, - - Tarkastelematta jätetty, NA - Arviointiin soveltumaton
Keskeinen suojeluperuste/arvo	1 - Naturen keskeinen suojeluperuste, 2 - Muu keskeinen suojeluarvo
Populaatio	A - $100 \geq p > 15 \%$, B - $15 \geq p > 2 \%$, C - $2 \geq p > 0 \%$, D - Merkityksetön populaatio
Populaation koon yksikkö	i - yksilö / individuals, adults - aikuinen / adults, subadults - esiaikuinen / subadults, bfemales - pesivä naaras / breeding females, cmales - soidintava koiras / calling males, males - koiras / males, p - pari / pairs, shoots - verso / shoots, tufts - tupas / tufts, fstems - kukkiva verso / flowering stems, localities - esiintymä / localities, colonies - kolonia / colonies, logs - asuttu runko / inhabited logs, trees - asuttu puu / inhabited trees, stones - asuttu kivi / inhabited stones/boiuders, length - asuttu pituus km / length km, area - asuttu ala m ² / area covered by population m ² , grids1x1 - 1x1 km ruutu / 1x1 km grids, grids5x5 - 5x5 km ruutu / 5x5 km grids, grids10x10 - 10x10 km ruutu / 10x10 km grids
Populaation tyyppi	p - Pysyvä, r - Pesivä/lisääntyvä, c - Levähtävä, w - Talvehtiva
Suojelu [luonnontila]	A - Erinomainen suojelu, B - Hyvä suojelu, C - Kohtalainen suojelu
Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	FV suotuisa, U1+ epäsuotuisa-riittämätön, paraneva, U1= epäsuotuisa-riittämätön, vakaa, U1- epäsuotuisa-riittämätön, heikkenevä, U1x epäsuotuisa-riittämätön, tuntematon kehityssuunta, U2+ epäsuotuisa-huono, paraneva, U2= epäsuotuisa-huono, vakaa, U2- epäsuotuisa-huono, heikkenevä, U2x epäsuotuisa-huono, tuntematon kehityssuunta, XX tuntematon suojelutaso, -- ei arvioitu (ko. luonnonmaantieteellisellä alueella)
Suojelutavoite	1 - Nykytila säilyy, 2 - Tila paranee
Tiedon laatu	G - Hyvä, M - Kohtalainen, P - Huono, DD - Ei tietoja
Toimenpidetarve	1 - Ei toimenpidetarpeita, 2 - Edellyttää toimenpiteitä
Uhanalaisuus luonnonsuojeluasetuksessa	E - erityisesti suojeltava laji, U - muu uhanalainen laji, - - ei mainittu asetuksessa
Yleisarviointi	A - Erittäin tärkeä, B - Hyvin tärkeä, C - Merkittävä, - Ei arvioitu/tiedossa

Liite 3 Ote maakuntakaavakartasta

ottamo tai pohjaveden imeytys
is rakennettu kulttuuriympäristö, erityisen merkittävä
is rakennettu kulttuuriympäristö
onsuojelukohde, luontotyyppi

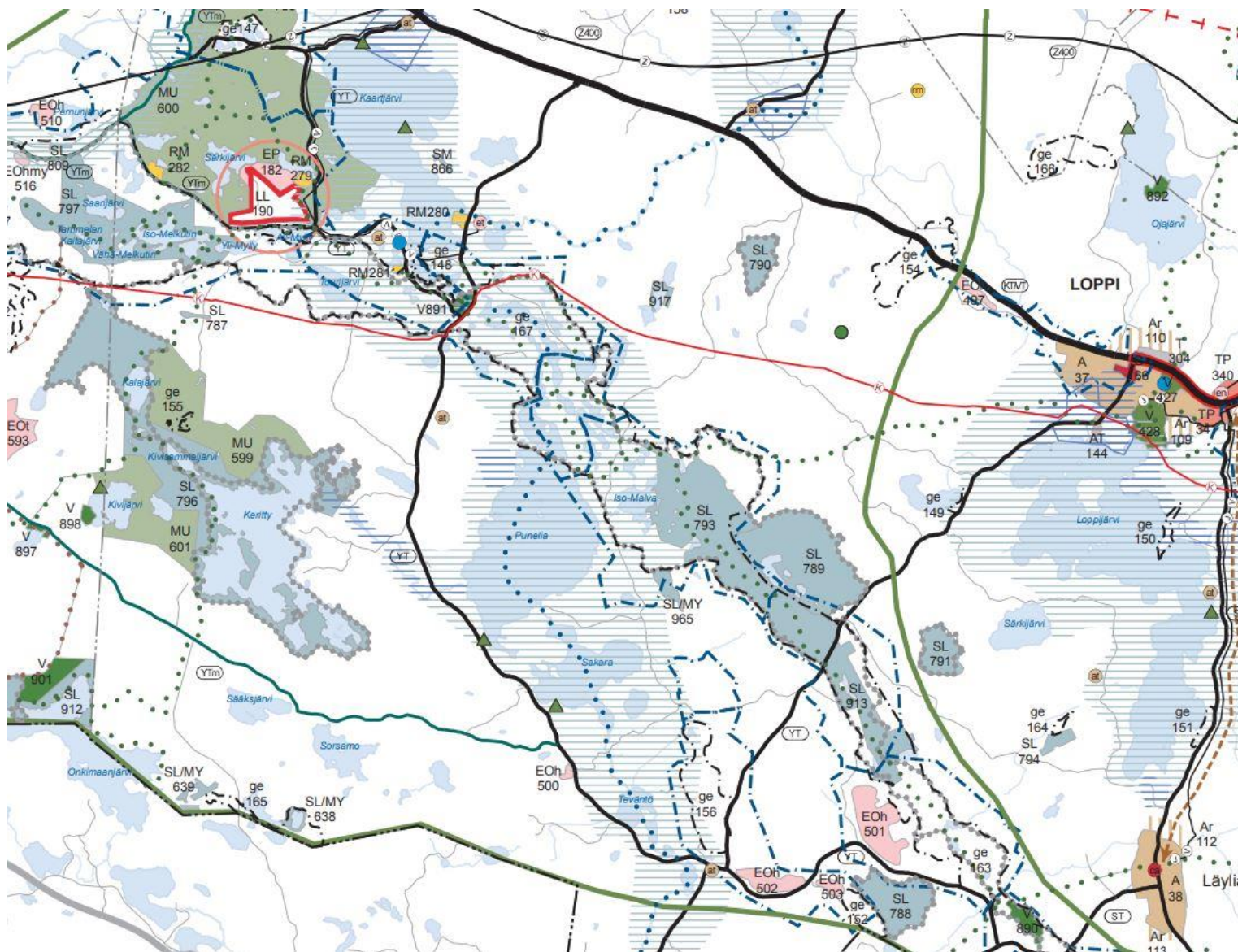
Kanta-Hämeen voimassa olevien maakuntakaavojen yhdistelmä.

Kanta-Hämeen maakuntakaava (vahvistettu valtioneuvostossa 28.9.2006)

1. vaihemaakuntakaava (vahvistettu ympäristöministeriössä 2.4.2014, KHO 10.11.2015, YM 18.12.2015)
2. vaihemaakuntakaava (vahvistettu ympäristöministeriössä 24.5.2016)

Maakuntakaavojen selostukset, merkinnät ja määräykset: www.haemeenliitto.fi/aluessuunnittelu

© Hämeen liitto 2020, © Maanmittauslaitos 2020.

Kanta-Hämeen maakunta- kaava 2040, Ehdotus

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä
14.1 – 17.2.2019.

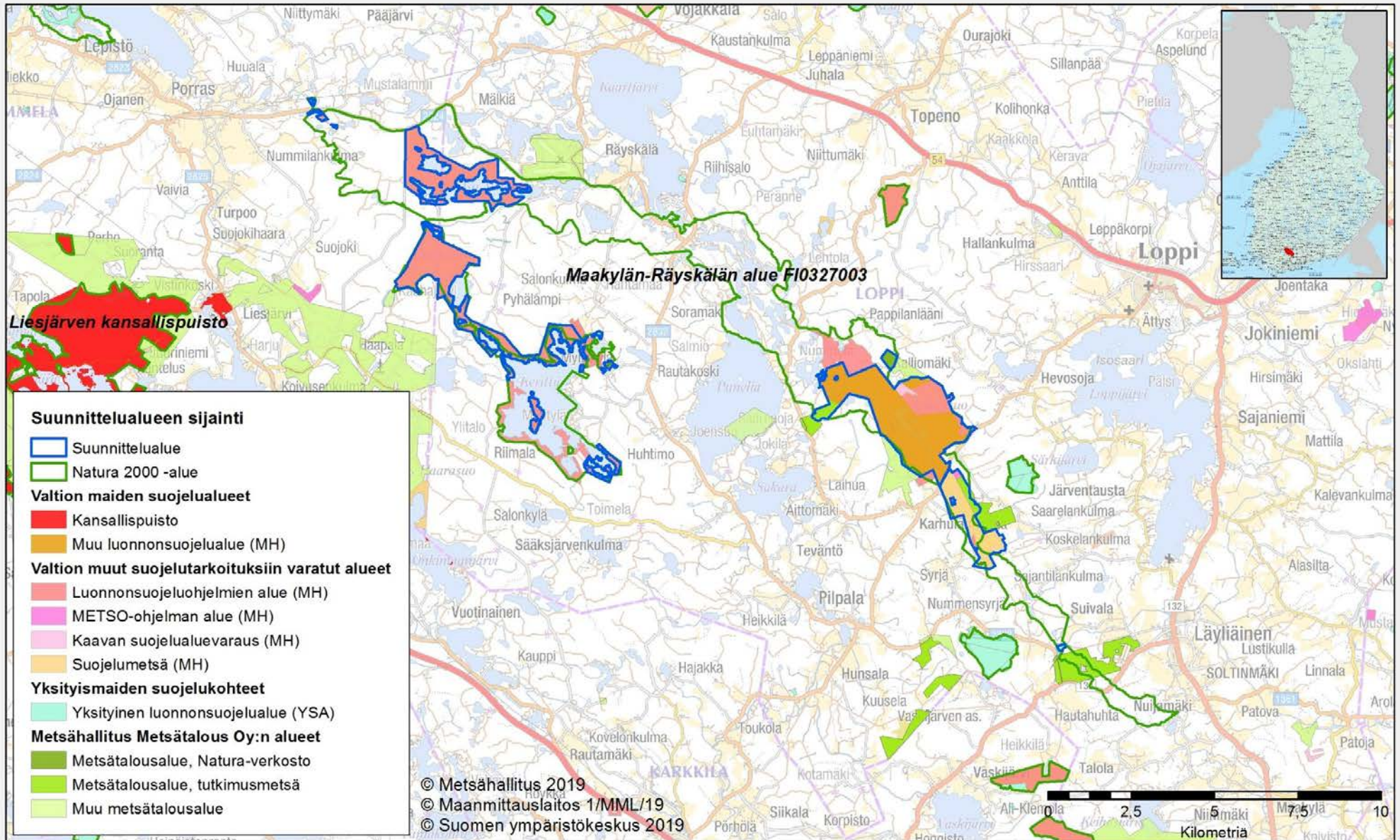
Kaavaehdotus käsitellään maakunta-
valtuustossa vuonna 2019.

Lainvoiman saatuaan Maakuntakaava
2040 korvaa Kanta-Hämeessä nykyti-
lanteessa voimassa olevat maakunta-
kaavat.

Maakuntakaavojen selostukset, mer-
kinnät ja määräykset: www.hameenliitto.fi/aluesuunnittelu

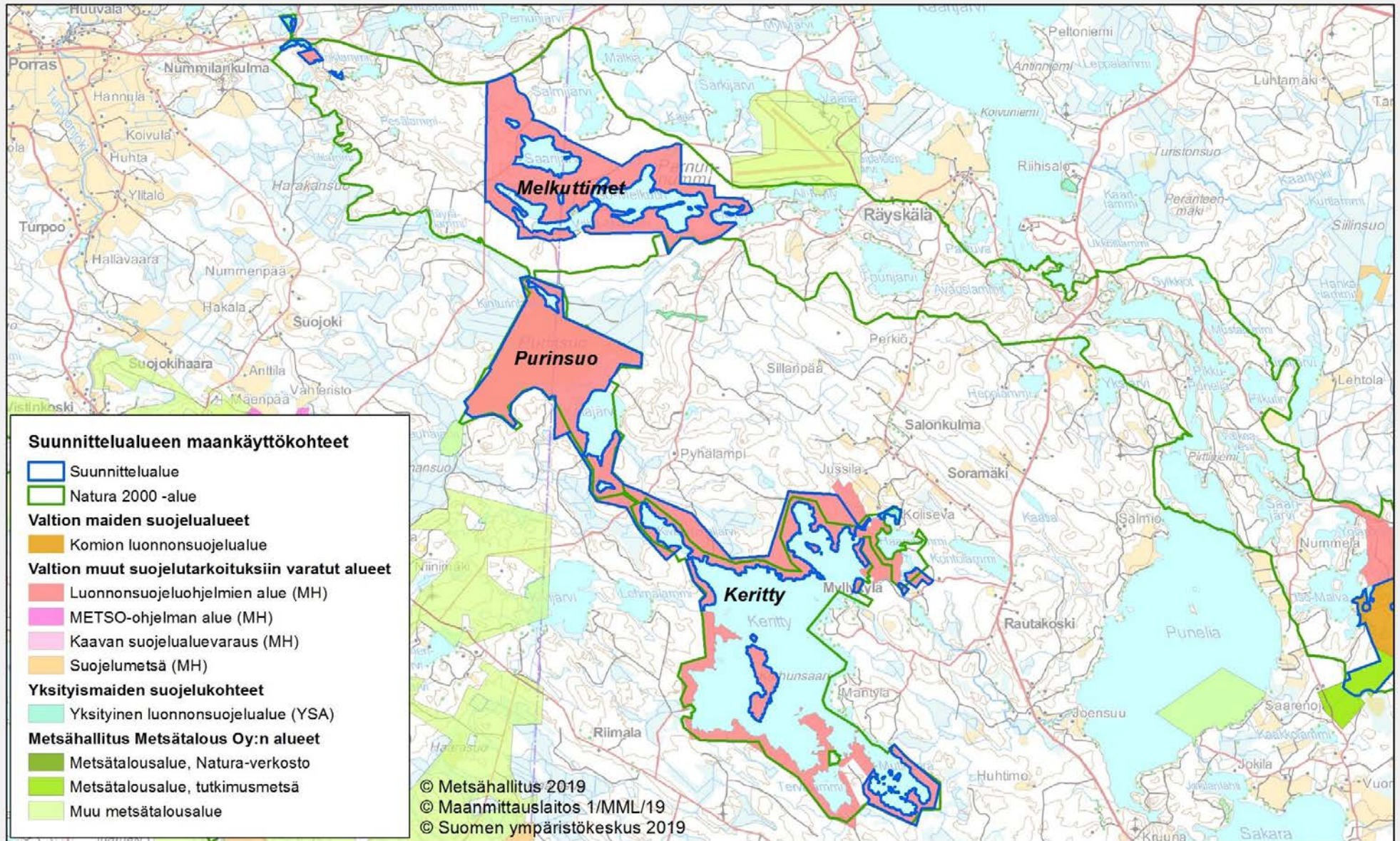
© Hämeen liitto 2020, © Maanmittauslaitos
2020.

Liite 4 Karttaliite

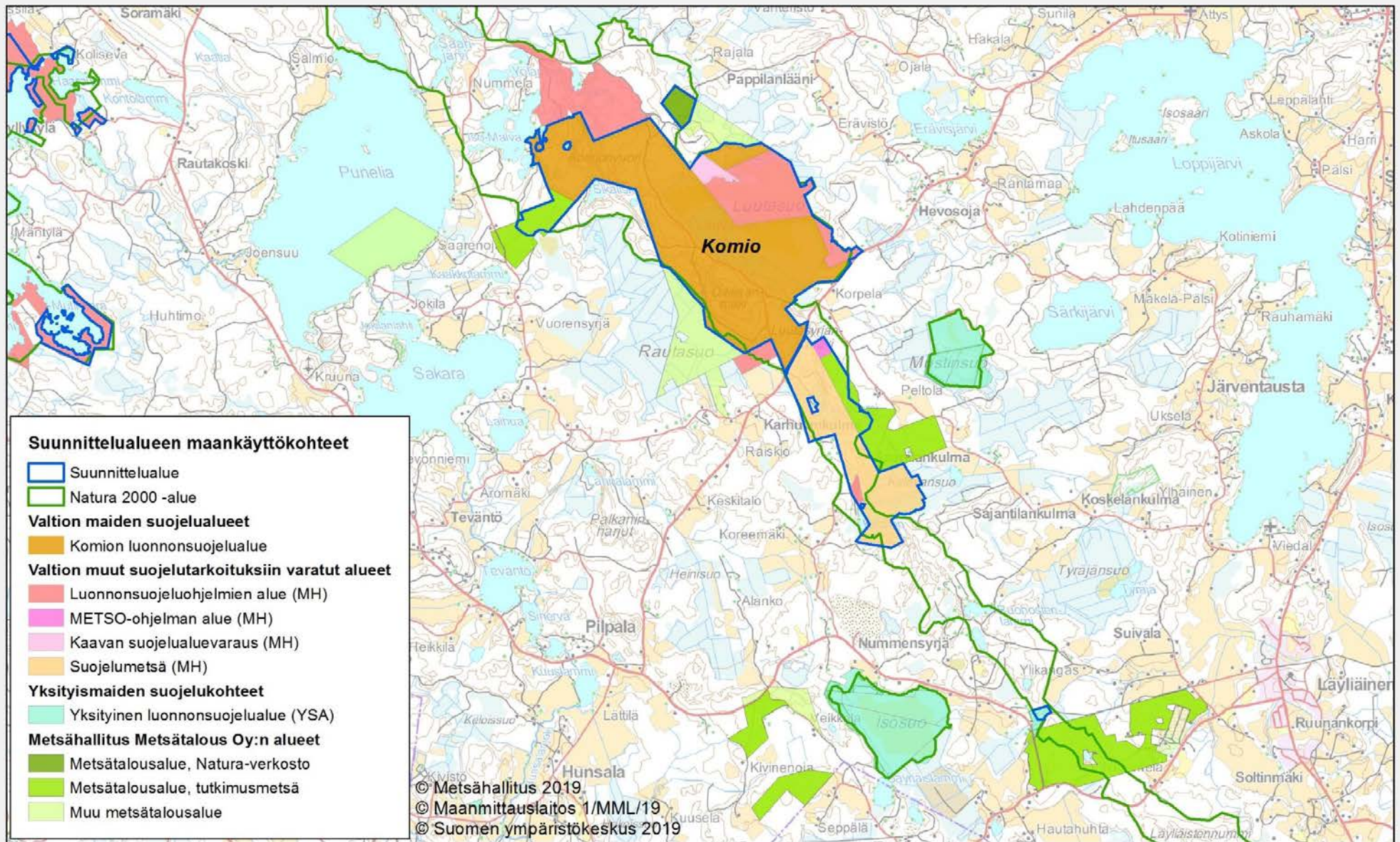
Kuva 1. Suunnittelualan sijainti ja maankäyttö

Suunnittelualue sijaitsee Kanta-Hämeen maakunnassa, Lopen ja Tammelans kunnissa. Se kattaa Maakylän-Räyskälän alue -nimiseen Natura 2000-kohteeseen (FI0327003) kuuluvat valtion maat ja yksityiset luonnonsuojelualueet (YSA). Valtion maiden ytimen muodostaa asetuksella 383/1995 perustettu Komion luonnonsuojelualue. Lisäksi suunnittelualueeseen kuuluu suojeluun varattuja alueita Komiolla, Melkuttimilla, Purinsuolla ja Kerityn ympäristössä sekä Metsähallitus Metsätalous Oy:n hallinnassa olevia tutkimus- ja monikäyttömetsiä. Tutkimusmetsien hoidosta ja käytöstä vastaa Luonnonvarakeskus. Suunnittelun loppuvaiheessa Luontopalvelujen hallintaan siirtyi suojeluun varattuja alueita Komion pohjoispuolelta ja Kerityn rannoilta.

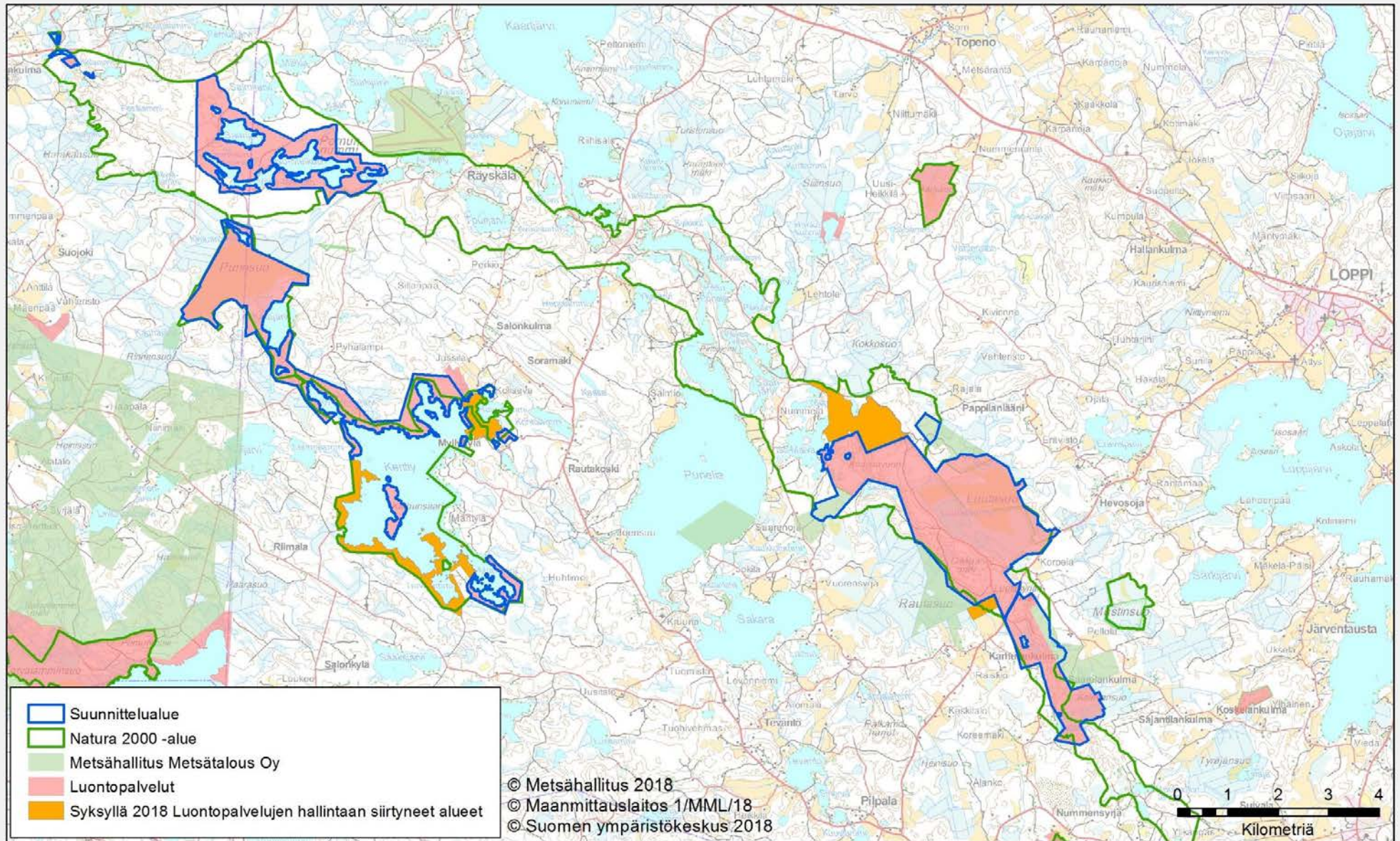
Kuva 1a. Suunnittelualueen maankäyttökohteet / Melkuttimet, Purinsuo, Keritty

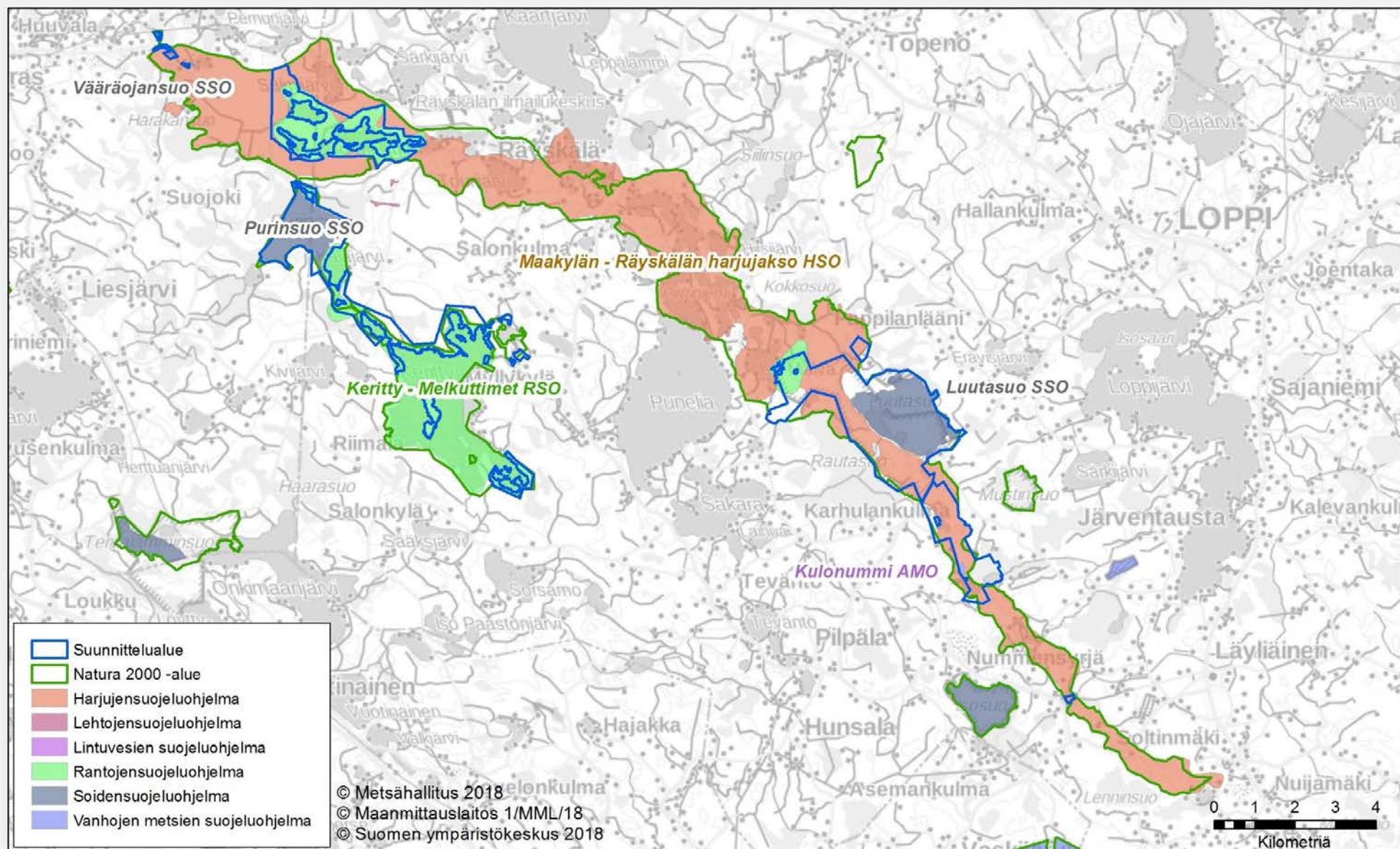
Kuva 1b. Suunnittelualueen maankäyttökohteet / Komio

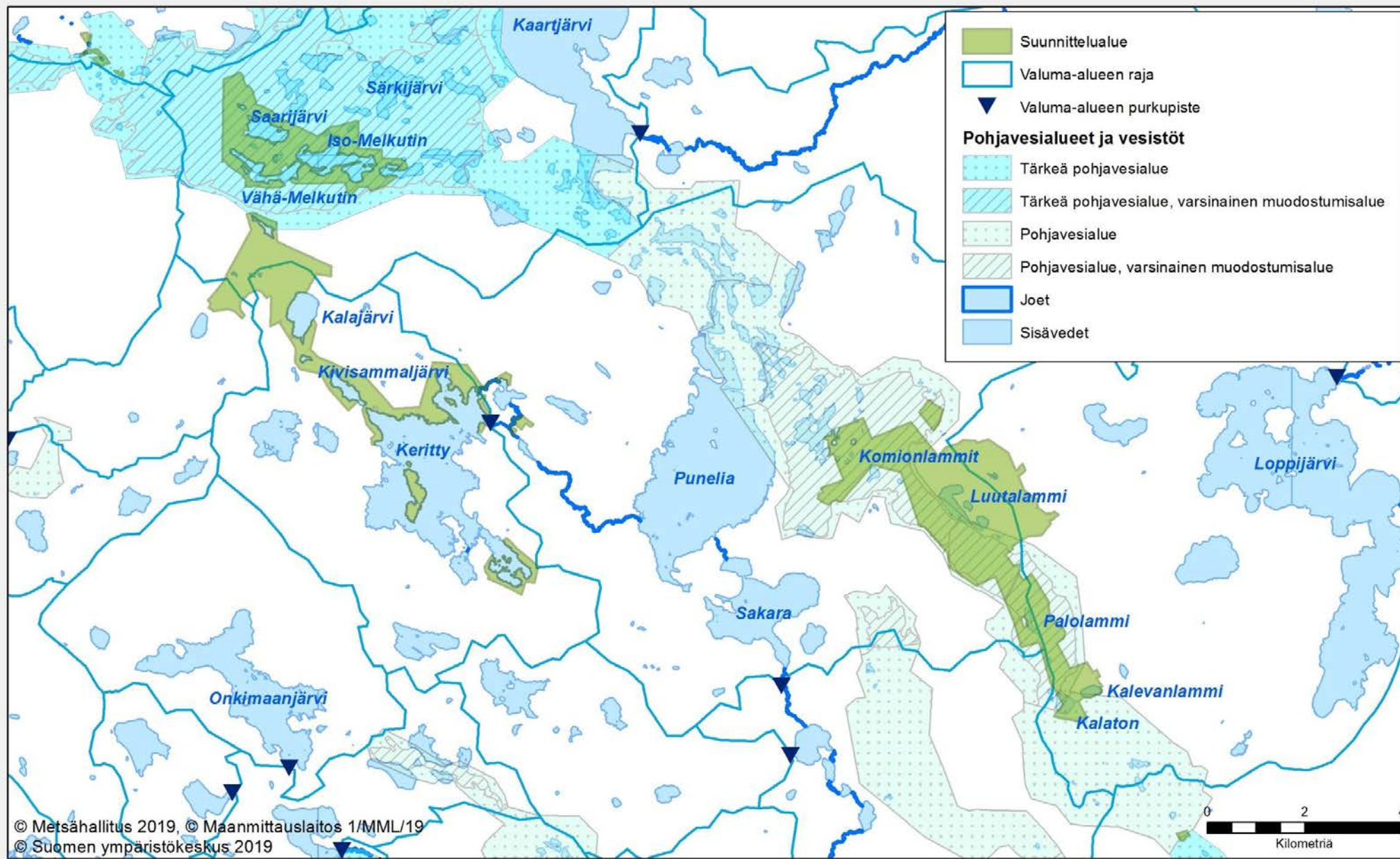
Kuva 1c. Luontopalvelujen hallintaan siirtyneet uudet alueet

Hoidon ja käytön suunnittelun loppuvaiheessa, syksyllä 2018, Metsähallituksen Luontopalvelujen hallintaan siirtyi uusia, suojelutarkoituksiin valtiolle hankittuja alueita Komion ja Kerityn ympäristöstä. Nämä alueet eivät ole mukana varsinaisessa suunnittelualueessa, mutta suunnitelmaan on kirjattu yleispiirteisiä toimenpidetarpeita myös niiden hoitamiseksi osana suojelualuekokonaisuutta.

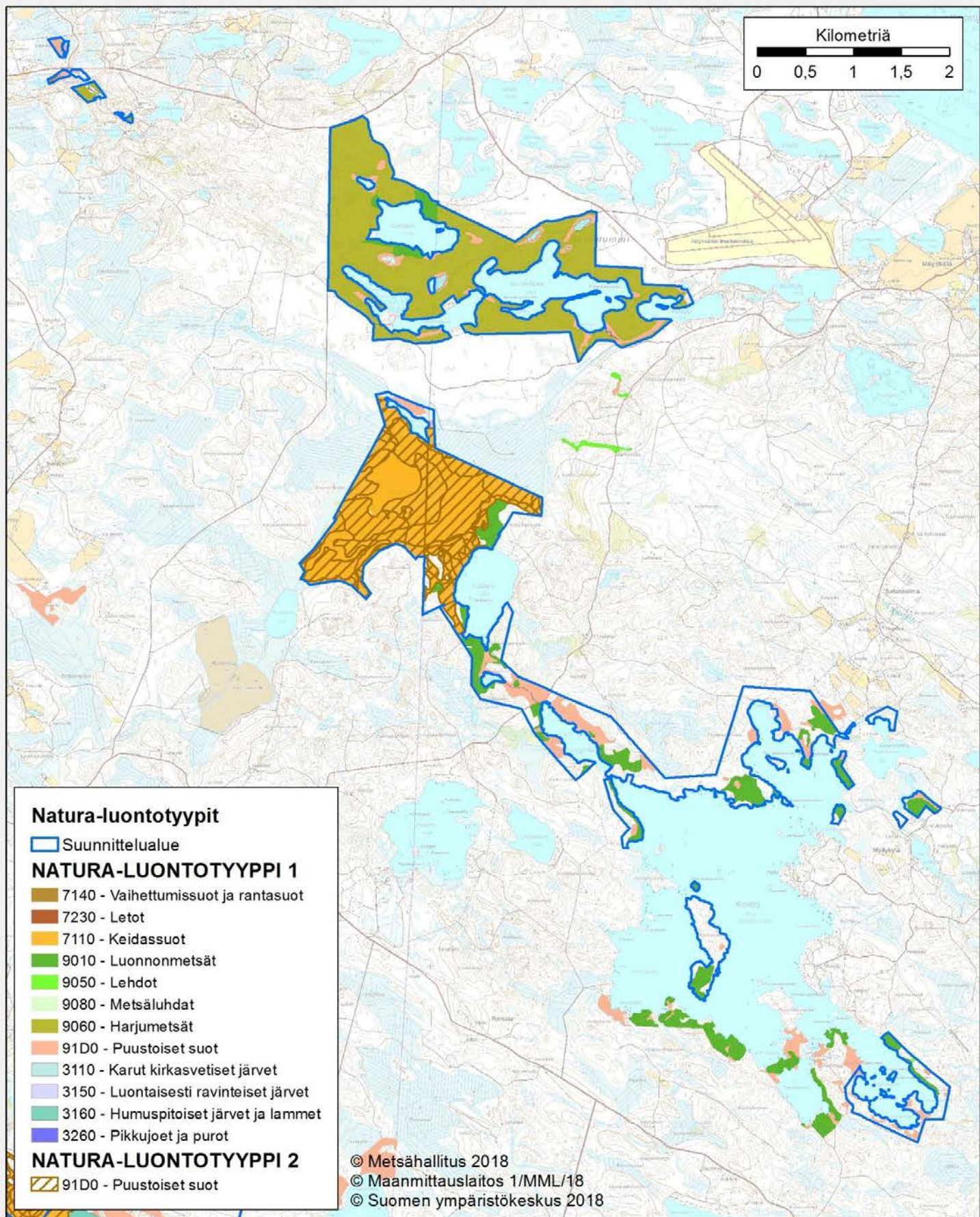
Kuva 2. Suojeluohjelmien alueet

Suunnittelualueella on useita eri valtakunnallisten suojeluohjelmien kohteita. Koko Maakylän - Räyskälän harjujakso kuuluu harjunsuojeluohjelmaan. Purinsuo, Vääröjansuo ja Luutasuo kuuluvat soidensuojeluohjelmaan. Keritty, Melkuttimet ja Punelian itäpuolella sijaitseva suppalampien ryhmä kuuluvat rantojensuojeluohjelmaan. Pienialainen kulonummi on vanhojen metsien suojeluohjelman kohde.

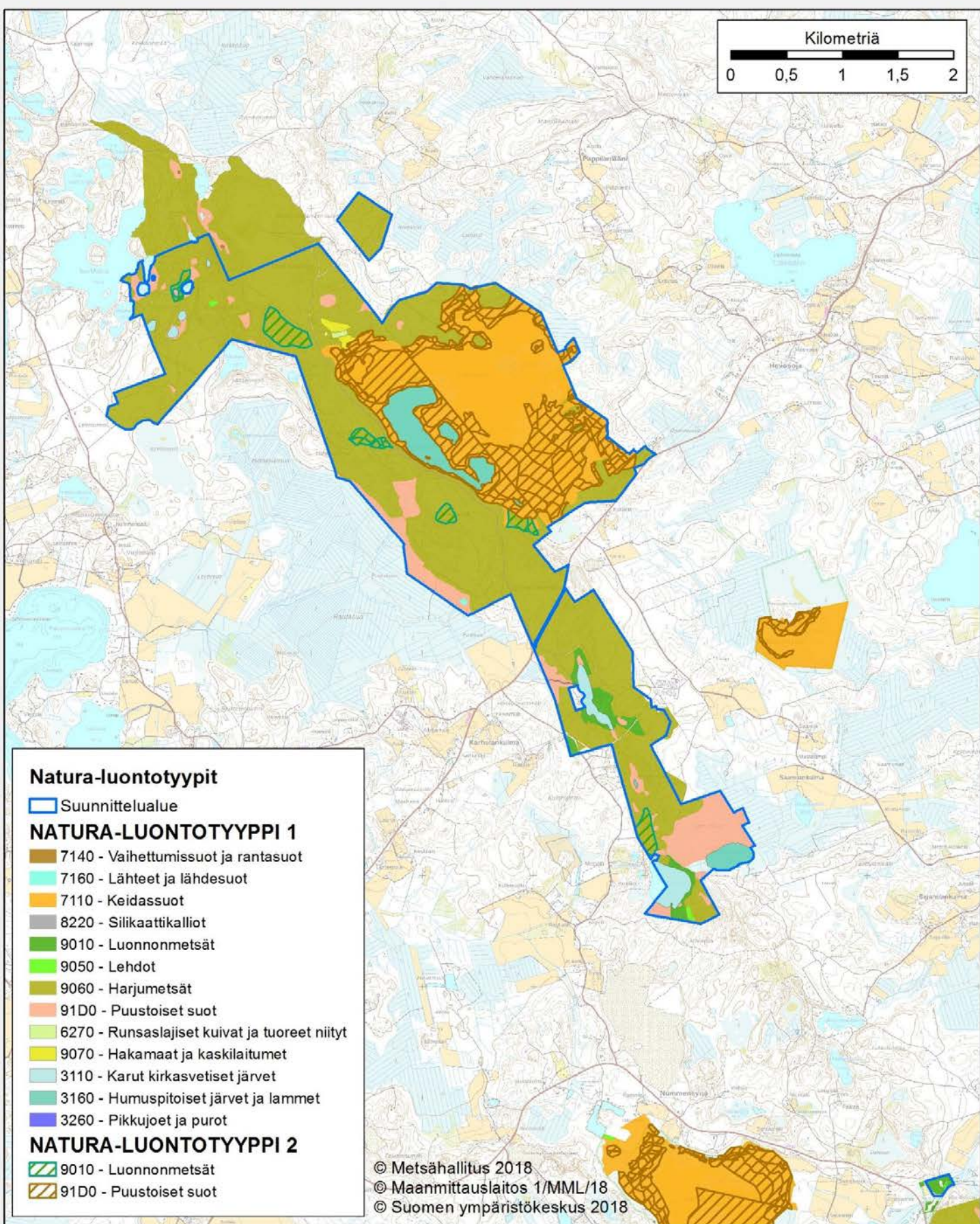
Kuva 3. Vesistöt, valuma-alueet ja pohjavedet

Suunnittelualue sijaitsee vedenjakajalla. Sen vesistöt kuuluvat länsiosaltaan Karjaanjoen päävesistöön (Kerityn valuma-alue, Sakaran-Punelian valuma-alue ja Hunsalanjoen valuma-alue). Pohjois- ja itäosan vesistöt kuuluvat Kokemäenjoen päävesistöön (Kaartjärven valuma-alue, Loppijärven valuma-alue ja Kauhaojan valuma-alue). Alueella on tärkeä merkitys pohjavesialueena: lähes koko Maakylä-Räyskälän harjualue on pohjavesialuetta.

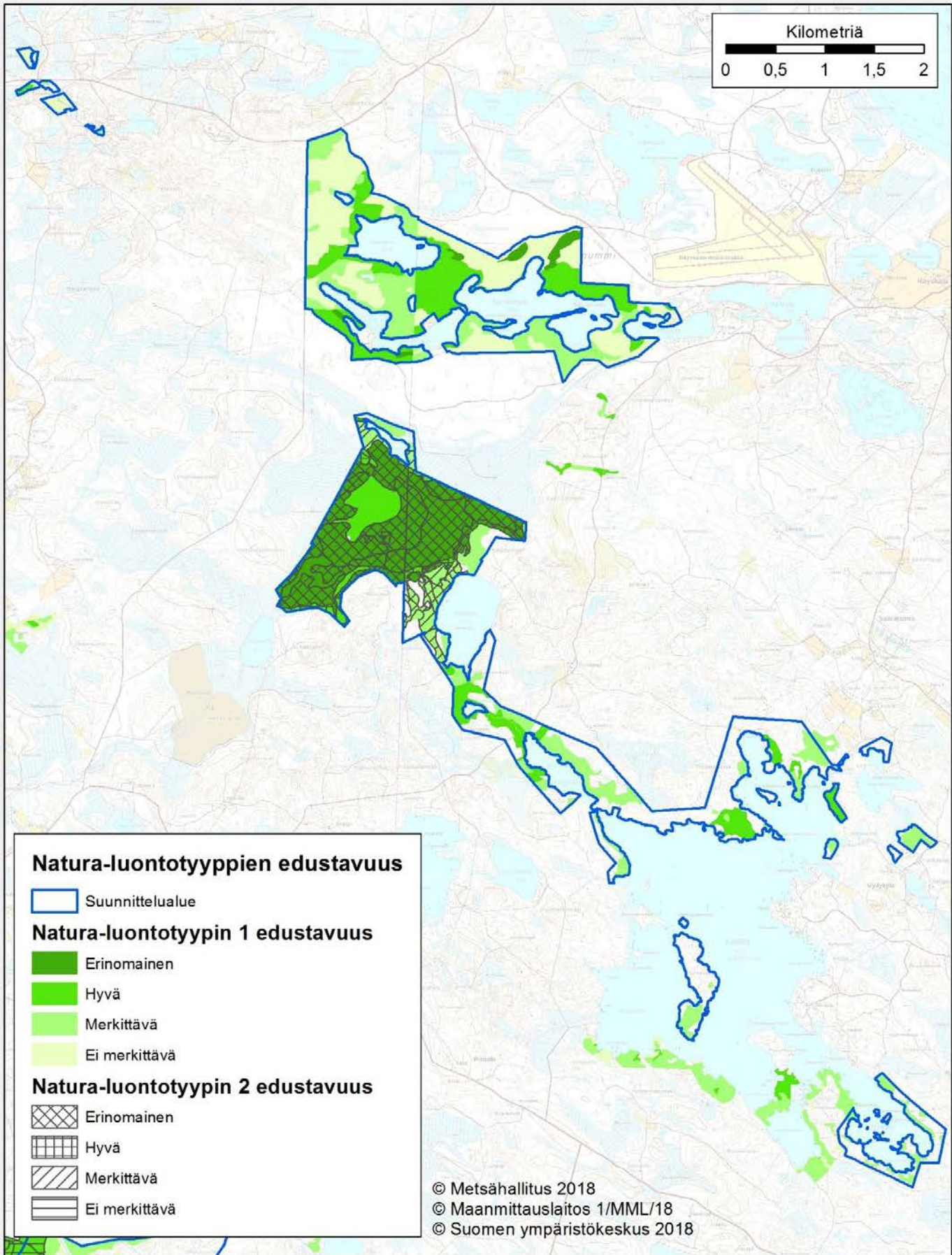
Kuva 4a: Natura-luontotyypit / Melkuttimet, Purinsuo, Keritty

Suunnittelualueelta on inventoinneissa löydetty 16 eri Natura-luontotyyppiä. Vallitsevat Natura-luontotyypit ovat harjumetsät, keidassuot, boreaaliset luonnonmetsät ja puustoiset suot. Yhteensä nämä 4 luontotyyppiä kattavat noin 85 % suunnittelualueen pinta-alasta. Puustoisista soista noin 70 % esiintyy päällekkäisenä luontotyyppinä keidassoiden kanssa ja luonnonmetsistä n. 20 % esiintyy päällekkäisenä luontotyyppinä harjumetsien kanssa. Keidassuot, puustoiset suot, luonnonmetsät sekä suunnittelualueella pienialaisena esiintyvät metsäluhdat ja runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt ovat priorisoituja eli ensisijaisen tärkeitä luontotyyppiä. Suunnittelualueen pinta-alasta noin 10 % ei kuulu mihinkään Natura-luontotyyppiin.

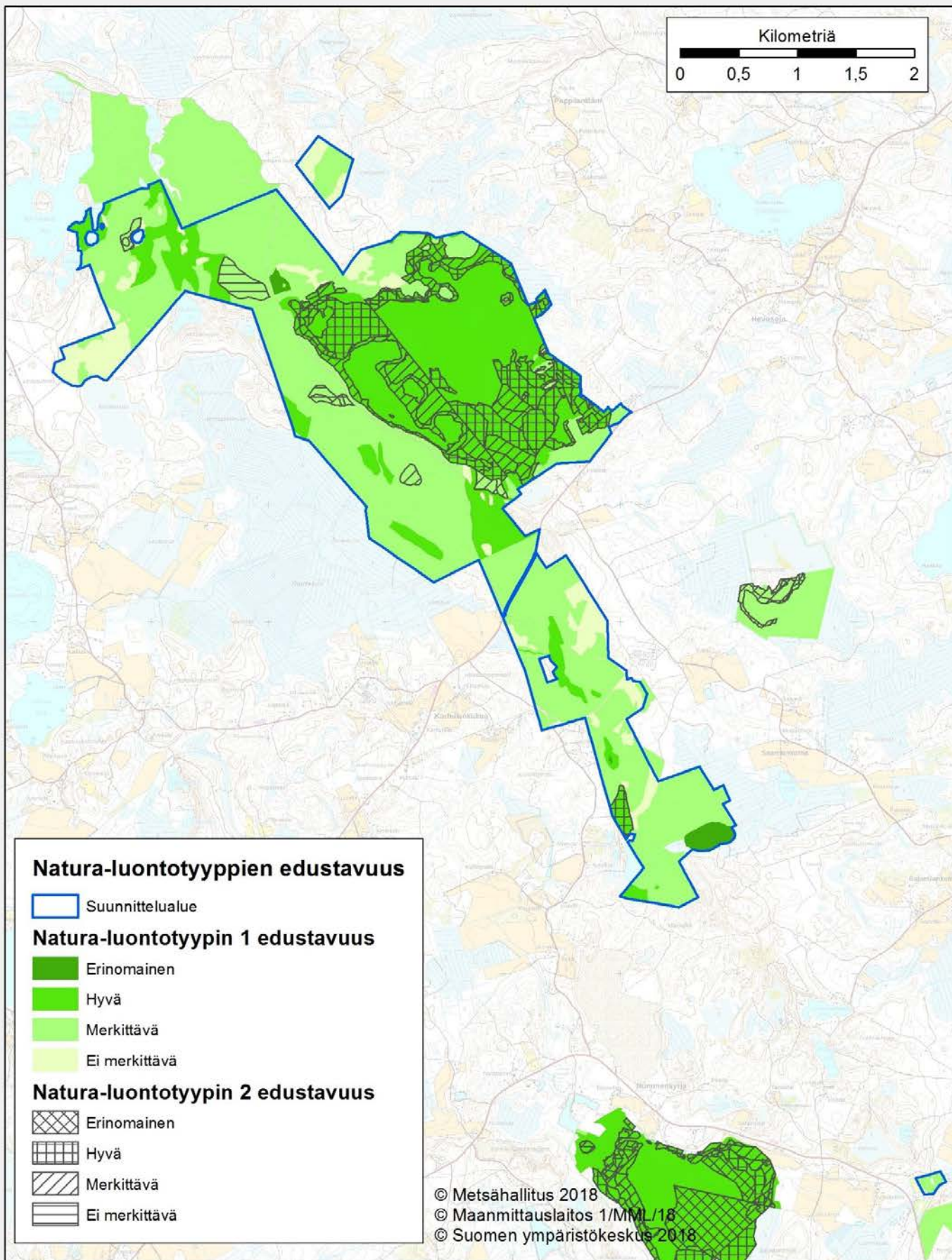
Kuva 4b: Natura-luontotyytit / Komio

Suunnittelualueelta on inventoinneissa löydetty 16 eri Natura-luontotyyppiä. Vallitsevat Natura-luontotyytit ovat harjumetsät, keidassuot, borealiset luonnonmetsät ja puustoiset suot. Yhteensä nämä 4 luontotyyppiä kattavat noin 85 % suunnittelualueen pinta-alasta. Puustoisista soista noin 70 % esiintyy päällekkäisenä luontotyyppinä keidassoiden kanssa ja luonnonmetsistä n. 20 % esiintyy päällekkäisenä luontotyyppinä harjumetsien kanssa. Keidassuot, puustoiset suot, luonnonmetsät sekä suunnittelualueella pienialaisena esiintyvät metsäluhdat ja runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt ovat priorisoituja eli ensisijaisen tärkeitä luontotyyppejä. Suunnittelualueen pinta-alasta noin 10 % ei kuulu mihinkään Natura-luontotyyppiin.

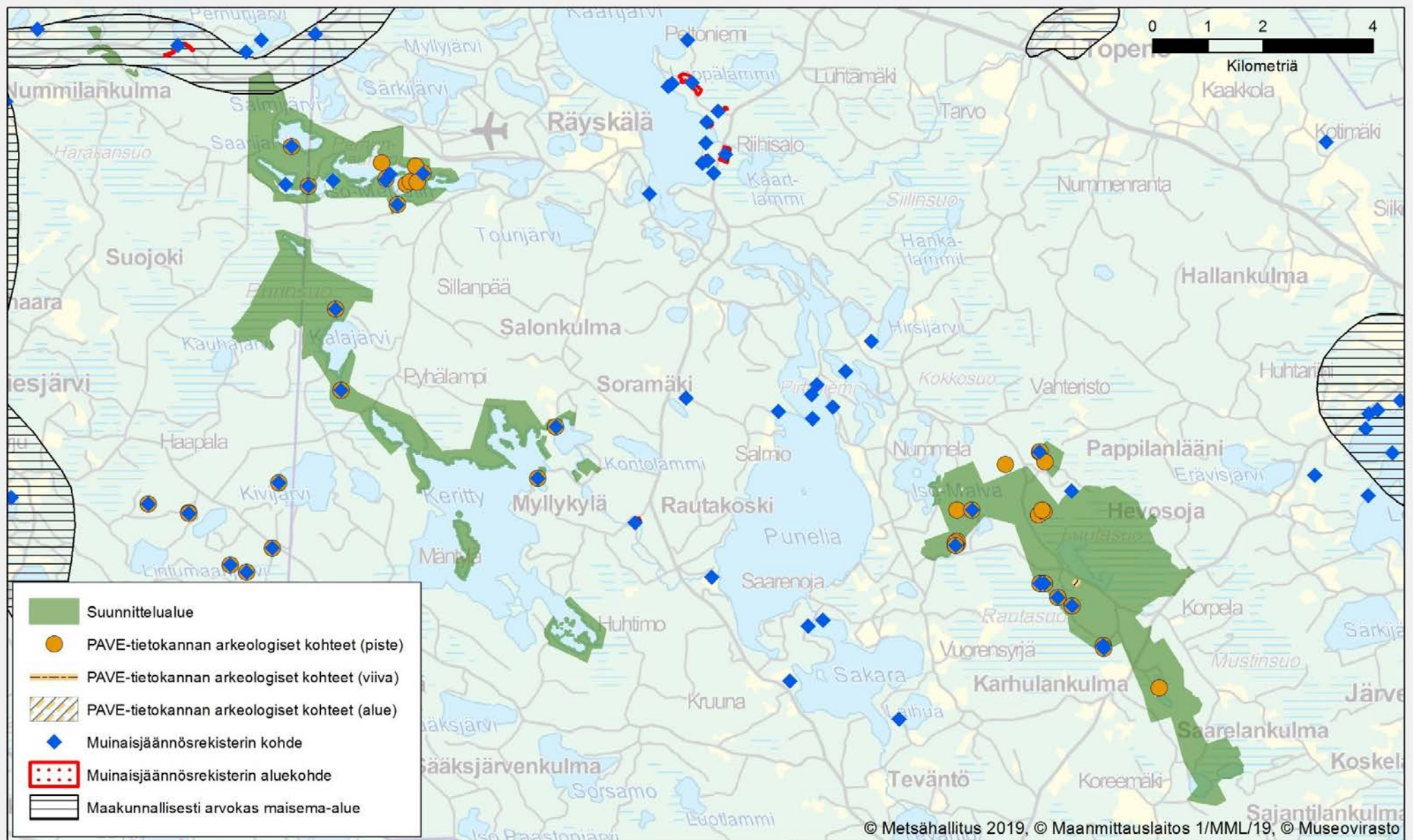
Kuva 5a. Natura-luontotyyppien edustavuus / Melkuttimet, Purinsuo, Keritty

Suunnittelualueella esiintyvät Natura-luontotyypit ovat edustavuudeltaan pääasiassa merkittäviä (40 % Natura-luontotyyppien kokonaispinta-alasta) ja hyviä (33 %). Harjumetsät ovat pääasiassa edustavuudeltaan merkittäviä (58 %), keidassoiden edustavuus on parempi: hyviä on 62 % ja erinomaisia 32 % keidassoiden kokonaispinta-alasta. Erinomaiseen edustavuusluokkaan kuuluu noin 17 % Natura-luontotyyppien kokonaispinta-alasta, keidassoiden lisäksi mm. puustoisia soita ja humuspitoisia lampia ja järviä. Harjumetsien suhteellisen heikkoa edustavuutta selittää niiden puuston ja pohjakerroksen kasvillisuuden umpeenkasvu.

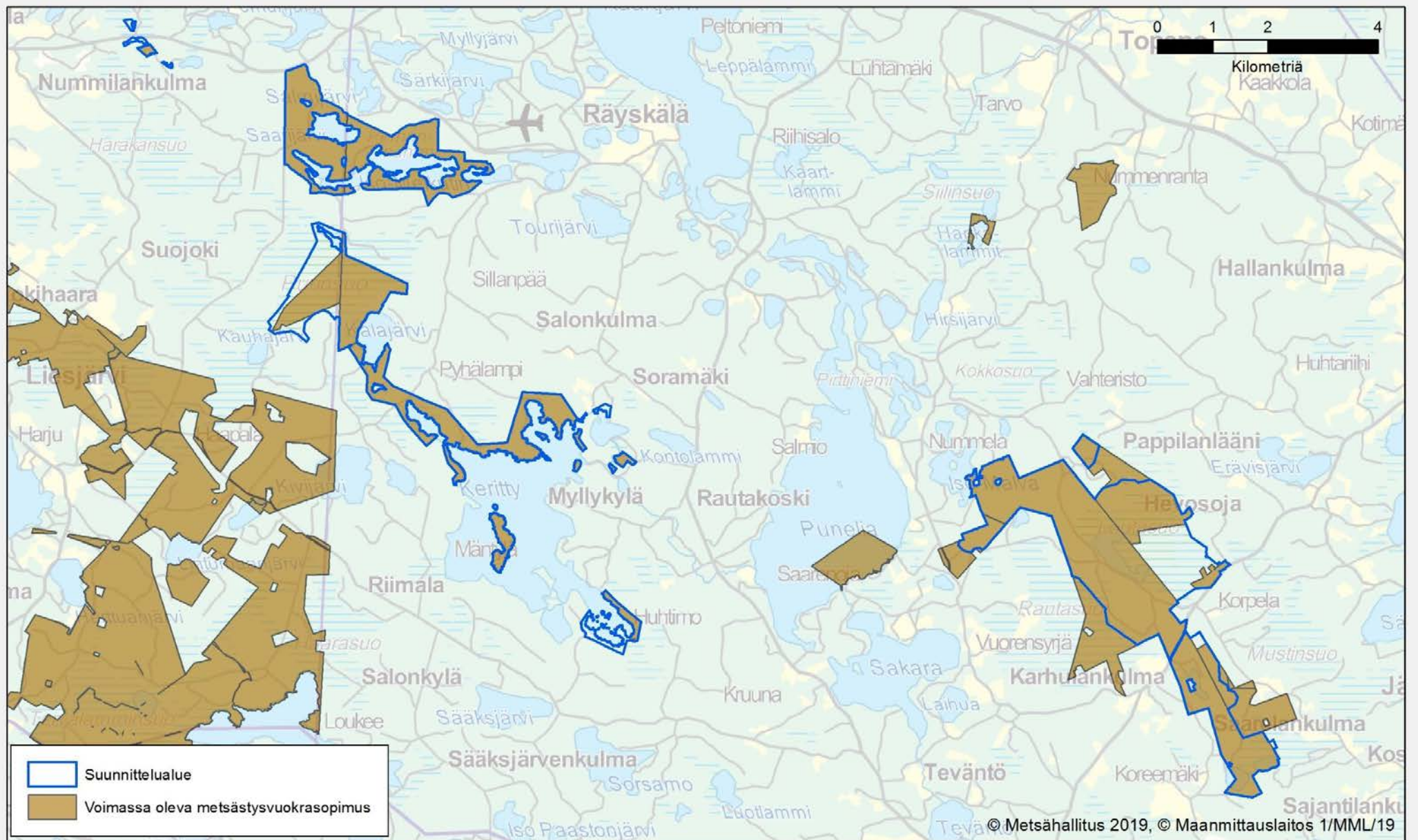
Kuva 5 b. Natura-tyyppiä edustavuus / Komio

Suunnittelualueella esiintyvät Natura-tyyppiä ovat edustavuudeltaan pääasiassa merkittäviä (40 % Natura-tyyppiä kokonaispinta-alasta) ja hyviä (33 %). Harjumetsät ovat pääasiassa edustavuudeltaan merkittäviä (58 %), keidassoiden edustavuus on parempi: hyviä on 62 % ja erinomaisia 32 % keidassoiden kokonaispinta-alasta. Erinomaiseen edustavuusluokkaan kuuluu noin 17 % Natura-tyyppiä kokonaispinta-alasta, keidassoiden lisäksi mm. puustoisia soita ja humuspitoisia lampia ja järviä. Harjumetsien suhteellisen heikkoa edustavuutta selittää niiden puuston ja pohjakerroksen kasvillisuuden umpeenkasvu.

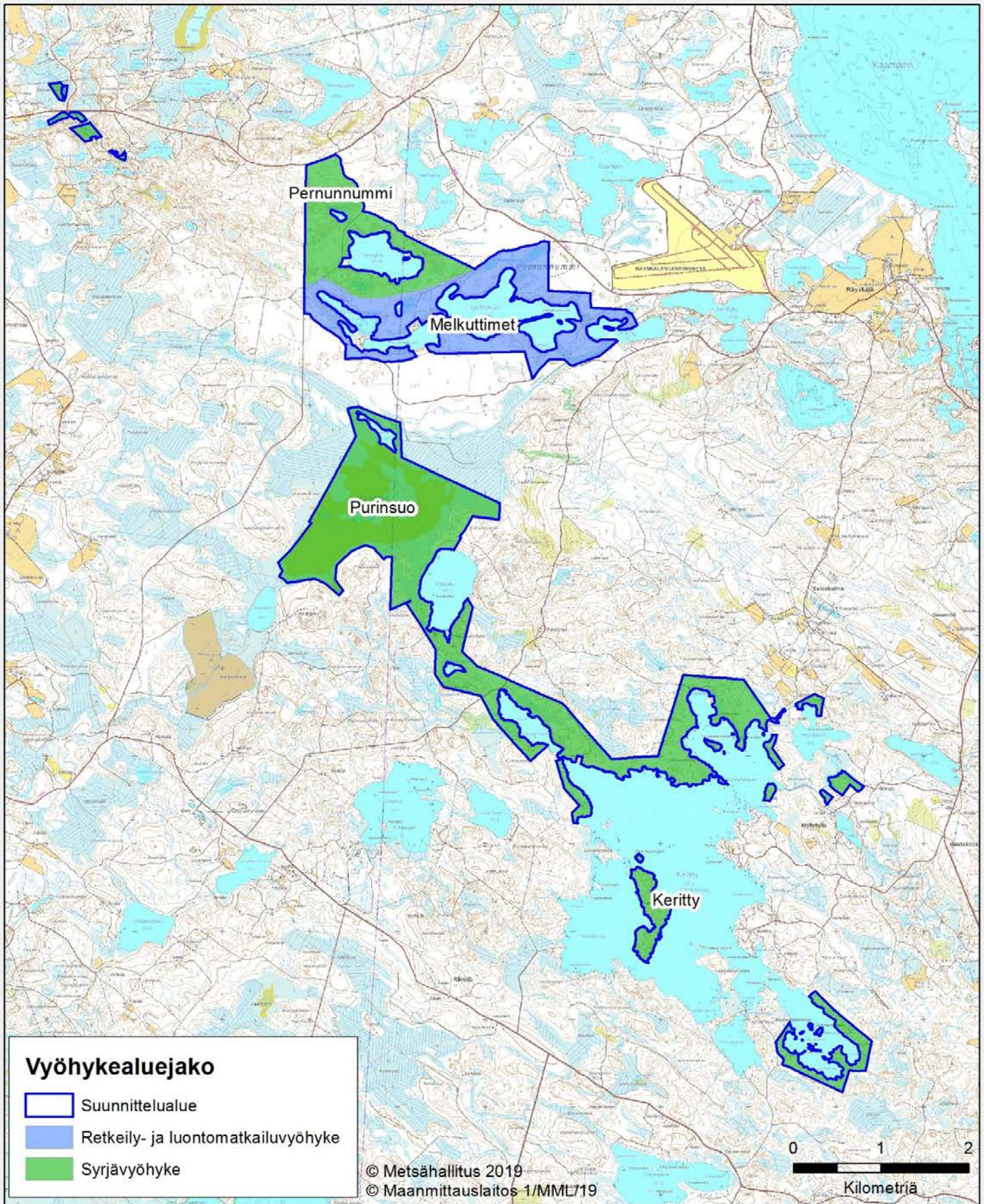
Kuva 6. Kulttuuriperintökohteet

Suunnittelualueella on tehty useita arkeologisia inventointeja, joissa on löydetty mm. toistakymmentä tervahautaa ja hiilimiilua, kaskeamiseen ja niittytalouteen liittyviä jäännöksiä, 1900-luvulla autoitunut asuinpaikka sekä erätalouteen liittyviä kohteita. Maastossa on havaittu myös kaivettu puonuoma ja kuopparakenteita, joiden käyttötarkoitus ja ikä eivät ole tiedossa. Inventoinneissa löydetyt kohteet on tallennettu Metsähallituksen PAVE-tietojärjestelmään. Osa kohteista on muinaisjäännösrekisterissä. Paven ja mj-rekisterin kohdemäärät eivät täysin vastaa toisiaan, mm. sen vuoksi, että muinaisjäännösrekisterissä PAVEn erillisiä kohteita on yhdistetty samaan kohteeseen.

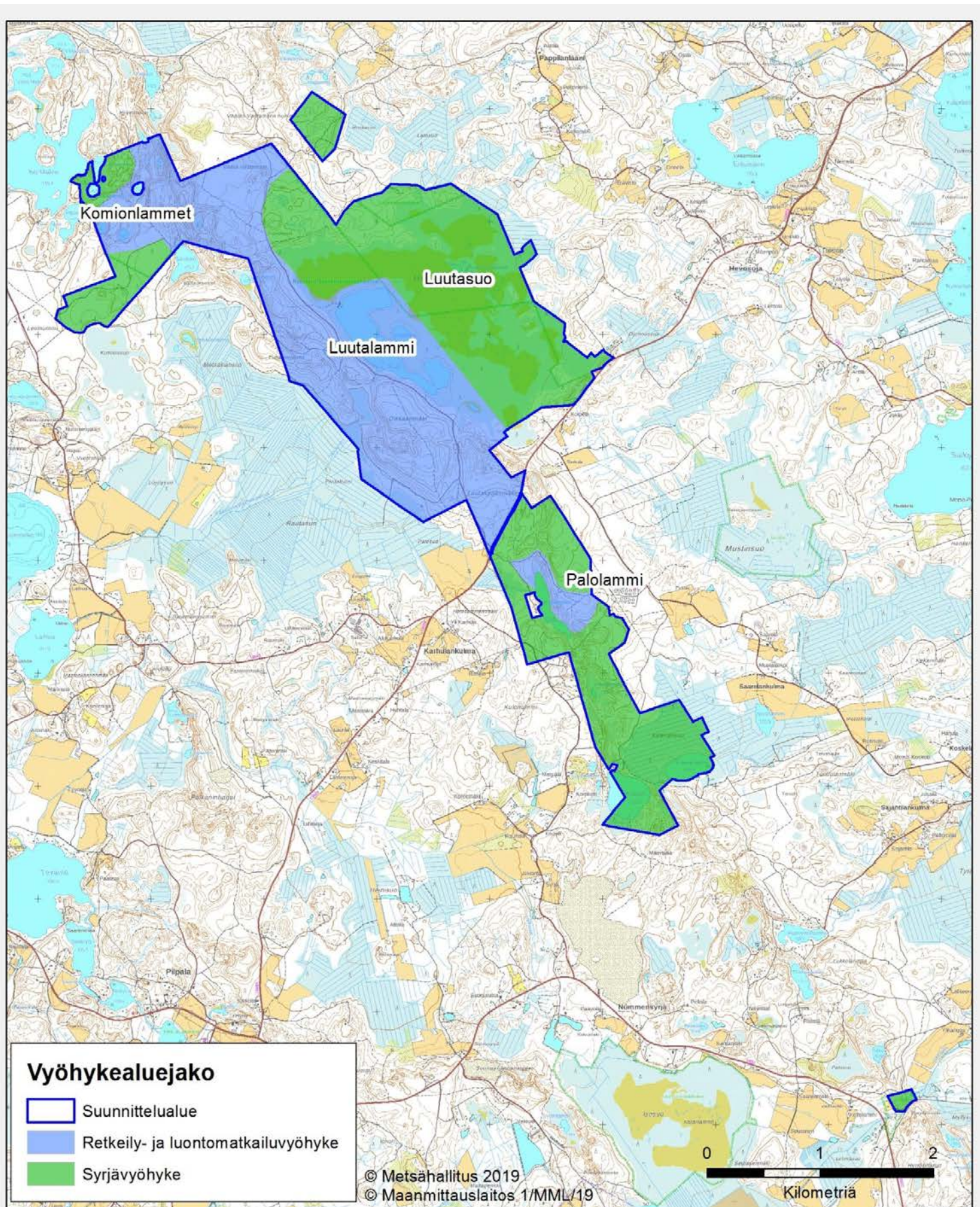
Kuva 7. Sopimusmetsästysalueet.

Suunnittelualueella on voimassa kymmenen metsästysvuokrasopimusta seitsemän eri metsästysseuran kanssa. Ne koskevat sekä pienriistan metsästystä että hirvieläinten ajoa ja/tai metsästystä vaihdellen sopimuskohtaisesti. Komion luonnonsuojelun perustamisasetuksessa (383/1995) on sallittu hirvieläinten ajo Metsähallituksen luvalla. Yksityisten luonnonsuojelun alueiden metsästyskäytöstä päättää maanomistaja alueen rauhoitusmääräykset huomioon ottaen.

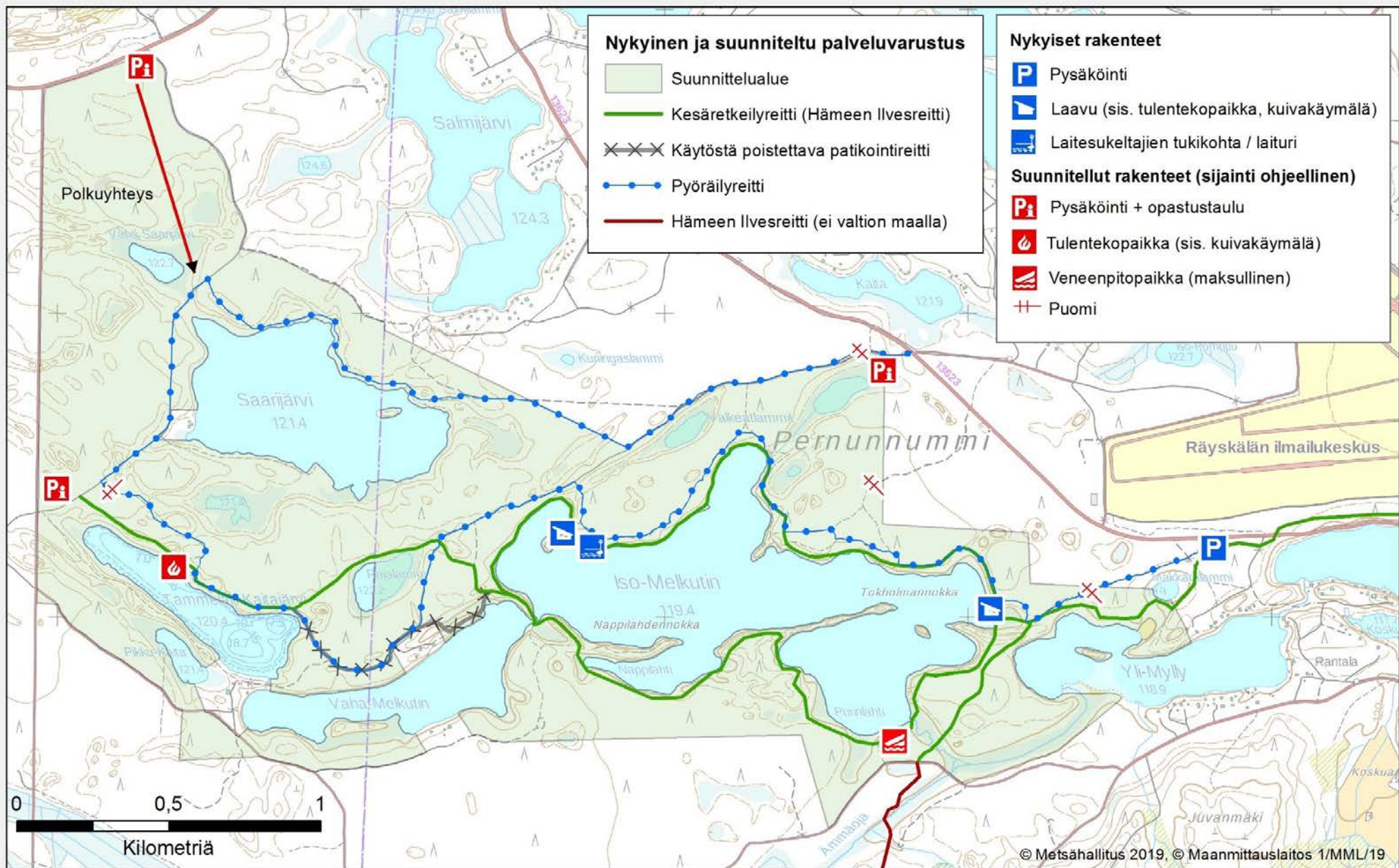
Kuva 8a. Vyöhykealuejako / Melkkuttimet, Purinsuo, Keritty

Melkkuttimien ympäristö, Komion ydinalueet ja Palolammin leirialue osoitetaan retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeiksi, joille suunnittelualueen virkistyskäyttö pyritään keskittämään. Vyöhykkeellä voidaan ylläpitää, kunnostaa ja pienimuotoisesti kehittää olemassa olevaa palveluvarustusta ja ulkoilureitistöä. Melkkuttimille voidaan sijoittaa myös uutta palveluvarustusta. Pääosa suunnittelualueesta (66 %) kuuluu syrjävyöhykkeeseen, jossa käytön ohjauksen tarve on vähäinen. Vyöhykkeellä saa retkeillä ja liikkua jokamiehenoikeuksien mukaisesti. Uutta palveluvarustusta ei rakenneta, mutta olemassa olevien ulkoilureittien ylläpito on mahdollista. Melkkuttimien pyöräilyreitti voidaan linjata kulkemaan osittain Pernunnummen syrjäosalla. Samoin Pernunnummelle voidaan linjata polkuyhteys Härkätien ja Kaitalammin välille.

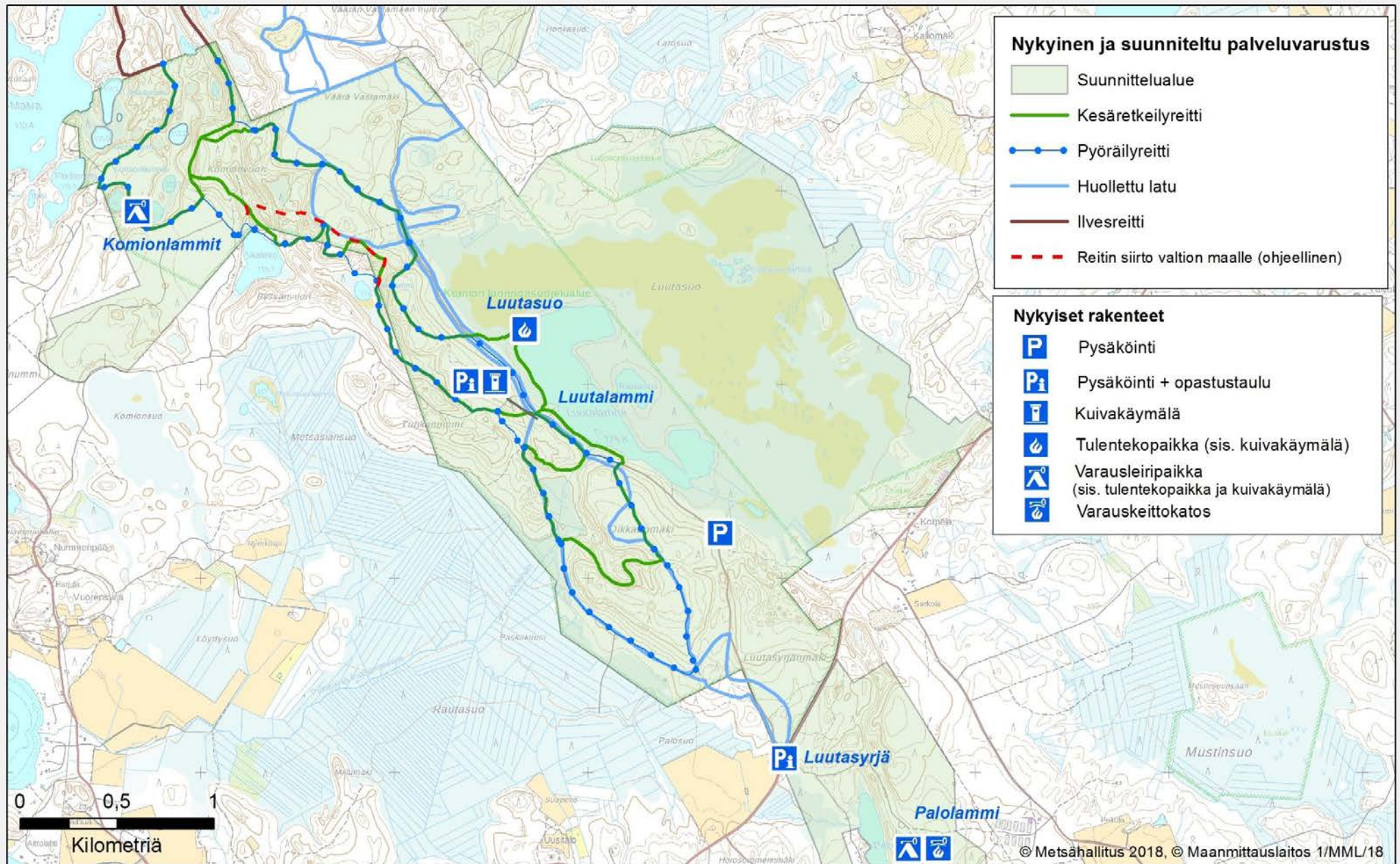
Kuva 8b. Vyöhykealuejako / Komio, Luutasuo

Melkuttimien ympäristö, Komion ydinalueet ja Palolammin leirialue osoitetaan retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeiksi, joille suunnittelualan virkistyskäyttö pyritään keskittämään. Vyöhykkeellä voidaan ylläpitää, kunnostaa ja pienimuotoisesti kehittää olemassa olevaa palveluvarustusta ja ulkoilureitistöä. Suurten ryhmien leirytyminen ja useamman päivän leirit ohjataan Komionlampien ja Palolammin varattaville leirialueille. Pääosa suunnittelualueesta (66 %) kuuluu syrjävyöhykkeeseen, jossa käytön ohjauksen tarve on vähäinen. Vyöhykkeellä saa retkeillä ja liikkua jokamiehenoikeuksien mukaisesti. Uutta palveluvarustusta ei rakenneta, mutta olemassa olevien ulkoilureittien ylläpito on mahdollista.

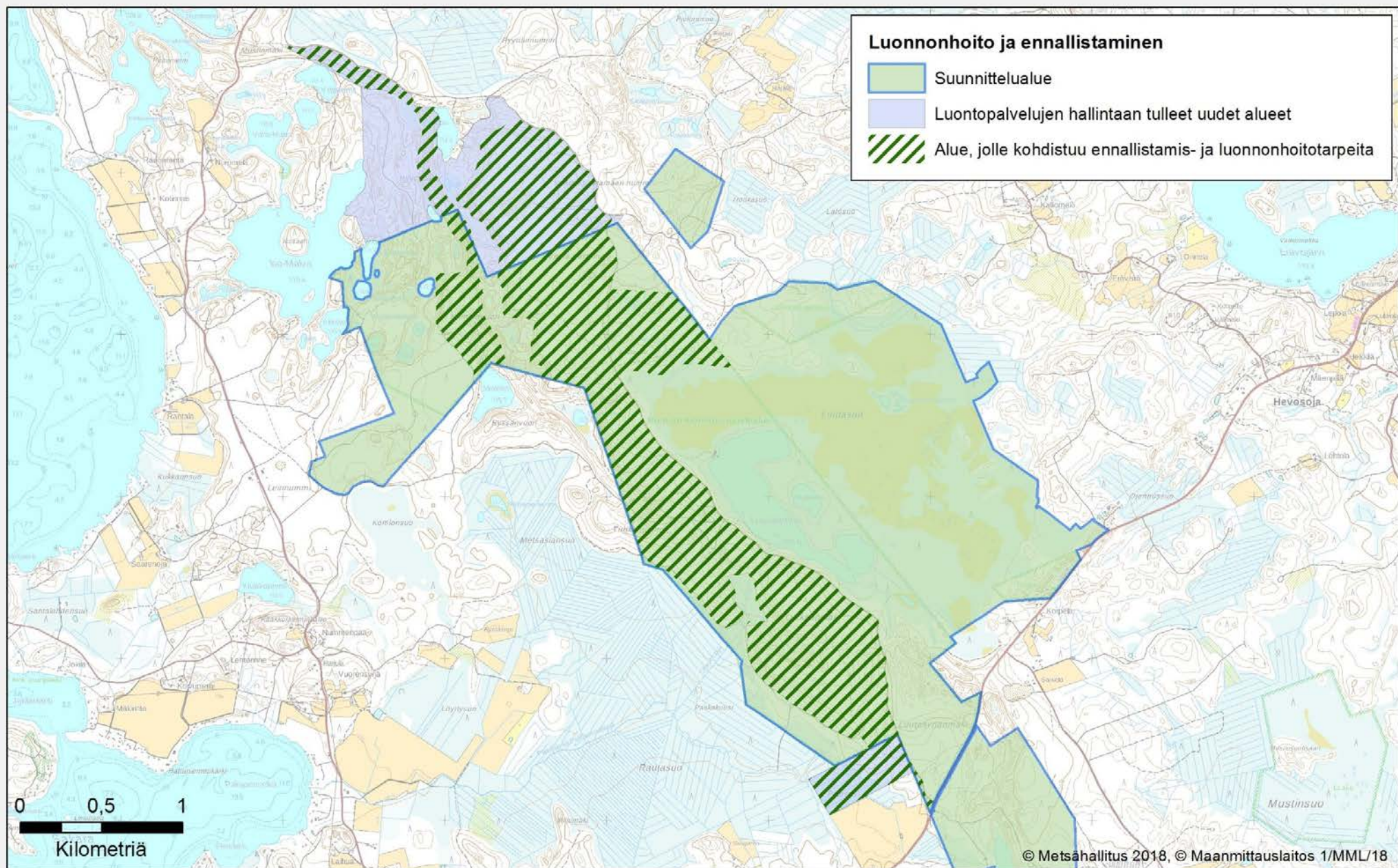
Kuva 9 a. Nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus / Melkuttimet

Melkuttimien alueen palveluvarustuksen lisääminen on tarpeen kasvavan kävijämäärän ohjaamiseksi. Infotauluin varustettuja pysäköintialueita esitetään Tauluntien varteen, Tammelan Kaitajärvelle ja Härkätien varteen. Tarpeetonta metsäteillä ajamista voidaan vähentää puomittamalla suojelualueen sisällä kulkevia metsäteitä. Pysäköintiä tulee ohjata etäämmäs tulipaikkojen tuntumasta ja ajoneuvoliikenne tulipaikoille estää niin, että tarpeellinen liikenne turvataan (huolto, kiinteistönomistajat, sukeltajat). Purinlahdelle esitetään luvallista veneenpitopaikkaa. Tammelan Kaitajärvelle vakiintunut luvaton tulipaikka voidaan muuttaa huolletuksi tulipaikaksi kuivakäymälöineen. Palveluvarustuksen laajentaminen edellyttää ulkopuolista- tai hankerahoitusta ja ylläpitösopimusta sekä tieoikeuksista sopimista. Kaikkien rakenteiden tarkempi sijoittelu päätetään toimenpidesuunnittelun yhteydessä.

Kuva 9 b. Nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus / Komio

Komiolla olemassaolevan palveluvarustuksen ylläpitoa jatketaan sopimuksin. Uutta palveluvarustusta ei rakenneta, mutta reittejä voidaan tarpeen mukaan pienimuotoisesti kehittää. Yksityismailla kulkeville reiteille pyritään löytämään linjaus valtion maalle. Pyöräreitien kulutusvaikutusta maastossa seurataan ja tarvittaessa Komionvuorella jyrkkiin kohtiin asennetaan maa-aineksen valumista vähentävät esteet. Komionlammien varausleiripaikan ylimääräistä tienkäyttöä hillitään mm. opastein ja ajokieltomerkein.

Kuva 10. Luonnonhoidon ja ennallistamisen toimenpidealue

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt luonnonhoidon ja ennallistamisen toimenpidetarpeet kohdistuvat Komion alueelle. Esitetyillä toimenpiteillä hoidetaan harjun paahdealueita mm. ennallistamispoltoin, kivennäismaapaljastuksin ja kuusialikasvosta poistamalla. Perinneympäristöä hoidetaan laiduntamalla Komion metsänvartijatilaa. Hoitoa tehdään myös uusilla, Luontopalvelujen hallintaan syksyllä 2018 tulleilla alueilla. Toimenpidetarpeet ja niiden kohdentuminen tarkentuvat inventointien ja toimenpidesuunnittelun yhteydessä.

25.6.2020

Metsähallitus
PL 94
01301 Vantaa

Viite Metsähallituksen kirje ympäristöministeriölle 22.5.2020

Maakylän-Räyskälän alueen hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistaminen

Metsähallitus on laatinut luonnonsuojelulain (1096/1996) 19 §:ssä tarkoitetun Maakylä-Räyskälän alueen hoito- ja käyttösuunnitelman ja lähettänyt sen viitekohdassa mainitulla saatekirjeellä Komion luonnonsuojelualueen osalta ympäristöministeriölle vahvistettavaksi. Hoito- ja käyttösuunnitelman laatimiseen on saatu Euroopan komission LIFE-rahoitusta (Paahde-LIFE, LIFE13NAT/FI/000099).

1811 hehtaarin suunnittelualue kattaa Natura 2000 –verkoston Maakylän-Räyskälän alueen (FI0327003 SAC) valtion maat ja yksityiset luonnonsuojelualueet. Suunnittelualueeseen sisältyvä asetuksella (383/1995) perustettu Komion luonnonsuojelualue on laajuudeltaan noin 594 hehtaaria ja sijaitsee Lopen kunnassa. Komion luonnonsuojelualueen yhteydessä on suojelupäätöksen jälkeen valtiolle siirtyneitä, luonnonsuojeluun varattuja kohteita, joiden liittäminen luonnonsuojelualueeseen tapahtuu säädösvalmistelussa. Lisäksi suunnittelun loppuvaiheessa Metsähallituksen Luontopalvelujen hallintaan siirtyi uusia, suojelutarkoituksiin valtiolle hankittuja alueita Komion ja Kerityn ympäristöstä. Kyseiset alueet eivät ole mukana suunnittelualueerajauksessa, mutta suunnitelmaan on kirjattu yleispiirteisiä toimenpidetarpeita myös näiden alueiden hoitamiseksi osana suojelualuekokonaisuutta.

Maakylän-Räyskälän alueen hoito- ja käyttösuunnitelma perustuu riittävään tietoon ja osallisuuteen. Ministeriöllä on ollut mahdollisuus seurata suunnitteluprosessia sekä tutustua suunnitelmasta annettuihin lausuntoihin, Metsähallituksen niihin antamiin vastineisiin sekä suunnitelmaluonnokseen niiden perusteella tehtyihin muutoksiin.

Hankkeelle ei ole laadittu luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaista Natura-arviointia. Hoito- ja käyttösuunnitelman tarkoitus on alueen luontoarvojen ja lajiston turvaaminen ja parantaminen. Metsähallitus on arvioinut, että suunnitelmalla ei olisi heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 -alueen valintaperusteena oleviin luontoarvoihin eikä suunnitelmasta siten ole ollut tarpeen tehdä Natura-vaikutusten arviointia (suunnitelman kohta Vaikutusten arviointi). Ministeriö katsoo, että hoito- ja käyttösuunnitelman vaikutuksia ao. Natura 2000 –alueeseen ei ole ollut tarpeen arvioida luonnonsuojelulaissa tarkoitetulla tavalla.

Metsähallituksen laatima hoito- ja käyttösuunnitelma täyttää tehtävänsä suunnittelualueen hoitoa ja käyttöä ohjaavana asiakirjana. Ympäristöministeriö vahvistaa suunnittelualueen hoito- ja käyttösuunnitelman Komion luonnonsuojelualueen osalta.

Ylijohtaja

Tarja Haaranen

Ympäristöneuvos

Jukka-Pekka Flander

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 7
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo@ym.fi

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 228 Hasanen, E. & Vähäsarja, K. 2019: Luonto lisää liikettä – Mikä innostaa kouluikäistä? 103 s.
- No 229 Hasanen, E. & Vähäsarja, K. 2019: Moved by Nature – School-children’s experiences of outdoor activities in nature. 107 s.
- No 230 Ervola, A., Rautiainen, M., Seppänen, M. & Bisi, J. 2019: Erätalous valtion alueilla – yleis- ja erityisoikeuksien käyttö. 46 s.
- No 231 Arnkil, A., Hoikkala, J. & Sahla, M. (toim.) 2019: Suojelualueet merialuesuunnittelussa – suositus suojelualueiden huomioimiseksi. 42 s.
- No 232 Vatanen, E. & Kajala, L. 2020: Kansallispuistojen, retkeilyalueiden ja muiden luontomatkakohdeiden paikallistaloudellisten vaikutusten arviointisovelluksen kertoimien päivitys 2019. 31 s.

Sarja B

- No 248 Aspholm, P. 2019: Korouoman kävijätutkimus 2018–2019. 42 s.
- No 249 Helimäki, V. & Koskela, A. 2019: Ärjänsaaren kävijätutkimus 2019. 49 s.
- No 250 Jylänki, T. 2020: Liminganlahden luontokeskuksen asiakastutkimus 2019. 50 s.
- No 251 Naumanen, S. 2020: Kolin kansallispuiston kävijätutkimus 2019. 63 s.
- No 252 Naumanen, S. 2020: Kolin biosfäärialueen yritystutkimus 2018. 61 s.
- No 253 Jylänki, T. 2020: Perämeren kansallispuiston kävijätutkimus 2019. 57 s.

Sarja C

- No 162 Metsähallitus 2018: Puljun erämaan Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 83 s.
- No 163 Metsähallitus 2018: Saarijärven vanhojen metsien hoito- ja käyttösuunnitelma 2011–2025. 80 s.
- No 164 Metsähallitus 2018: Vintilänkairan, Koitelaisen ja Pomokairan Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 75 s.
- No 165 Siira, H. & Sulkava, P. 2019: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston luontomatkailusuunnitelma. 66 s.
- No 166 Naumanen, S. 2020: Kolin biosfäärialueen luontomatkailusuunnitelma 2020–2025. 91 s.

ISSN-L 1796-2943

ISSN (verkkojulkaisu) 1796-2943

ISBN 978-952-295-270-7 (pdf)